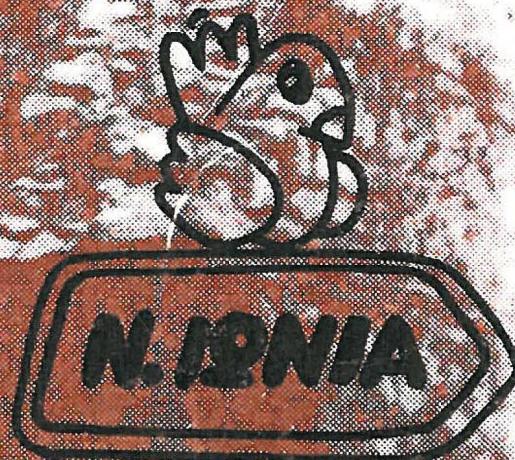

ΧΑΡ. Δ. ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗ

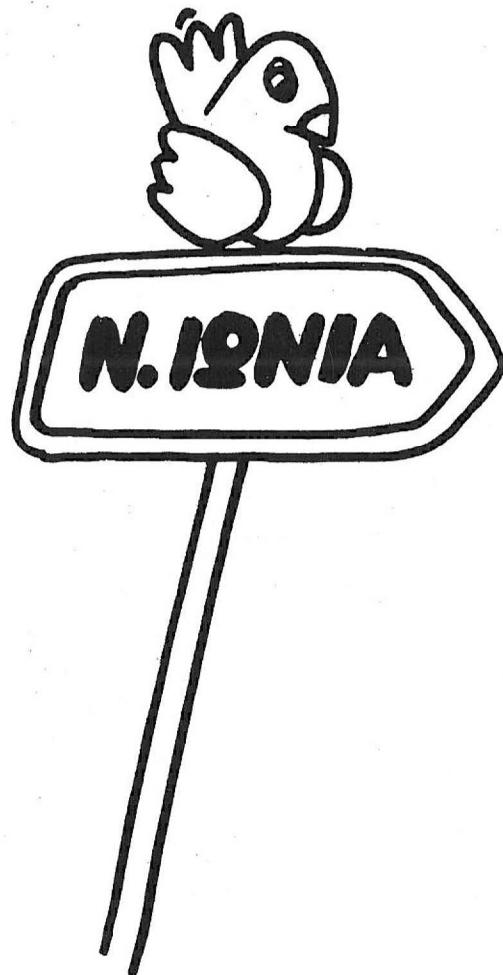
**η νέα κυμα
του χθες
και του αύριο**

N.IONIA 1980

ΧΑΡ. Δ. ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗ

**η νέα κωνιά
του χθες
και του σήμερα**

N. IONIA 1980

*'Αφιερώνεται στή Νέα Ιωνία
τήν πόλη πού μέ γέννησε καί μ' ἀνάθρεψε*

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

‘Ως ἐκπαιδευτικός ἀλλά καὶ ὡς γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Νέας Ἰωνίας ὁμολογῶ ὅτι παρωθήθηκα στὸ γράψιμο αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἀπό τὴν ἔκδηλη ἀνάγκη τῆς ὑποβοήθησης «διδασκόντων καὶ διδασκομένων» στὸ μάθημα τῆς Σπουδῆς τῆς ἴδιαίτερης πατρίδας τους, δηλαδή τῆς Ν. Ἰωνίας. Κανένα ἀπολύτως σχετικό βοήθημα δέν ὑπῆρχε καὶ οἱ δάσκαλοι, ὅντας ἄλλωστε στὴ συντριπτική πλειοψηφίᾳ τους «έτεροδημότες», δέν εἶχαν στὴ διάθεσή τους κάποια στοιχεῖα, μιά βιβλιογραφία γιά ν’ ἀντιμετωπίσουν τὸ σημαντικότατο τοῦτο γνωστικό τομέα μὲ τὴν ἐπιβαλλόμενη σοθαρότητα.

“Οσο ὅμως προχωροῦσε τὸ γράψιμο ἔγινε φανερό ὅτι τὸ βιβλίο αὐτό ξέφευγε ἀρκετά ἀπό τὸν, στενά διδαχτικό, σκοπό του. Στόχευε τώρα στὴν ἀνάγκη καθενός δημότη νά πάρει πληροφόρηση γιά τὸ παρελθόν καὶ τὸ παρόν τῆς πόλης του, εἴτε ἥταν γι’ αὐτόν ἡ γενέθλια γῆ του, εἴτε ἡ δεύτερη πατρίδα του.

Βιάζομαι λοιπόν νά δηλώσω ὅτι δέν εἶναι τοῦτο τὸ βιβλίο ἔνα σχολικό ἐγχειρίδιο, μέ τή στενή ἔννοια τῆς λέξης. Ἰσως θά ἥταν καλύτερο νά χαραχτηριστεῖ ὡς ἔνα ἐλεύθερο, καὶ θέλω νά πιστεύω χρήσιμο, ἀνάγνωσμα γιά μικρούς καὶ μεγάλους.

Παραδέχομαι ὅτι ἀπαιτοῦνταν μεγαλύτερη ἀσφαλῶς ἔκταση, μέ περισσότερες πληροφορίες καὶ στοιχεῖα, γιά τό γ’ μέρος, πού ἔξετάζεται ἡ ἐνότητα: «Ἡ Ν. Ἰωνία τοῦ σήμερα».

Τοῦτο στὴν πρώτη αὐτή ἔκδοση γιά πολλούς λόγους ἥταν ἀδύνατο νά γίνει. “Ἄν τὸ βιβλίο τύχει κάποιας καλῆς ἀποδοχῆς καὶ χρειαστεῖ νά γίνει ἐπανέκδοση, τότε θά πάρει καὶ τὴν ὄριστική του μορφή μέ τὴν προσθήκη ὅλων ἐκείνων τῶν ἀπαραίτητων λεπτομερειῶν, πού ἀπό διάφορες πηγές ἔχουν συγκεντρωθεῖ.

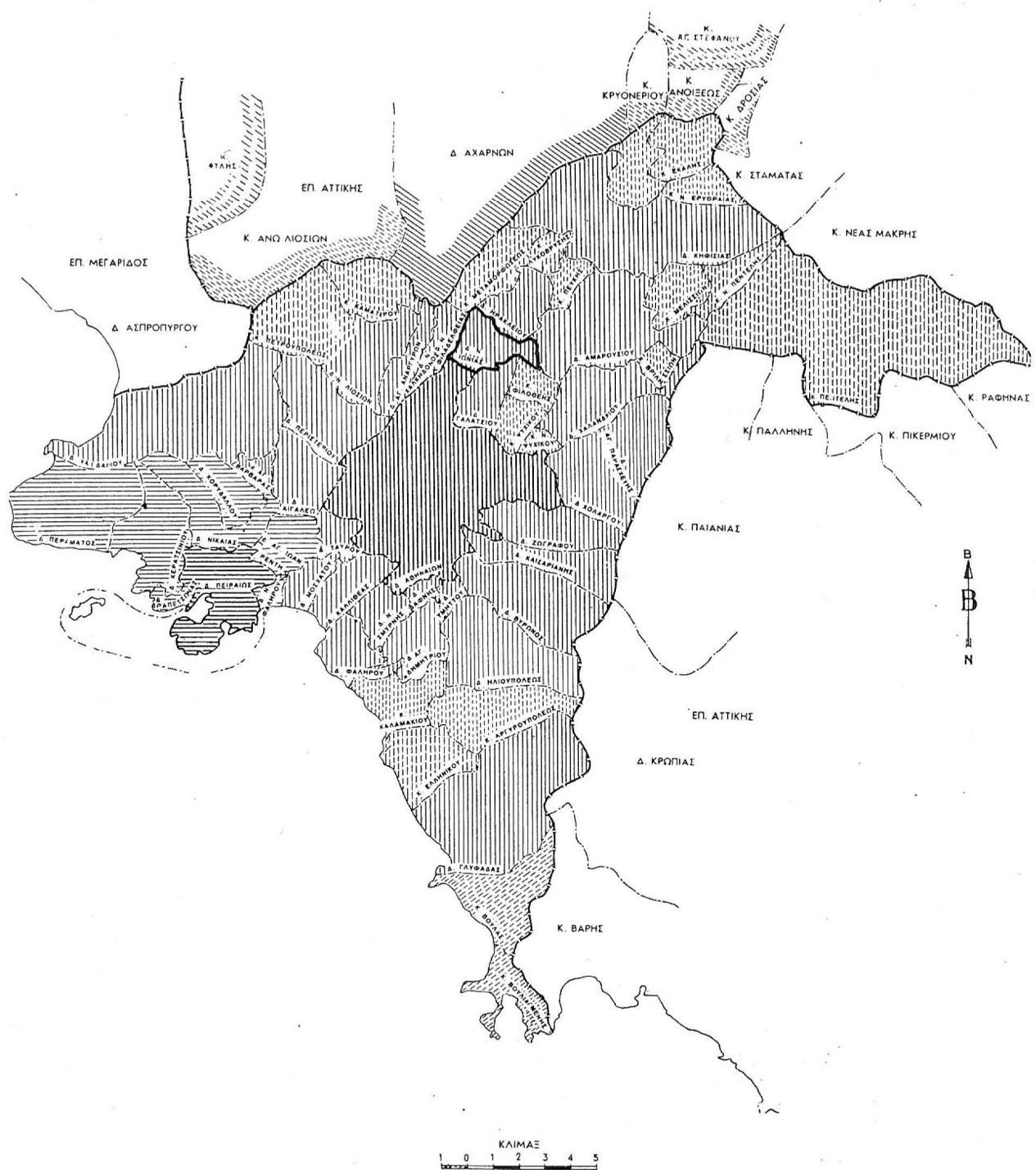
Τελειώνοντας θά ἥθελα νά ἐκφράσω θερμές εὐχαριστίες σ’ ὅλους

δόσους βοήθησαν τήν ἔκδοση αύτή μέ πολύτιμες πληροφορίες, μέ προσωπικές ἀναμνήσεις, μέ φωτογραφίες, μέ παλιές ἐφημερίδες κλπ. Ἰδιαίτερα εύχαριστῶ:

Τό δήμαρχο Ν. Ἰωνίας κ. Γιάννη Δομνάκη,
τό δ/ντή διοικ. ὑπηρεσιῶν τοῦ Δήμου κ. Π. Λεοντῆ,
καὶ τίς Τεχνικές ὑπηρεσίες τοῦ Δήμου,
τούς ἐπιθεωρητές Δ.Ε. κ.κ. Δημ. Βαγενᾶ καὶ Ἀθ. Μανουσίδη,
τόν πρόεδρο τῆς "Ἐνωσης Σπάρτης κ. Κοσμᾶ Νικολαΐδη,
τό συγγραφέα-λαογράφο κ. Νίκο Μηλιώρη,
τόν καθηγητή τῆς Α.Σ.Κ.Τ. κ. Βασ. Βασιλειάδη,
τό βιομήχανο κ. Λεων. Δαούτη,
τό γιατρό καὶ λογοτέχνη κ. Βάσο Βογιατζόγλου,
τόν ἀξιωματικό Χωρ/κῆς κ. Ὁν. Βομβολάκη,
τόν καθηγητή ὄρυκτολογίας κ. Ἀθαν. Τάταρη,
τό λυκειάρχη κ. Χαρ. Α. Σαπουντζάκη,
τόν πρόεδρο τοῦ Σωματείου Ἐμπόρων Ν. Ἰωνίας κ. Ἀγγελο Ἀρναούτογλου,
τούς δασκάλους κ.κ. Χρ. Χριστοδουλάκη καὶ Γ. Μπελλή,
τούς κ.κ. Νικ. Δρίβα, Λουκᾶ Ούλκερογλου, Παντ. Παντελίδη καὶ τέλος τόν κ.
Γιάννη Πλαχούρη, πού παραχώρησε τό πλούσιο φωτογραφικό ύλικό τῆς
ἐφημερίδας του «ΙΩΝΙΚΗ».

Χάρης Σαπουντζάκης

Σημείωση: Θά ἦταν παράλειψή μου νά μήν εύχαριστήσω ξεχωριστά γιά τήν καλλιτεχνική δουλειά τους, στή φωτογράφιση τήν ΧΡΩΜΟΛΙΘΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΩΣΗ (Κ. Ροϊσσος - Ν. Γαλάτης Ο.Ε.), καὶ στήν ἐκτύπωση τήν «ΑΦΟΙ·ΣΕΡΕΠΗ Α.Ε.».

Δῆμοι και Κοινότητες της Τέως Διοίκησης Πρωτεύουσας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

1. Γεωγραφική θέση – Μορφολογία έδαφους – "Έκταση

Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ είναι ένα προάστιο στά βόρεια της Αθήνας από την οποία απέχει περίπου 7 χιλιόμετρα (ἀπό πλατεία Συντάγματος).

Είναι χτισμένη έπανω σε λόφους με ύψομετρο 100 – 150 μέτρα από τη θάλασσα.

Τό ύπεδαφος αποτελείται από μιά όμαδα πετρωμάτων, πού λέγονται από τούς γεωλόγους «άθηναϊκοί σχιστόλιθοι» γιατί αποτελούνται από σχιστόλιθους, ψαμμίτες κ.λ.π. έπανω στήν οποία βρίσκονται άσβεστόλιθοι (περιοχή Τουρκοβουνίων, όπου λειτουργούν λατομεῖα). Νεώτερα πετρώματα ύπαρχουν στήν περιοχή Καλογρέζας – Ν. Ήρακλείου, πού αποτελούνται από ψαμμίτες, ἄργιλο κι άσβεστόλιθο. Μέσα σ' αύτά ύπηρχε και λιγνίτης πλούσιος σε θερμίδες, ἀλλά ή έκμετάλλευσή του στάθηκε άσύμφορη γιατί τά κοιτάσματα ήταν πολύ σπασμένα.

Η έκταση της Ν. Ιωνίας είναι 4.407 στρέμματα (4.407.000τ.μ.), και όλοκληρη σχεδόν είναι πυκνότατα κατοικημένη. Οι κατοικίες ύπολογίζονται σε 15 – 16.000 περίπου. Οι μονοκατοικίες άπεμειναν λίγες. Τώρα όλο και περισσότερο χτίζονται πολυκατοικίες, πού έχουν μέχρι και πέντε πατώματα, ὅσα έπιτρέπεται γιά τήν περιοχή από τήν Ύπηρεσία της Πολεοδομίας.

Όλη σχεδόν ή έκταση βρίσκεται μέσα στό έγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, έκτος από ένα μικρό τμήμα πρός τά άνατολικά (όδός Κύμης).

Η άναλογία της καλυμμένης γῆς σε σχέση με τόν άριθμό τῶν κατοίκων είναι πολύ μεγάλη. Άρκει νά λάβουμε ύπόψη ότι σε κάθε κάτοικο ἀντιστοιχούν περίπου 60 τ.μ. γῆς! Ο άριθμός αύτός δείχνει πόσο λείπουν από τήν πόλη οι ἐλεύθεροι χῶροι ἡ ἀλλιῶς πόσο σφιχτά έχει ἀστικοποιηθεῖ, σε σημείο νά κινδυνεύει από ἀσφυξία! Γιά σύγκριση λέμε ότι στή Φιλοθέη π.χ. ή άναλογία είναι 400 τ.μ. στόν κάτοικο, στήν Κηφισιά, 700 τ.μ., στό Μαρούσι 170 τ.μ., στό Ήράκλειο 200, στή Ν. Φιλαδέλφεια 90... Υπάρχουν ὅμως και πυκνότερα κατοικημένες περιοχές, ὅπως είναι τό κέντρο τής Αθήνας, τό Αιγάλεω, ή Δάφνη, τό Περιστέρι, ο Ταῦρος κι ή Νίκαια...

2. "Ορια

Η Ν. Ιωνία πρός Β. συνορεύει μέ τό δῆμο Μεταμορφώσεως (ὅριο ἡ παλιά σιδηρ. γραμμή Αθηνῶν – Λαυρίου), Β.Α μέ τό δῆμο Ηρακλείου Αττικῆς (ὅριο πάλι ἡ συνέχεια τῆς γραμμῆς Αθηνῶν – Λαυρίου καί ἡ γραμμή τοῦ Ηλεκτρ. σιδ/μου καί οἱ ὁδοί Αδριανοῦ, Κασταμονῆς καί Φιλοθέης), Α. μέ τό δῆμο Αμαρουσίου (ὅριο ἡ σιδηρ. γραμμή Αθηνῶν – Λαυρίου), Ν.Α. μέ τήν κοινότητα Φιλοθέης (ὅριο τά λατομεῖα τῶν Τουρκοβουνίων καί ἡ ὁδός Καποδίστρια), Ν. μέ τό δῆμο Γαλατσίου (ὅριο ὁ χῶρος τοῦ ἄλσους Βέϊκου), Ν.Δ. μέ τό δῆμο Αθηναίων (ὅριο τό ἄλσος Προμπονᾶ, τά διυλιστήρια τῆς Ελλην. Έταιρείας Υδάτων καί ἡ Ομορφοκλησιά) καί Δ. μέ τό δῆμο Ν. Φιλαδελφείας (φυσικό ὅριο τό ρέμα Γιαμπούρλας ἡ "Άλσους").

Στά Ν.Α τῆς πόλης ὑψώνεται τό χαμηλό βουνό Τουρκοβούνια μέ ύψομέτρο 320 μέτρα καί μέ ἀνοιχτές τίς πληγές του ἀπό τά λατομεῖα.

3. Οί Συνοικίες

Σήμερα στήν πόλη μας ἔχουν διαμορφωθεῖ οἱ ἔξης συνοικίες:

1) **Περισσός.** Είναι στό Ν. τμῆμα καί συνορεύει μέ τό δῆμο Αθηναίων (Ριζούπολη).

2) **Νεάπολη:** Είναι στό Ν καί Ν.Α τμῆμα. Συνορεύει μέ τό Γαλάτσι καί τά Τουρκοβούνια (λατομεῖα). "Ένα τμῆμα της τό πιό ἀκριανό λέγεται καί **Νεόχτιστα**.

3) **Σαφράμπολη:** Είναι ἀνάμεσα ἀπό τή Νεάπολη, τήν Ινέπολη, τόν Ποδονίφτη καί τόν Περισσό.

4) **Ινέπολη:** Είναι στό ύψωμα ἐπάνω ἀπό τό σιδηρ. σταθμό τῶν Πευκάκιών.

5) **Πευκάκια:** Είναι γύρω ἀπό τό σιδηρ. σταθμό καί τό Γυμνάσιο.

"Αποψη τῆς Ν. Ιωνίας τοῦ 1927.

6) Έλευθερούπολη: Είναι στό N. τμῆμα τῆς γραμμῆς τοῦ ήλεκτρ. σιδηροδρόμου άπό τό σταθμό N. Ιωνίας καί φτάνει ἔως τή γέφυρα τῆς Σαφραμπόλεως.

7) Μαιροκορδάτου: Είναι N. τῆς ὁδοῦ Έλ Άλαμεϊν στό ὑψωμα (περιοχή Γυμνασίου «Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός») μέχρι τά ὄρια N. Φιλαδέλφειας.

8) Καλογρέζα: Είναι ἔνας μεγάλος συνοικισμός πού ἀρχίζει ἀπό τό ὑψος τοῦ ἐργοστασίου «Ανατόλια» (όδος Πέραν) καί φτάνει ἔως τήν Άλσούπολη καί τό Αμαρούσιο, ἀριστερά (βόρεια), πάντα, ἀπό τήν κοίτη τοῦ Ποδονίφτη.

9) Άλσούπολη: Σχετικά καινούριος συνοικισμός, πού βρίσκεται ἀνάμεσα ἀπό Καλογρέζα – Αμαρούσιο – Φιλοθέη.

‘Ως συνοικισμούς μποροῦμε νά ὀνομάσουμε κι ὄρισμένες μεγάλες γειτονιές, ὅπως είναι τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ Βέικου, τοῦ Κάκκαθα, τό Κομμάτι Λαζάρου κ.λ.π.

4. Χείμαρροι – “Υδρευση

Τήν πόλη διασχίζουν ἀρκετοί χείμαρροι, οἱ περισσότεροι ἀπό τούς ὅποιους είναι ἀνώνυμοι. “Ολοι είναι παραπόταμοι τοῦ Κηφισοῦ, ἀλλά κατεβάζουν πολύ λίγο νερό ἥ ἔχουν πιά σκεπαστεῖ καί μετατραπεῖ σέ λεωφόρους καί δέν μπορεῖ νά προσδιοριστεῖ εὔκολα ἥ θέση τους.

Κυριότεροι είναι δύο: ὁ Ποδονίφτης κι ὁ Γιαμπουρλάς.

α) **Ο Ποδονίφτης** πηγάζει ἀπό τό ὑψος τῆς μονῆς Πεντέλης καί, ἀφοῦ περάσει μέσα ἀπό τό Χαλάνδρι, διασχίζει τήν πόλη μας ἀπό Α. πρός Ν.Δ. καί ἐνώνεται μέ τόν Κηφισό κάπου ἐκεῖ στή περιοχή «Τρεῖς Γέφυρες». Ο Ποδονίφτης πρέπει νά είναι ὁ ιστορικός **Περσός** τῶν ἀρχαίων. Είναι χείμαρρος ἀρκετά μεγάλος, πού ὅταν βρέχει κατεβάζει ἀκόμη καί σήμερα πολύ νερό. Μόλις πρίν ἀπό 4 χρόνια πλημμύρισε κι ἔκανε καταστροφές στά σπίτια τής Καλογρέζας. Τό μεγαλύτερο πλάτος του τό παίρνει λίγο πιό κάτω ἀπό τό Νοσοκομείο «Αγία Όλγα» ἀνάμεσα στήν Έλευθερούπολη καί τή Σαφραμπόλη, ὅπου ἔχει κατασκευαστεῖ καί γέφυρα, ἥ γνωστή ὡς γέφυρα Σαφραμπόλεως. Στήν κοίτη του καί σέ δύο σημεῖα (κάτω ἀπ’ τή Δεξαμενή καί στήν ἀρχή περίπου τής Φιλοθέης) ὑπάρχουν τά ἐρείπια ἀπό τίς κολόνες, πού στήριξαν τό περίφημο **Άδριάνειο ύδραγωγείο**, ἀπό τό ὅποιο ύδρευόταν ἥ Αθήνα ἔως καί τόν τελευταῖο αἰώνα, μέ τίς βελτιώσεις καί προσθήκες, πού φυσικά κάθε τόσο γίνονταν.

‘Από τίς φλέβες πού ὑπῆρχαν στήν κοίτη του ἀντλοῦσαν τό νερό καί οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς πόλης, ἵσαμε τό 1960, ὅταν ἀρχισε ἥ ύδρευση ἀπό τό νερό τῆς Ούλεν (τῆς σημερινῆς Ε.Ε.Υ – Έλλην. Εταιρείας Ύδάτων –), πού τά διυλιστήριά της είναι στά ὄρια τοῦ δήμου μας μέ τήν Αθήνα.

‘Η μεγαλύτερη φλέβα ἡταν λίγα μέτρα πιό κάτω ἀπό τή γέφυρα κι ἐκεῖ εἶχε ἐγκατασταθεῖ τό δημοτικό ἀντλιοστάσιο στά πρῶτα μετακατοχικά χρόνια.

Μέ τόν Ποδονίφτη καί στό ὑψος τῆς στάσης λεωφορείων Πευκακίων (στό σημεῖο αὐτό, πρίν νά σκεπαστεῖ, ὑπῆρχε δροσερή πηγούλα) ἐνωνόταν

ένας μικρός χείμαρρος, σκεπασμένος δλότελα σήμερα, τῆς ὁδοῦ **Αλατσάτων**, πού πήγαζε ἀπό τό Παλιό Ήράκλειο. Ό μικρός αὐτός χείμαρρος, ὅταν γίνονταν τά ἔργα τῆς κάλυψής του, εἶχε πλημμυρίσει μετά ἀπό μιά καλοκαιριάτικη μπόρα, ἀνήμερα τῆς ἀγία Μαρίνας καί πολλά σπίτια κινδύνεψαν. "Ομως τελικά γλίτωσαν κι οἱ κάτοικοι τῆς γειτονιᾶς κάθε χρόνο θυμοῦνται καί γιορτάζουν τά χάρη τῆς ἀγίας.

Στόν Ποδονίφτη ἀκόμη ἔριχναν τά νερά τους κι ὁ χείμαρρος **Μουταλάσκη** (ἐκεῖ στήν εἰσοδο Καλογρέζας), πού ἔχει κι αὐτός δλότελα σκεπαστεῖ, καθώς καί ὁ χείμαρρος τῆς ὁδοῦ **Μυκάλης** στή Σαφράμπολη.

6) **Ο Γιαμπουρλάς** (ἢ ρέμα Σαραντόπουλου ἢ "Άλσους") πηγάζει κάπου ἀπό τή Μεταμόρφωση καί διασχίζοντας ἀπό Β. πρός Ν. τίς δυτικές παρυφές τῆς πόλης χύνεται στόν Ποδονίφτη, ἐκεῖ κάπου στό ἄλσος Προμπονᾶ (περιοχή Άλυσίδας). Κι αὐτός στό μεγαλύτερο μέρος του ἔχει σκεπαστεῖ. Δέν κατεβάζει πιά νερό ἀλλά σύνηθως ἀπόβλητα ἐργοστασίων.

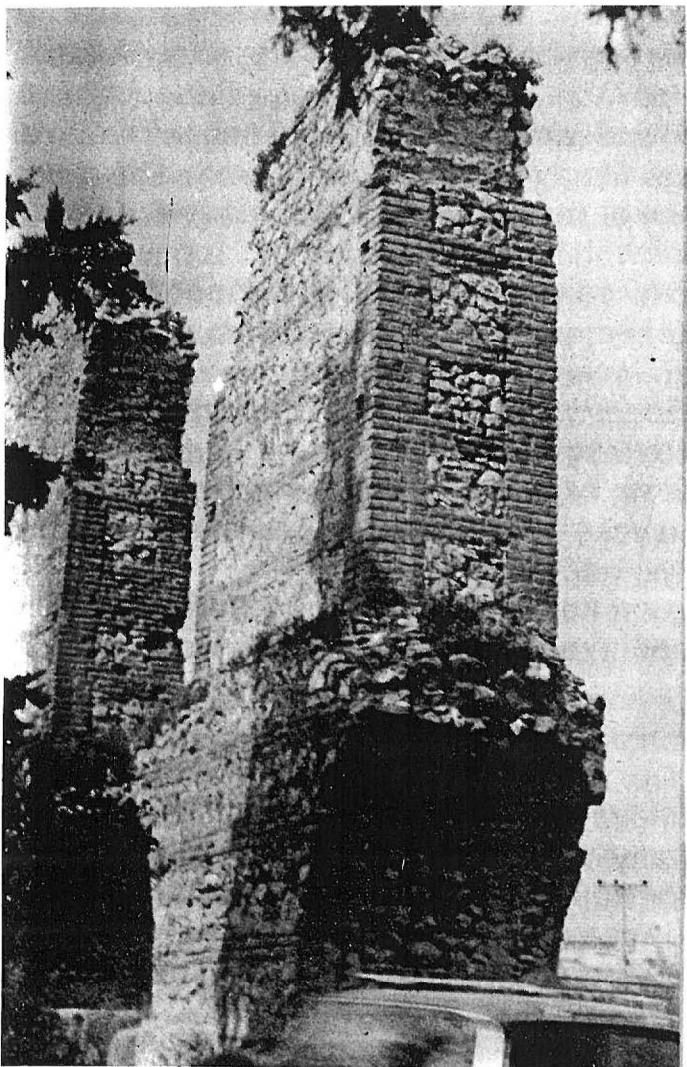
Πολλές φορές γίνεται σύγχυση καί μέ τό ἴδιο ὄνομα **Ποδονίφτης** ἐννοοῦνται κι οἱ δυό αὐτοί χείμαρροι (χαραδρώσεις) τοῦ Κηφισοῦ.

5. Πληθυσμός

Σύμφωνα μέ τήν ἐπίσημη ἀπογραφή, τό 1971 ἡ Ν. Ιωνία εἶχε 54.906 κατοίκους. Σήμερα ὅμως ὁ πληθυσμός της ὑπολογίζεται ὅτι πρέπει ν' ἀνέρχεται στίς 80.000 περίπου, ἀριθμός πού βάζει τό δῆμο μας μέσα στόν πίνακα τῶν δέκα πολυπληθέστερων τοῦ λεκανοπεδίου τῆς Αττικῆς (προηγοῦνται οἱ δῆμοι Αθηναίων, Πειραιῶς, Νικαίας, Περιστερίου, Κερατσινίου, Αίγαλεω καί Καλλιθέας).

Ή πληθυσμιακή ἐξέλιξη τῆς Ν. Ιωνίας ἦταν ραγδαία. Τό 1923, λίγο πρίν ίδρυθεῖ, ὑπολογίστηκε ὅτι ὑπῆρχαν ἐδῶ μόνον...79 κάτοικοι! Τό 1928 μετρήθηκαν 16.382, φυσικά ὅλοι σχεδόν πρόσφυγες ἀπό τή Μικρά Ασία, ὅπως θά δοῦμε στήν Ιστορία της. Τό 1940 ὑπῆρχαν 27.775 κάτοικοι (μαζί καί μέ τήν Καλογρέζα). Στήν ἀπογραφή τοῦ 1951, μέ τή Ν. Ιωνία στήν ὄριστική σημερινή της ἔκταση, ὁ πληθυσμός ἔφτασε στίς 33.821 κατοίκους καί μ' ἔνα τεράστιο ἄλμα, δέκα χρόνια μετά, τό 1961, στίς 48.149! Δηλαδή μέσα σέ 40 χρόνια ὁ πληθυσμός τῆς πόλης τριπλασιάστηκε!

Σήμερα τό προσφυγικό στοιχεῖο, παρά καί τή δική του γοργή πληθυσμιακή ἐξέλιξη, ἀποτελεῖ ἵσως τή μειοψηφία. Ή μεγάλη ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας στήν πόλη αὐτή, κατά τά πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, πού προσείλκυσε πολλούς ἐργάτες, ἀπ' ὅλα τά μέρη τῆς Ελλάδας, καί μαζί οἱ μεγάλες ὅμαδες τῶν ὑπαλλήλων, ἀπό τόν πολλαπλασιασμό τῶν διαφόρων δημοσίων καί ιδιωτικῶν ὑπηρεσιῶν καί ὄργανισμῶν, συνετέλεσαν στή μεταβολή τοῦ ἀρχικά ιδιόμορφου χαρακτήρα τοῦ αὐτηρά προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ καί στήν τελική διαμόρφωση του σέ μιά βιομηχανική ὀπωσδήποτε πόλη ἐργατῶν, μικροαστῶν καί μεσοαστῶν, ὅπου ἀδελφωμένοι πρόσφυγες καί μή ἐργάζονται δημιουργικά στόν τόσο μικρό αὐτό χῶρο, βάζοντας κα-

Οι κολόνες
τοῦ
Αδριανείου
ύδραγωγείου
(εἴσοδος Καλογρέζας).

θημερινα μέ τόν ιδρώτα τους, ὅλο καὶ κάποιο λιθαράκι γιά τήν προκοπή τῆς Νέας Ἰωνίας, τῆς ιδιαιτέρας πατρίδας μας...

6. Οι Ποδαράδες : ἔνα τοπωνύμιο μέ πλούσια ιστορία

Ο τόπος αύτός, πού ζοῦμε ὅλοι ἐμεῖς οἱ Ἰωνιῶτες, ὄνομαζόταν ὡς τό 1923, πού ίδρυθηκε ἡ N. Ἰωνία, **Ποδαράδες**. Ἀνῆκε κατά ἔνα μεγάλο μέρος, ὡς μετόχι, στό ιερό καθίδρυμα τοῦ Πανάγιου Τάφου καὶ κατά ἔνα μικρότερο, ὡς ιδιοκτησία, στόν κτηματία Βέϊκο, ἀπόγονο τοῦ ἀγωνιστῆ Λάμπρου Βέϊκου πού ἔπεσε στή μάχη τοῦ Ἀνάλατου τό 1827.

Τό τμῆμα πού άνῆκε στόν Πανάγιο Τάφο ἀπαλλοτριώθηκε ἀπό τό Κράτος καὶ παραχωρήθηκε στό Ταμεῖο Περιθάλψεως Προσφύγων (μετονομάστηκε μετά σέ Ἐπιτροπή Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων), πού συστήθηκε ἀπό ξένα κεφάλαια, γιά νά χτιστοῦν ἐδῶ σπίτια καὶ νά στεγαστοῦν οἱ πρό-

σφυγες, οι όποιοι μετά τή Μικρασιατική Καταστροφή ἐρχόντουσαν κατά χιλιάδες μέ τα καράβια γυρεύοντας κάπου ν' ἀκουμπήσουν.

Ντόπιοι, ἐδῶ στούς Ποδαράδες, πρίν ἀπό τόν ἐρχομό τῶν προσφύγων κατοικοῦσαν ἐλάχιστοι βοσκοί καί γεωργοί. Κάποια στοιχεῖα, ὅπως εἴδαμε τούς ἀνεβάζουν σέ 7 – 8 δεκάδες, ὄλους κι ὄλους! Κυρίως ἡσαν Μενιδιάτες καί Κουκουθανιώτες (ἀπό τό δῆμο Μεταμορφώσεως, πού παλιά ἀνομαζόταν Κουκουθάουνες), πού εἶχαν χτήματα ἥ ἔβοσκαν πρόβατα.

Γιά τό πῶς δόθηκε τό τοπωνύμιο «Ποδαράδες» στήν ἔκταση αύτή, ἐκφράστηκαν κατά καιρούς, ἀρκετές θεωρίες. "Οσο κι ἄν φοβόμαστε ὅτι θά κουράσουμε τόν ἀναγνώστη, θά τίς ἀναφέρουμε ὄλες, γιατί νομίζουμε ὅτι ἔχουν λαογραφική ἀξία.

Σύμφωνα λοιπόν μέ τήν πρώτη ἐκδοχή, πού ύποστηρίζει κι ὁ «Οδηγός τῆς Ν. Ἰωνίας» (έκδ.1969 τοῦ Δήμου), τό ὄνομα «Ποδαράδες» προέρχεται ἀπό τούς μεγάλους στύλους, τίς «ποδάρες» τοῦ Ἀδριανειου Ὑδραγωγείου, ἔργου τοῦ 2ου μ.Χ. αἰώνα, πού βρίσκονται σέ δυό σημεῖα κάθετα στόν Ποδονίφτη.

Ἀναζητώντας στοιχεῖα πού νά ἐπικροτοῦν τήν ἐκδοχή αύτή βρήκαμε στόν κώδικα τοῦ ἀθηναίου συμβολαιογράφου Πούλου, ὅπου ἀναγράφονται οἱ ἀγοραπωλησίες τῶν πρώτων μετεπαναστατικῶν χρόνων (1821 – 1835), τά ἔξης: «ἐκποιοῦνται ἐλαιόδενδρα εἰς Ποδάρους καί νερόν κάθε μῆνα Δευτέραν ὥρας ἔξ...»

Στό ἔργο πάλι τοῦ Θ. Φιλαδελφέα «Ιστορία τῶν Ἀθηνῶν ἀπό τό 1400 – 1800» βρήκαμε ν' ἀναφέρονται τά παρακάτω γιά τήν Ὁσία Φιλοθέη (μιλοῦμε ἀλλοῦ ἀναλυτικά γιά τή ζωή της): «...ἡγόρασεν πολλά κτήματα εἰς θέσιν Ποδάρους καί μεταξύ Ἡρακλείου καί Ἀμπελοκήπων, ὅπου καί διεφυλάχθη ἡ ὄνομασία Καλογραίζα, οὐ μακράν τής ἐτέρας θέσεως καλουμένης τῶν Χαλκωματάδων...»

Ο συνδυασμός αύτῶν τῶν δύο στοιχείων εἶναι πιθανό νά ὀδηγεῖ στή σκέψη ὅτι τά χτήματα αύτά θά πρέπει νά βρίσκονταν κοντά στίς κολόνες τοῦ ὑδραγωγείου καί στό νερό τοῦ Ποδονίφτη.

Ἐννοεῖται ὅμως μέ τή λέξη «Ποδάροι – Ποδάρες» ἡ περιοχή γύρω ἀπό τίς κολόνες, τούς στύλους (= τίς ποδάρες) ἥ ἡ εύρυτερη περιοχή τῶν Ποδαράδων, πού, ἐνδεχομένως, συνεκδοχικά πήρε ἀπό ἐκεῖ τήν ὄνομασία;

Ἄλλά ἄς προχωρήσουμε. Σύμφωνα μέ τή δεύτερη ἐκδοχή τό τοπωνύμιο «Ποδαράδες» δόθηκε ἀπό μιά παλιά θυζαντινή οἰκογένεια, τήν οἰκογένεια τῶν Πλατυπόδων (κατοπινότερα ὄνομάστηκε, λαϊκότερα, Ποδαράδων), πού κατοικοῦσε ἐδῶ ἀρκετά πρίν ἀπό τήν ἄλωση τής Πόλης.

Ἡ οἰκογένεια αύτή εἶναι διαπιστωμένο ὅτι ἀνήκε στήν ἀριστοκρατία τῆς Ἀθήνας, στά χρόνια τής σκλαβιᾶς. Ὁ ἀθηναιογράφος Δημ. Καμπούργλου τήν ἀναγνωρίζει ως μιά ἀπό τίς ἀρχαιότερες οἰκογένειες τῆς Ἀθήνας, προγενέστερη κι αύτῶν τῶν φημισμένων Παλαιολόγων καί Μπενιζέλων.

"Αν ψάξουμε τήν ιστορία τής Πόλης τής Παλλάδας Ἀθηνᾶς θά βροῦμε γόνους τῶν Ποδάρων ἥ Ποδαράδων νά διαπρέπουν." Ετσι στά τέλη τοῦ 16ου αἰώνα ὁ Ἀγγελής Ποδαράς ξεχωρίζει σάν μεγαλέμπορος στή Βενετιά μαζί μέ Παλαιολόγους κι ἄλλους κεφαλαιούχους ἀθηναίους.

Οι Ποδαράδες λοιπόν αύτοί, πλούσιοι καθώς ήταν κι άπό τό αφθονο λάδι πούπαιρναν άπό τόν άπέραντο έλαιώνα τους, πού κάηκε και ρημάχτηκε στά χρόνια τοῦ Σηκωμοῦ, δέν μπορούσαν νά μήν έχουν και τό δικό τους μοναστήρι. Ἐνώ λοιπόν είχαν χτίσει τό μοναστήρι τους, ἀφιερωμένο μᾶλλον στήν Παναγιά, τήν «Παναγιά (τή μονή) τῶν Ποδαράδων» ἀπό τήν ὅποια δυστυχῶς σήμερα τίποτε δέ σώζεται.

‘Ο κ. Βάσος Βογιατζόγλου στό περισπούδαστο ἔργο του: «Νέα Ἰωνία: 60 χρόνια παρουσίες στά Γράμματα» γράφει σέ μιά ύποσημείωσή του, κατά λέξη: «Σύμφωνα μέ τήν ἐπικρατέστερη ἐκδοχή ἡ ὄνομασία Ποδαράδες ἀναφέρεται σέ παλιά θυζαντινή οἰκογένεια πού κατεῖχε στήν περιοχή αὐτή, ἔναν ἀπέραντο έλαιώνα». ‘Υποθέτουμε ὅτι κι’ ὁ κ. Βογιατζόγλου αὐτήν τήν οἰκογένεια θά ἐννοεῖ.

“Ομως ύπάρχει και μιά παραλλαγή, ἃς ποῦμε, αὐτῆς τῆς ἐκδοχῆς, πού τή βρίσκουμε γραμμένη στήν τοπική ἐφημερίδα «Θάρρος» τῆς 20.6.1948. Σύμφωνα, λοιπόν, μ’ αὐτή οἱ Ποδαράδες ἀνήκαν στή μεγάλη οἰκογένεια τῶν Παλαιολόγων τῆς Ἀθήνας κι είχαν πάρει τό παρατσούκλι αὐτό ἀπό τά μεγάλα τους πόδια. Ἡσαν δηλαδή οἱ Παλαιολόγοι, πού γιά διάκριση ὄνομάζονταν «Παλαιολόγοι οἱ Ποδαράδες» καί γιά συντομία μόνο «Ποδαράδες».

Παρενθετικά θά πρέπει ἐδῶ νά ποῦμε ὅτι τό ἐπώνυμο «Ποδαράδες» είναι κλασική περίπτωση ἀπό παρατσούκλι, πού χαρακτηρίζει μιάν σωματική ίδιότητα καί δίνεται ἀπό τή συνήθεια τῶν Βυζαντινῶν νά ὄνοματίζονται μέ βάση κάποιο χαρακτηριστικό ἔξωτερικό γνώρισμα, τήν ἐπαγγελματική δραστηριότητα κ.λ.π. (π.χ. Πλατύπους, Μαυρομάτης, Χρυσομάλλης, Χαλκωματάς, Καλογεράς κ.λ.π.)

Τό ὅτι ήταν ξεχωριστή οἰκογένεια (ὅσο καί σπουδαία), οἱ Ποδαράδες (στήν ἀρχή Πλατύποδες) ἀπό τούς Παλαιολόγους τό εἴδαμε πρωτύτερα. Μένει νά συλλογιστοῦμε ἐμεῖς μήπως συνέθαινε κάτι ἄλλο, τόσο συνηθισμένο ἄλλωστε ἐκεῖνα τά χρόνια: νά ἐνώθηκαν οἱ δυό αὐτές οἰκογένειες μέ ἐπιγαμία καί νάμειναν καί τά δυό ὄνόματα, ὥσπου ξέπεσε τό ἔνα. “Οντας ὅμως ισχυρές οἰκογένειες κι οἱ δυό πιστεύουμε ὅτι θά ἔπρεπε νά κρατοῦσαν καί τά δυό ὄνόματα, ὅπως συνέθηκε καί μέ τήν ἔνωση Παλαιολόγων – Μπενιζέλων. Βέβαια οἱ Παλαιολόγοι ήταν κατοικιότεροι, ήταν ὅμως καί πολυπληθέστεροι. Δύσκολο νά χάσουν τό ὄνομά τους. Ἐκεῖνο πού είναι σχεδόν θέθαιο είναι ὅτι οἱ Ποδαράδες ἔχασαν στό τέλος τ’ ὄνομά τους καθώς συγγένεψαν στήν ἀρχή μέ τούς Χαλκωματάδες καί, στά χρόνια λίγο πρίν τήν Ἐπανάσταση, μέ τούς Ρούτους. Ἀξίζει νά μιλήσουμε λίγο γιά τούς πρώτους. Οἱ Χαλκωματάδες κατοικοῦσαν στό σημερινό γειτονικό μας Ἡράκλειο, στό χῶρο ἀκριβῶς τοῦ ἀρχαίου δήμου τῶν Ἡφαιστιάδων. Είναι σημαδιακό: Ἡφαιστιάδες είχαν ὄνομαστεῖ στήν ἀρχαιότητα ὅσοι ἀσχολοῦνταν μέ τό χαλκό ἢ τά χαλκώματα, ἀπό τ’ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τῆς φωτιᾶς καί τοῦ σίδερου Ἡφαιστου. Καί δικαιολογιόντουσαν νά κατοικοῦν στό Ἡράκλειο Ἡφαιστιάδες μιὰς καί τότε, ὅπως ἐπιμένει ὁ Σουρμελῆς στήν «Ιστορία τῶν Ἀθηνῶν», ἔθγαζαν κάμποσο χαλκό καί λίγον ἄργυρο ἀπ’ τό ὑπέδαφός του. Νά δεχτοῦμε λιοπόν ὅτι μέ τήν πάροδο τῶν αἰώνων οἱ ἴδιοι κάτοικοι, ἡ ἴδια

οίκογένεια δέν ἄλλαξε, ἀλλά μετάφρασε, μόνο τ' ὅνομά της κι ἀπό «'Ηφαιστιάδες» τόκανε «Χαλκωματάδες»; Εἶναι πολύ τολμηρό γιά νάναι καί ὑπέροχο. "Εστω κι ἄν ύποστηρίζεται ἀπό τό Σουρμελή καί τόν ἱστορικό Milchöfer.

'Ο Θ. Φιλαδελφέας βιάζεται νά διακόψει μιά τέτοια ἀλυσίδα!

Πάντως αἰῶνες πρίν ἀπό τήν 'Επανάσταση τοῦ '21 Χαλκωματάδες καί Ποδαράδες ἔχουν συγγενέψει.

'Υπάρχει ὅμως καί μιά τρίτη ἄποψη, καθαρά λαϊκῆς προέλευσης, πού ἀκούσαμε ἀπό πολλούς παλιούς Ἰωνιῶτες, τούς πρώτους πού κατοίκησαν ἐδῶ τό 1923 καί γιά λίγο ὀνομαζόντουσταν Ποδαριῶτες κι αὐτοί πρίν νά μετονομασθοῦν οἱ Ποδαράδες σέ Νέα Ἰωνία.

Σύμφωνα λοιπόν μ' αὐτή, τό ὅνομα «Ποδαράδες» δόθηκε στήν περιοχή ως δηλωτικό τοῦ δρόμου μέ τά πόδια, τοῦ «ποδαρόδρομου», πού ἔκαναν οἱ Πατησιῶτες, γιά νά πάρουν νερό ἀπό τήν πηγή τοῦ Ποδονίφτη. Καί συνδέουν αὐτά τά δυό τοπωνύμια ως ἔξης: οἱ Ποδαράδες (οἱ πεζοδρόμοι) μετά τό κουραστικό πήγαινε – ἔλα τους ως τήν πηγή ἐπρεπε νά πλύνουν τά πόδια τους κάπου λοιπόν τά ἔνιθαν (ἐπλεναν) σ' ἔνα ποτάμι καί τό ποτάμι αὐτό ὀνομάστηκε Ποδονίφτης καί συνεκδοχικά ό τόπος γύρω ἀπ' τό ποτάμι πάλι Ποδονίφτης (ή σημερινή Νέα Φιλαδέλφεια).

"Ομως, ὅπως πολλές φορές συμβαίνει μέ τίς λαϊκές παραδόσεις ὑπάρχει ἐδῶ μιά μεγάλη χρονική ἀνακολουθία, ἀφοῦ εἶναι διαπιστωμένο ὅτι τά Πατήσια ἄρχισαν νά κατοικοῦνται πικνά μετά τήν ἀνακήρυξη τής Ἀθήνας, ως πρωτεύουσας τής Ἑλλάδας, μιᾶς κι ἐκεῖ στά ὅμορφα κι ἔξοχικά Πατήσια, τά ὀνομαστά Παραδείσια τῶν ἀρχαίων, τά γιομάτα ἀπό κήπους μ' ἐλιές κι ὄπωροφόρα, ἥρθαν κι ἐγκαταστάθηκαν πολλοί αἰγαιοπελαγίτες χτιστάδες, πού τούς τράβηξε ἡ δουλειά. Τό νερό τοῦ Ποδονίφτη τό χρειάζονταν γιά τά χαρμάνια τους. Θά ἔκαναν λοιπόν τό δρόμο αὐτό ως τίς πηγές τής N. Ἰωνίας. Ταιριάζει βέθαια, ἀλλά χρονολογικά πέφτουμε μερικούς αἰῶνες πίσω. Οἱ Ποδαράδες ως οίκογένεια ὑπάρχουν πρίν ἀπό τήν "Αλωση, ἀλλά κι ὁ Ποδονίφτης, λέγεται ἔτσι ἀρκετά πρίν ἀπό τήν 'Επανάσταση τοῦ '21. Καί ταιριάζει νομίζουμε γι' αὐτόν ἡ ἐκδοχή, ὅτι ὀνομάστηκε ἔτσι ἀπό τήν πειραχτική (ἀττικόν ἄλας!) διάθεση τῶν ἀθηναίων, πού ἥθελαν νά τόν κοροϊδεύουν λέγοντας ὅτι κατεβάζει τόσο λίγο νερό, πού ἵσα... νίθει τά πόδια ὅσων μπαίνουν μέσα στήν κοίτη του! Τό πόσο ἄδικη ἦταν αὐτή ἡ κοροϊδευτική στάση τῶν ἀθηναίων γιά τόν Ποδονίφτη, ἀποδείχτηκε πολλές φορές (σημειώνονται πολλοί πνιγμοί, ἐκτός ἀπό τίς πλημμύρες)...

'Εμεῖς παρουσιάσαμε ὅλες τίς ἐκδοχές. 'Από τά στοιχεῖα αὐτά τείνουμε νά καταλήξουμε στήν παραδοχή τής δεύτερης θεωρίας, χωρίς νά δεχόμαστε καί τήν παραλλαγή της, ἐπειδή κρίνουμε ὅτι αὐτή εἶναι ή περισσότερο ἱστορικά καταξιωμένη.

7. 'Η ἱστορία τῶν Ποδαράδων ἀπό τό 1.100 π.Χ. – 1923 μ.Χ.

'Ο χωρος τῶν Ποδαράδων τέ ἔχει νά παρουσιάσει στή διαδρομή τής Ἱστορίας;

1948: έρχονται σέ φως τά άγγεια πρωτογεωμετρικής τέχνης του τύμβου των Δαιδαλιδών.

Λίγα είναι γνωστά καί θά παρουσιάσουμε κάπως συνοπτικά, άποφεύγοντας περιττές λεπτομέρειες, πού θά έδιναν άδικο μάκρος στό έργο μας.

Τό 1.100 π.Χ. περίπου έδω πρέπει νά κατοικοῦσαν οι Δαιδαλίδες, ένας δῆμος πού άνηκε στήν Κεκροπίδα φυλή κι ήταν άπό τούς άρχαιότερους της Αθήνας.

Όνομάστηκε, έτσι άπό τό Δίδαλο, τό μυθικό πρώτο άεροπόρο, πού κατασκεύασε τό παλάτι τοῦ Μίνωα στήν Κρήτη. Ο Δαιδαλος, λοιπόν, είχε καταφύγει έδω γιά νά γλιτώσει, ζταν κατ δικάστηκε σέ θάνατο άπό τόν άνηψιό του Τάλω ή Κάλω, πού ἄν καί νέος, έδειχνε νά τόν ξεπερνάει στήν τέχνη. Ο Δαιδαλος είχε φτιάξει, όπως ξέρουμε, ένα πλήθος άπό μηχανικά έργα κι οι άπόγονοί του Δαιδαλίδες φημίστηκαν μετά γιά τά περίφημα άγγεια τους καί τίς ξυλοκατασκευές τους.

Ήταν οί κλασικότεροι στό είδος τους, ώστε στήν τέχνη ό όρος «δαιδαλικός» έφτασε νά σημαίνει τό άρχαιότροπο.

Ένα δεῖγμα τής θαυμάσιας δουλειᾶς τους ήρθε στό φῶς κατά τίς άνασκαφές πού έγιναν τό 1948 στό χώρο δίπλα άπό τό σημερινό Ιδιωτικό Γυμνάσιο «Κοσμᾶς ή Αίτωλός». Είναι τρία θαυμάσια άγγεια πρωτογεωμετρικής έποχής, πού φυλάγονται στό Αρχαιολογικό μας Μουσείο.

Στίς άνασκαφές αύτές είχε σημαντικά βοηθήσει ό συμπολίτης μας, καθηγητής σήμερα τής Ανωτ. Σχολής Καλών Τεχνών, κ. Βασ. Βασιλειάδης. Μοῦ διηγόταν λοιπόν ό κ. Βασιλειάδης ότι ένα θροχερό πρωϊνό, τήν ώρα τού διαλείμματος (μαθητής τότε αύτός τοῦ Γυμνασίου, άλλα παράλληλα καί

σπουδαστής στή Σχολή Καλών Τεχνῶν, ώς ξεχωριστό ταλέντο), καί καθώς περπατούσε στό άπεναντι λοφίσκο διέκρινε στό ἔδαφος κομμάτια ἀπό ἄγγεια, πού είχαν τό διπλό πέλεκυ. "Αστραψαν τά μάτια του καί μέ τίς γνώσεις, πού ἥδη είχε, ἐννόησε ὅτι ἐπρόκειτο γιά ἓνα σπάνιο εὕρημα. Εἰδοποίησε ἀμέσως τό φιλόλογο καθηγητή Γιαννόπουλο καί τό Γυμνασιάρχη Ἰωαννίδη καί αύτοί μέ τή σειρά τους τήν Ἀρχαιολογική Ὑπηρεσία, πού μέ τόν ἀρχαιολόγο Παπαδημητρίου ἔκανε ἀνασκαφές, πού ἔφεραν στό φῶς τά περίφημα αύτά ἄγγεια τῆς Γεωμετρικῆς τέχνης καί τόν τύμβο (νεκροταφεῖο) τῶν Δαιδαλιδῶν.

Ἐκεῖνο πού ἔχει ἴδιαίτερη σημασία στά εύρήματα αύτά είναι ὅτι οἱ κύκλοι, πού φέρουν τ' ἄγγεια, δέν είναι φτιαγμένοι μ' ἐλεύθερο χέρι, ὅπως στά ἔργα τῆς κρητικῆς τέχνης, ἀλλά μέ τό διαβήτη. Ἐδῶ λοιπόν, στή Νέα Ἰωνία, 11 αἰῶνες π.Χ. πιστεύει ὁ κ. Βασιλειάδης ὅτι θά ἐπρεπε νά χρησιμοποιήθηκε γιά πρώτη φορά ὁ διαβήτης· ἀπό τή φυλή ἐκείνη, πού πρέκυψε ἀπό τό ἔνωμα τῶν Δωριέων καί τῶν ντόπιων.

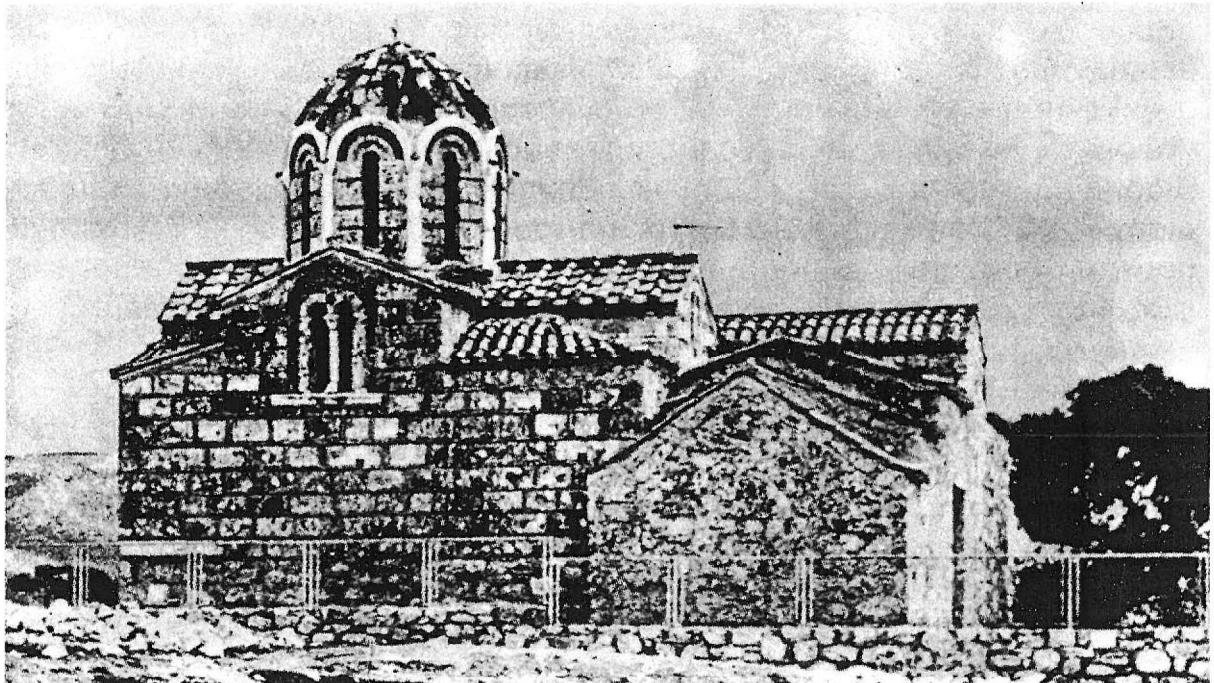
Μερικούς αἰῶνες ἀργότερα (5ος – 4ος αἰώνας π.Χ.) στό χῶρο, πού βρίσκεται ἡ Ὁμορφοκλησιά (ἀνάμεσα Νεάπολη – Γαλάτσι – Ἀθήνα – Τουρκοβούνια) ἀναπτύχθηκε ἔνας ἄλλος δῆμος, ὁ δῆμος τῆς Περγασῆς, πού ἀνήκε στήν Ἐρεχθίδα φυλή. Δείγματα τῆς ὑπαρξῆς τοῦ δήμου αὐτοῦ, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἀκαδημαϊκός Ἀναστάσιος Ὁρλάνδος στό ἔργο του «Ἡ Ὁμορφοκλησιά», είναι τρία ἐπιτύμβια γλυπτά, πού βρέθηκαν κοντά στό ναό: μιά μαρμάρινη λήκυθος, ἔνας κιονίσκος κι ἓνα ἀνάγλυφο ἀνθέμιο ἀπό πεντελικό μάρμαρο, πού φανερώνουν ώς πιθανή τήν ὑπαρξη κι ἄλλου νεκροταφείου ἀρχαίου στή θέση αὐτή.

Στή μελέτη μας συχνά ἀναφερόμαστε στό ναό καί τό γύρω ἀπό τής Ὁμορφοκλησιᾶς, ἔστω κι ἄν βρίσκεται ἀκριβῶς στά ὅρια Ἀθηνῶν – Ν. Ἰωνίας (ό ναός πέφτει στήν Ἀθήνα), ἀφοῦ ὅπως μαρτυριέται, ἡ εύρυτερη αὐτή περιοχή ἀνήκε πάντα κατά τά κατοπινότερα χρόνια στίς θυζαντινές οἰκογένειες τῶν Ποδαράδων καί τῶν Χαλκωματάδων.

Στήν περιοχή τοῦ δήμου μας φαίνεται πώς σ' ὅλη τή διάρκεια τῶν χρόνων τῆς ἀθηναϊκῆς ἀκμῆς, ἀλλά καί πολύ μετά ὑπῆρχαν μεγάλοι ἐλαιῶνες, πού πέρασαν καί στά θυζαντινά χρόνια, γιά νά καταστραφοῦν στήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἀπό τούς Τούρκους, ὅταν πολιορκοῦσαν τούς Ἀθηναίους στήν Ἀκρόπολη.

Πρός τήν πεδινότερη ἔκταση τῆς Καλογρέζας θά πρέπει νά σπέρνονταν ἄφθονα δημητριακά, ἔν δεχτοῦμε ώς σωστή τήν ἐτυμολογία τῆς λέξης Καλογρέζα = καλό + γράνης (ὅπου γράνης ἐλληνοφράγκικη λέξη, πού σημαίνει σιτάρι) ἢ ὁ Πιττάκης στήν «Ἀρχαιολογική Ἐφημερίδα» ἐτυμολογεῖ τό τοπωνύμιο Καλογρέζα ώς ἀπλή μετάφραση τοῦ ἀρχαϊκοῦ Εὔπυρίδαι καί Εὔπυρίδαι = εύ + πυρίδιον (ὅπου πυρίδιον = σιταράκι).

Βέβαια γιά τό τοπωνύμιο Καλογρέζα καί τήν προέλευσή του ὑπάρχουν πολλές ἔρμηνεις ἀκόμη, τίς ὅποιες θά ἐκθέσουμε ἀλλοῦ, μένει ὅμως γιά συμπέρασμα ὅτι πρέπει νά ἦταν μιά περιοχή εύφορότατη, σπαρμένη μέ δημητριακά.

Η Όμορφοκλησιά.

‘Ο Ποδονίφτης, τό ρέμα πού περνάει ἀπό τήν νότια παρυφή τῆς Καλογρέζας καὶ πού κατά τήν ἀρχαιότητα λεγόταν Περσός, κατέβαζε ἄφθονο νερό καὶ σίγουρα ἀπ’ αὐτό θ’ ἀντλησε ἀρκετό ὁ Ἀδριανός, ὅταν στό 2ο μ.Χ. αἰώνα κατασκεύασε τό περίφημο ὑδραγωγεῖο του, γιά νά μπορέσει νά ξεδιψάσει τήν πάντοτε ύποφέρουσα ἀπό λειψυδρία Ἀθήνα.

Στά Τουρκοβούνια, τόν Ἀγχεσμό τοῦ περιηγητῆ, Παυσανία λατρευόταν ὁ Δίας, ὁ ἀγχέσμειος Δίας, πρός τιμήν τοῦ ὅποίου εἶχε κατασκευαστεῖ ἄγαλμα ὡραῖο κι ἐπιβλητικό, πού ὅμως τίποτε ἀπ’ αὐτό δέ σώζεται.

Ἡ ὀνομασία Τουρκοβούνια δόθηκε στό χιλιοπληγωμένο αὐτό θουνό γύρω στό 1456 μ.Χ., ὅταν στρατοπέδευσε ἐκεῖ ὁ Ὁμάρ, στρατηγός τοῦ Μωάμεθ, μέ τούς Τούρκους του, πού πολιορκοῦσαν τήν Ἀκρόπολη καὶ τό φράγκο ήγεμόνα της.

Περνώντας στά βυζαντινά χρόνια βλέπουμε ὅτι καθώς ἀρχίζουν νά σχηματίζονται οἱ πρῶτες ἀθηναϊκές μεσαιωνικές οἰκογένειες, ἐδῶ στήνει τό νοικοκυριό της ἡ οἰκογένεια τῶν Πλατυπόδων, πού κατά τόν Καμπούρογλου θά μετονομαστεῖ σιγά – σιγά σέ Ποδαράδων.

Στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας ἡ οἰκογένεια αὐτή θά μπεῖ στό «λίμπρο ντ’ ὄρο» τῆς Ἀθήνας.

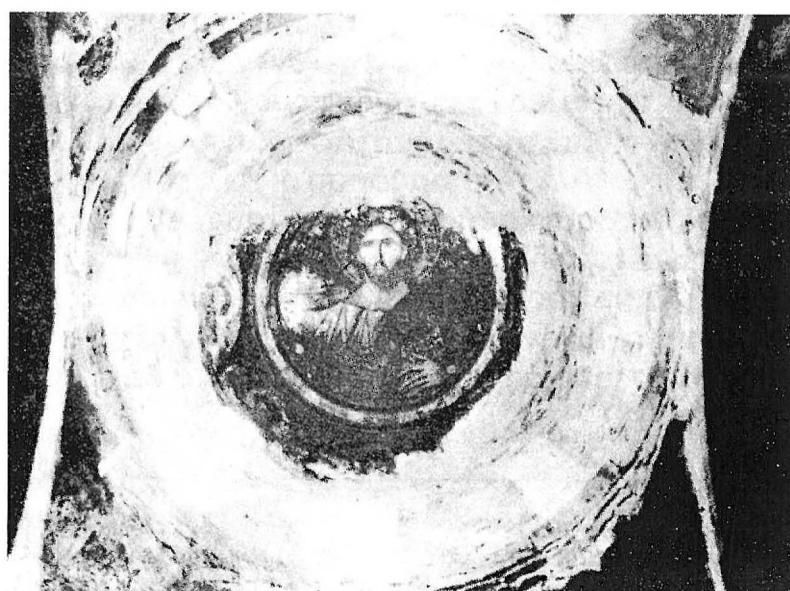
Στά λαμπρά χρόνια τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας, καὶ μετά ἀπό τήν ἐπίσκεψη τοῦ Βασίλειου Β’ Βουλγαροκτόνου στήν Ἀθήνα, πήραν νά χτίζονται πολλοί ναοί στόν καθαρά βυζαντινό ρυθμό. “Ετσι ἀνάμεσα στά 1.000 –

1.050 μ.χ. ξεφύτρωσε κι ή 'Ομορφοκκλησιά. Ή έκκλησιά αύτή φαίνεται ότι χτίστηκε ἐπάνω σ' ἑρείπια ἄλλου ναοῦ χριστιανικοῦ καὶ τοῦτο διαπιστώνεται ἀπό ἐντειχισμένα γλυπτά παλαιοχριστιανικῶν χρόνων. Υποστηρίζεται ὅμως ότι εἶναι δυνατό νά χρησιμοποιήθηκαν καὶ ύλικά ἀπό εἰδωλολατρικό ναό σέ τρια μέρη: στόν καθαυτό ναό, σ' ἓνα παρεκκλησάκι ἐνωμένο καὶ στό νάρθηκα." Εχει σχῆμα περίπου τετραγωνικό, μέ διαστάσεις $10,52\mu \times 11,02\mu$. Ό κυρίως ναός εἶναι χτισμένος μέ κανονικά κατεργασμένους πωρόλιθους. Ό όμορφος γλυπτός διάκοσμος τῶν λοβωτῶν παραθύρων, τά ἐπιθήματα, οἱ κιονίσκοι κ.λ.π. δίνουν ξεχωριστή χάρη στήν ἐκκλησιά, πού δίκαια ὀνομάστηκε ἀπό τό λαό όμορφη ἐκκλησιά = 'Ομορφοκκλησιά! Ό τροῦλος στέκεται ἐπάνω σ' ἓνα ἐγγεγραμμένο σταυρό, ὥστε νά δημιουργεῖται ἀμφικλινής ή στέγη.

'Εσωτερικά διακρίνονται σήμερα λείψανα μόνο τοιχογραφιῶν: Ή Πλατύτερα, ή Γέννηση τῆς Θεοτόκου, ο Παλαιός τῶν Ήμερῶν, ο ἄγιος Ἰωάννης ο Χρυσόστομος, ο ἄγιος Βασίλειος, η ἀγία Γλυκερία κ.λ.π.

Στόν τροῦλο φαίνεται ὁ Παντοκράτορας. Οἱ τοιχογραφίες δέν ἔγιναν ὅλες ἐξαρχῆς. Πολλές εἶναι μεταγενέστερες καὶ φτάνουν ὡς τόν 18ο αἰώνα!

Παρατηροῦμε ότι πολλοί ἄγιοι ἔχουν βγαλμένα τά μάτια τους. Ό ἀκαδημαϊκός 'Ορλάνδος δέν τό ἀποδίδει μόνο στή μανία τῶν Τούρκων, ἀλλά καὶ στή συνήθεια τῶν κοριτσιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νά βγάζουν τά μάτια τῶν ἀγίων γιά μαγικό προσέλκυσης τοῦ νέου π' ἀγαποῦσαν κι ἀκόμα στή συνήθεια τῶν βοσκῶν νά βγάζουν τά μάτια ἐνός ἀγίου κάθε φορά πού πέθαινε ἔνα πρόβατό τους! Κακές συνήθειες, ἀλλά πού πρέπει νά μελετηθοῦν λαογραφικά.

Ό τροῦλος
τῆς
'Ομορφοκκλησιᾶς
μέ τόν
Παντοκράτορα.

‘Ο ναός είναι άφιερωμένος στόν “Αγιο Γεώργιο. Τό όνομα ’Ομορφοκλησιά δόθηκε, δίκαια ἄλλωστε, γύρω στά 1.700 μ.Χ.

Στά 1456, τρία χρόνια μετά τήν “Αλωση τῆς Πόλης, ό αίμοδιψής ’Ομάρ, στρατηγός τοῦ πορθητῆ Μωάμεθ τοῦ Β’, σκορπάει τόν ὅλεθρο στά χωριά τῆς ’Αττικῆς καί τά βόρεια ἀθηναϊκά προάστια καθώς καταδιώκει τό φράγκο δούκα ’Ατζαγιόλι, πού περίτρομος κλείνεται στήν ’Ακρόπολη. ‘Ο ξένος ἡγεμόνας γρήγορα συνθηκολογεῖ κι ὁ ’Ομάρ προσκαλεῖ τό σουλτάνο (πατισάχ) νά ἐπισκεφτεῖ τήν πόλη τῶν σοφῶν, τό ἀγλαῖσμα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ μεγαλείου, τήν ’Αθήνα. ‘Ο σουλτάνος θάρθει καί τόσο θά γοητευτεῖ ἀπό τούς κήπους καί τά νερά τοῦ Ποδονίφτη πού θά γυρίσει νά μείνει γιά δεύτερη φορά ἐκεῖ, ἔτσι ὥστε ὁ τόπος ἀπό τήν παρουσία τοῦ **Πατισάχ** νά ὀνομαστεῖ, σύμφωνα μέ τό Δ. Σουρμελή, **Πατήσια!***

‘Ο Μωάμεθ Β’ είναι ἡ ἀλήθεια ἔδωσε πολλά προνόμια στούς ἀθηναίους, χάρις στά ὅποια μπόρεσαν νά γλιτώσουν ἀπό πολλά δεινά καί διαρπαγές τῶν τοπικῶν ἀρχηγῶν στά χρόνια τῆς σκλαβιᾶς...

Τό 1589 στό μετόχι τής, στήν Καλογρέζα, παραδίνει τό πνεῦμα, μετά ἀπό φριχτά βασανιστήρια τῶν καταχτητῶν ἡ ’Αγία Φιλοθέη, ἡ γνωστή ὡς **Καλογριά**.

‘Η ἀγία Φιλοθέη (είναι ὁσία, ἀλλ’ ἐπικράτησε τό ἀγία) ἡταν γόνος τῆς μεγάλης οἰκογένειας τῶν Μπενιζέλων. Μέσα στόν πιό σκοτεινό αἰώνα τῆς σκλαβιᾶς, ὅταν κανένα σχολειό δέ λειτουργοῦσε, ἡ Φιλοθέη (Ρεγούλα) ἴδρυσε γυναικείο μοναστήρι στά Πατήσια, τή μονή ’Αγίου ’Ανδρέα, ὅπου δίδασκε τίς νέες τῆς ’Αθήνας τά θεία γράμματα ἀλλά καί τήν προγονική δόξα. Στό μοναστήρι της συγκέντρωσε διακόσιες τόσες ’Αθηναίες καί κίνησε τήν ὄργή τοῦ δυνάστη. Κατηγορήθηκε κι ὁδηγήθηκε στό δικαστήριο. Οἱ δημογέροντες τῆς ’Αθήνας κατάφεραν τότε νά τή γλιτώσουν. ’Εκείνη ὅμως δέν πτοήθηκε καί, μόλις λευτερώθηκε συνέχισε τό ἔργο τής. ”Έτσι στήν ὄλονυχτία τῆς 2ης πρός τήν 3ην ’Οκτωβρίου τοῦ 1588, καθώς ξημέρωνε ἡ γιορτή τοῦ πολιούχου τῆς ’Αθήνας Διονυσίου τοῦ ’Αεροπαγίτη, Τούρκοι φρουροί ὅρμησαν στό μοναστήρι καί συνέλαβαν τήν ἀγία καί μετά ἀπό φριχτά βασανιστήρια τήν ἐγκατάλειψαν μισοπεθαμένη στούς δικούς της, πού τήν πήραν καί τήν ἔφεραν στό μετόχι της στήν Καλογρέζα, ὅπου καί πέθανε ἀπό τά τραύματά της στίς 19 τοῦ Φλεβάρη 1589.

Σύμφωνα μέ τήν παράδοση οἱ χωρικοί πού κατοικοῦσαν τότε ἔδω στούς Ποδαράδες, συγκρούστηκαν μέ τούς ’Αθηναίους, γιά νά μή τούς παραδώσουν τό σῶμα τής ἀγίας!

‘Η μνήμη τῆς ἀγίας τιμᾶται σήμερα ἀπό τό γραφικό ἐκκλησάκι της στή φερώνυμη γειτονική κοινότητα τής Φιλοθέης.

Στά κατοπινά χρόνια οἱ Ποδαράδες ἀρχίζουν νά χάνονται σιγά σιγά ὡς

Γιά τό τοπωνύμιο **Πατήσια** ύπάρχουν κι ἄλλες ἐκδοχές ὡς πρός τήν προέλευσή του (π.χ. ἀπό τή λέξη **Παραδείσια** κ.λ.π.). ”Ολα ὅμως φανερώνουν πώς θά ἡταν είδυλλιακή περιοχή κι ὁ Ποδονίφτης θά πρέπει νά θοηθοῦσε σ’ αὐτό μέ τά νερά του...

οίκογένεια, καθώς συγγενεψαν με άλλες δυνατότερες (τούς Χαλκωματάδες, ίσως τούς Παλαιολόγους ὅπως ύποστηρίχτηκε, καί μᾶλλον σίγουρα, τούς Ρούτους).

Στήν έπανάσταση τοῦ 1821 οἱ Ποδαράδες καί ώς οίκογένεια καί ώς τοπωνύμιο δέν ἐμφανίζονται. Μελετώντας τ' ἀπομνημονεύματα τῶν ἀθηναίων ἀγωνιστῶν (Σουρμελῆ, Πούλου, Καρώρη κ.λ.π.) καθώς καί τίς ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις τοῦ γερμανοῦ ἀρχαιολόγου Ρός μαθαίνουμε πώς ἐδῶ στρατοπέδευαν οἱ Τούρκοι στήν πολιορκία τῆς Ἀθήνας καί συχνά ἔκαιγαν τόν τόπο γιά νά δημιουργήσουν φόβο καί πανικό στούς "Ἐλληνες, τούς κλεισμένους στήν Ἀκρόπολη. 'Ο ἀπέραντος ἐλαιώνας ἔγινε στάχτη. 'Ο Δ. Σουρμελῆς θρηνεῖ μαζί με τούς ἀθηναίους, πού ὅταν τό 1830 γύρισαν στήν πόλη τους βρῆκαν: «... Τήν Πόλιν ὅλην ἐρείπιον, τόν ἐλαιώνα κεκαυμένον τό πλειστον μέρος, τούς κήπους ἀμπελώνας καί ἀγρούς ἐξαφανισμένους παντάπασι. Τά λαμπρά Πατίσια καί τά Σιπόλια κατεστημένα ἀμορφα, γυμνά καί εἰς θέαν ἀξιολύπητον». Στά ὄχτα χρόνια τοῦ σηκωμοῦ ἐκατό πενήντα χιλιάδες ἑλιές κομμένες ἥ καμένες.

Μετά τήν Ἐπανάσταση τό τοπωνύμιο τῶν Ποδαράδων ἔρχεται στήν ἐπιφάνεια εύκαιριακά μόνο. 'Ο χρονογράφος τῆς ἐποχῆς καταγράφει γύρω στά 1890 τήν προσγείωση ἐδῶ τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ ἀερόστατου ἥ μιλάει λίγα χρόνια μετά μέ θαυμασμό γιά τή μεγάλη σιδερένια γέφυρα τοῦ τρένου, τή γέφυρα τῶν Ποδαράδων (αὐτή πού εἶναι ἐπάνω ἀπό τόν Ποδονίφτη, ἀνάμεσα Πευκάκια καί Τροχονόμου). Ποιοῦ τρένου; Μά τοῦ περιβόητου «θηρίου» τῆς Κηφισίας, πού τόσο ἐξυπηρετοῦσε, πέρα ἀπό τή βραδύτητά του, τή συγκοινωνία τῆς Ἀθήνας πρός τά βόρεια προάστια, στίς τρεῖς πρώτες δεκαετίες τοῦ αἰώνα μας, μέχρι τό 1938, ὅταν σταμάτησε ὄριστικά ἥ λειτουργία του.

Οἱ Ποδαράδες ἀνάμεσα 1900 – 1920 ἦταν ἔνας ἀπέραντος βοσκότοπος καί καθώς ἔγραφε ὁ χρονογράφος τῆς «Πρωίας» «... τά τσομπανόπουλα μαζί με τά σκυλιά τους... ἔθαζαν στό κυνήγι τό τρένο, πού ἀφήνοντας ἄφθονο καπνό ἀνηφόριζε ἀγκομαχώντας γιά τήν Κηφισιά...».

'Ο χῶρος τῆς Καλογρέζας διαδραμάτισε, ξεχωριστά ἀπό τούς Ποδαράδες, σπουδαῖο ρόλο γιατί ἦταν εύρυτερα γνωστός καί ώς τοπωνύμιο, πού ὁ λαός συνέδεε μέ τό μαρτύριο τῆς ἀγίας Φιλοθέης, τῆς Καλογριᾶς (καί ἀπό τό **καλογριά** μέ τήν ἀλβανικής προέλευσης κατάληξη-ζα =Καλογρέζα, ὅπως λέμε Καμάριζα, Βάρκιζα κ.λ.π.).

'Από τό 1840 μέ δ/γμα ἐνώθηκε μέ τό δῆμο Ἀθηναίων ἀπό τόν ὅποιο ἀποχωρίστηκε μετά ἐκατό χρόνια, τό 1934, γιά νά γίνει ἀνεξάρτητη Κοινότητα καί μετά (1940) γιά νά ἐνσωματωθεῖ μέ τό Δῆμο Ν. Ἰωνίας.

Στό Β.Α τμῆμα της εἶχε βρεθεῖ ἐκλεκτῆς ποιότητας λιγνίτης καί ἐκεī στήθηκαν τά περίφημα λιγνιτωρυχεῖα Καλογρέζας, πού τροφοδότησαν τό φωταέριο τῆς Ἀθήνας, μέχρις ὅτου τά λιγοστά κοιτάσματα ἔξαντλήθηκαν. "Ετσι ἥ Ἐταιρεία ἀφοῦ λειτούργησε κάτω ἀπό ἀναγκαστική διαχείριση γιά λίγα χρόνια, ἔκλεισε ὄριστικά τό 1955.

Γνωστή ἔγινε ἥ Καλογρέζα κι ἀπό τούς πιθαράδες της, πού ἔφτιαχναν

τά φημισμένα σ' ὅλη τήν Ἀττική κανάτια καί στάμνες μέ τή φίρμα ἐπάνω «Καλογρέζα».

Ο δυναμικός ἀνασχηματισμός ἔγινε τό 1923, ὅταν ίδρυθηκε ἡ NEA ΙΩΝΙΑ κι ἄρχισε ἡ ἱστορία της, πού σήμαινε τό τέλος τῆς ἱστορίας τῶν Ποδαράδων...

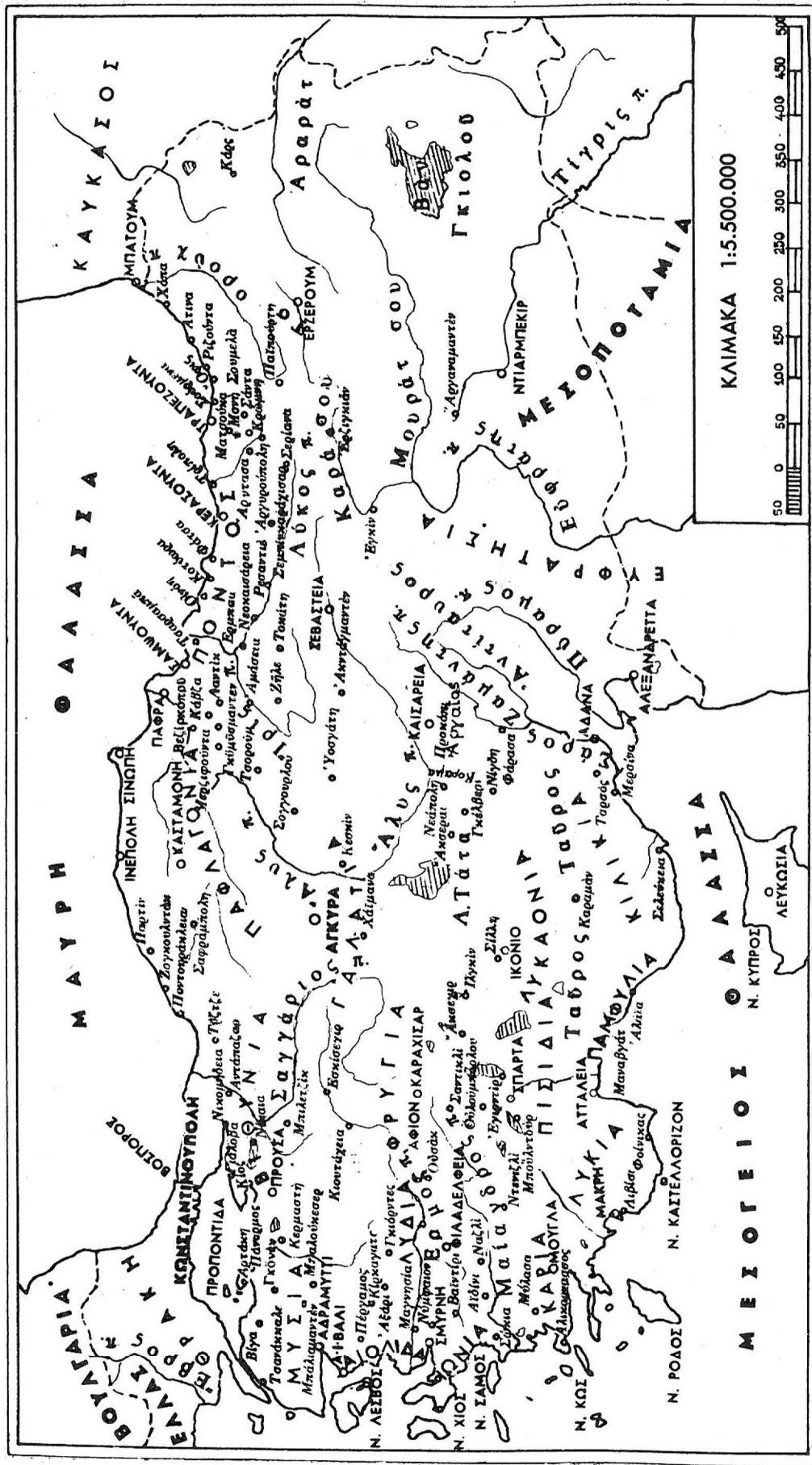

Ἡ ὁδός Ἡρακλείου, μόλις ίδρυθηκε ἡ N. Ιωνία.

Χαρακτηριστική γειτονιά, μέ προσφυγικά σπίτια, στόν Περισσό.

ΜΙΚΡΑ ΣΕΙΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΑΡΧΙΩΝ

Η Ν. Ιωνία τοῦ 1928. Ή φωτογραφία δείχνει άριστερά τήν είσοδο τῆς πόλης. Τό διώροφο χτίριο πού φαίνεται ψηλότερα είναι τό 1ο Δημοτικό σχολεῖο. Διακρίνεται μπροστά ή γραμμή τοῦ «θερίου».

Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΤΟΥ ΧΤΕΣ

Α' Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Η ιστορία τῆς Ν. Ιωνίας, ως συνοικισμοῦ τῆς Αθήνας στήν άρχη καί ώς δήμου ἀργότερα, εἶναι μικρή. Ἀρχίζει τό 1923. Ἐνα χρόνο πιό μπροστά (Αὔγουστος τοῦ 1922) ἔγινε ἡ Μικρασιατική Καταστροφή, πού σήμανε καί τόν ξεριζωμό ἐνάμιση ἐκατομμυρίου Ελλήνων ἀπό τίς προγονικές τους ἐστίες στά παράλια καί τό ἐσωτερικό τῆς Μ. Ασίας καί τό μεταφύτεμά του σέ διάφορες περιοχές τοῦ ἐλλαδικοῦ πιά χώρου.

Κουρελιασμένοι, πληγωμένοι, πεινασμένοι καί διψασμένοι, μέ τή φωτιά στά μάτια καί τή σφαγή στά ἐφιαλτικά τους ὄνειρα ἔφτασαν οἱ πρόσφυγες στήν Ελλάδα. Πίσω τους εἶχαν ἀφήσει τό βιός τους, τούς τάφους τῶν γονιῶν τους καί τῶν παππούδων τους, κάμποσους δικούς τους πού ἦ εἶχαν χαθεῖ ἢ εἶχαν σφαγιαστεῖ ἢ εἶχαν αἰχμαλωτιστεῖ κι ἔξοριστεῖ στά βάθη τῆς Ανατολῆς ἀπό τούς Τούρκους. Ποῦ ν' ἀπιθώσουν τόν πόνο τους, ποῦ ν' ἀκουμπήσουν, γιά ν' ἀπαγκιάσει, τή θαλασσοδαρμένη τους ψυχή;

"Ομως μέσα στά στήθια σιγόκαιγε ἀκόμη ἡ ἀγάπη γιά τή ζωή καί τό κουράγιο γιά ἔνα καινούριο ξεκίνημα! Καί νά μέσα ἀπό τήν ὁδύνη καί τή συμφορά ξεπετάχτηκαν σέ λίγα χρόνια ἡ ἐλπίδα κι ἡ δημιουργία! Τά φτωχικά ἐτοιμόρροπα καλύθια κι οἱ παράγκες, πού ψευτοστήθηκαν, ἵσα γιά νά περάσει ἡ μπόρα, γρήγορα μεταβλήθηκαν σέ κατασήματα καί μέγαρα, τά ρέματα πού ἀπό δέκα μεριές διάσχιζαν τόν ἔρημο τόπο γίνανε πολύθουες λεωφόροι, τά βράχια κι οἱ πλαγιές τῶν λόφων, πού περίζωναν τούς παλιούς Ποδαράδες, γιόμισαν φάμπρικες...

"Ἄς δοῦμε ὅμως μαζί καί μέ τή σειρά πῶς πέρασε ὁ καιρός ὅλα ἐτοῦτα τά χρόνια πάνω ἀπό τήν πόλη μας...

"Ανοιξη τοῦ 1923: Η Κυθέρνηση τοῦ στρατηγοῦ Νικολάου Πλαστήρα ὥριζει τούς Ποδαράδες, ως τόπο ἐγκατάστασης 650 οἰκογενειῶν προσφύγων, πού φτάνουν στόν Πειραιά ἀπό τήν περιοχή τῆς Σπάρτης Πισιδίας. Εἶναι γυναικόπαιδα, ἐλάχιστοι γέροντες κι ἔνας ἀρχηγός, πού θυμίζει τό Μωυσή τῆς Γραφῆς καί τόν παπά-Φώτη τοῦ Νίκου Καζαντζάκη: ὁ παπά-Ιωακείμ Πεσματζόγλου. Αύτός ἦταν πού εἶχε ὀδηγήσει ὅλο αὐτό τό ἀπροστάτευτο πλῆθος, μέσα ἀπό χίλιους κινδύνους ἀπό τήν πατρίδα του, τή Σπάρτη Πισιδίας, στό λιμάνι τῆς Αττάλειας κι ἀπό κεῖ στή σωτηρία... Ήταν ὁ μόνος ἄντρας πούχε ἀπομείνει στήν ἀκμάζουσα αύτή πόλη τῶν 10.000 Ελλήνων μέ τίς 6 ἐκκλησιές, τά 6 σχολειά, τήν ἀνθούσα ταπητουργία καί ροδοκαλλιέργεια, καθώς οἱ Τούρκοι τούς εἶχαν συλλάθει ὅλους, ἀπό 14 – 70 ἑτῶν, καί τούς εἶχαν ἔξορίσει στά βάθη τῆς Μ. Ασίας, τήν ὥρα, πού ὁ ἐλληνικός στρατός προχωροῦσε θριαμβευτής, στά ἐνδότερα, τό 1921.

Μιά ἐπιτροπή τῶν προσφύγων αύτῶν μ' ἐπικεφαλῆς τόν ἀρχηγό τους, προσωπικότητα μέ τεράστια ἀκτινοθολία ἀνάμεσα στούς Σπαρταλῆδες, ξεκινάει νά ἀναγνωρίσει τόν τόπο, πού προοριζόταν γιά τήν ἐγκατάστασή τους.

'Άλλα ἄς δοῦμε καλύτερα τίς πρῶτες ἐντυπώσεις τοῦ ἴδιου τοῦ παπᾶ-

Τρεῖς μεγάλοι τῆς Ν. Ιωνίας. Ἀριστερά ὁ δεσπότης Πατάρων Μελέτιος. Στή μέση ὁ ἰδρυτής τῆς πόλης Παπαϊωακείμ Πεσμαζόγλου. Δεξιά ὁ δήμαρχος Κ. Κιοφτερτζής.

Ιωακείμ, ὅπως τίς πήραμε ἀπό τό ἀνέκδοτο ἔργο του «Ἀπομνημονεύματα»:

«... Ἐθαδίζομεν πεζῇ ἀπό τό τέρμα Πατησίων, ἀργά καὶ ἥρεμα, θεωροῦντες καὶ ἐξετάζοντες τήν γύρω περιοχήν καὶ τέλος μετά πορείαν μιᾶς καὶ πλέον ὥρας, εὐρήκαμεν τούς «Ποδαράδες». Τοποθεσία ἔξοχική, ὅντως θελκτική, μέ πηγήν ἀναβλύζουσαν ἄφθονο γάργαρο νερό, ἴδιαιτέρως πολύτιμο διά τήν σκοπουμένην ἀνάπτυξιν τῆς ταπητουργίας, μέ πολλά ἄγρια δέντρα, εἰς τά φυλλώματα τῶν ὅποιων ἐτιτίθιζαν καὶ ἐκελάϊδουν χαρούμενα τά πουλιά, τόπος γεμάτος ἀπό πυκνούς καὶ ἀκανθώδεις θάμνους. Μετά δύο ἡμέρας ὑπεβάλαμε εἰς τό 'Υπουργεῖον τήν ἔκθεσίν μας, χαρακτηρίζοντες τήν περιοχήν ἴδιαιτέρως κατάλληλον...».

Ο ἀγαθός λευίτης μιλάει μέ τόσο ἐνθουσιασμό καὶ μέ ἀδικαιολόγητο, ἵσως, λυρισμό γιά ἔναν τόπο ἔξοχικό βέθαια τότε, ἀλλά ἀσφαλῶς ὅχι καὶ «ἴδιαιτέρως κατάλληλον». "Ομως, Ὕστερα ἀπό τήν πολύμηνη κακοπάθεια, τίς στερήσεις, τήν ἀγωνία, στά μάτια τῶν προσφύγων οἱ τοτινοί Ποδαράδες ἐπόμενο ἦταν νά μοιάζουν σάν γῆ τῆς Ἐπαγγελίας..." Ας μή ζητᾶμε τώρα νά μποροῦσε νά κάνει τή σύγκριση ἀνάμεσα στίς ὁμορφιές καὶ τά πλούτη τῆς ἀξέχαστης πατρίδας μέ τό ξερό γενικά, εύτυχως ὅχι κι ἐντελῶς ἄνυδρο, τοπίο, πού θά στέριωναν τήν καινούργια τους ζωή. Στίς 27 Ιουνίου τοῦ 1923 ἔγινε ἡ θεμελίωση τοῦ Συνοικισμοῦ. Στήν τελετή, πού εἶχε πάρει πανηγυρικό χαρακτήρα παρευρισκόταν κι ὁ ἕδιος ὁ ἀρχηγός τῆς Ἐπαναστάσεως Νικ. Πλαστήρας, πού τόσο ἀγαποῦσαν οἱ πρόσφυγες, ὁ πρωθυπουργός

Στυλ. Γονατᾶς, οἱ ὑπουργοὶ Προνοίᾳς Δοξιάδης καὶ Γεωργίας Σιδέρης. Ἡταν ἀκόμη κι ὁ Μοργκεντάου, ἀμερικανός πρεσβευτής παλιότερα στήν Πόλη, φιλέλληνας, ώς παρατηρητής τῶν σύμπατριωτῶν του, πού εἶχαν δανείσει στήν Ἑλλάδα 12.3000.000 λίρες Ἀγγλίας γιά τή στέγαση τῶν προσφύγων καὶ ώς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, πού εἶχε συσταθεῖ γιά νά πραγματοποιήσει τό πρόγραμμα αὐτό. Στό θεμέλιο λίθο ὁ Νικ. Πλαστήρας ζήτησε καὶ γράφτηκε τ' ὄνομα ΝΕΑ ΠΙΣΙΔΙΑ, ἀφοῦ οἱ πρῶτοι οἰκιστές, ὅπως εἴδαμε ἡταν πισίδες πρόσφυγες. Ὁ παπά-Ἰωακείμ εἶχε ζητήσει τ' ὄνομα ΝΕΑ ΣΠΑΡΤΗ, ἀλλά προτιμήθηκε τό πρῶτο σάν πιό ἀντιπροσωπευτικό.

“Ομως τ' ὄνομα ἔμεινε στήν πλάκα. “Ἐνα—δυό χρόνια μετά θά ἐπικρατήσει τό ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ, ώς δηλωτικό τῆς καταγωγῆς τῶν περισσότερων καὶ ώς ἐνθύμημα τῆς δόξας τῆς ἀρχαίας ΙΩΝΙΑΣ.

“Ἡδη ἔχουν ἔρθει κι ἐγκατασταθεῖ πρόσφυγες ἀπό τά Βουρλά, τή Σμύρνη, τήν Ἀττάλεια, τήν Ἀλαΐα, τό” Ικόνιο, τήν Καισάρεια, τή Νεάπολη, τή Σαφράμπολη, τήν Ἰνέπολη κ.λ.π.

Τίνος ἡταν ἡ εἰσήγηση καὶ πῶς ἀκριβῶς δόθηκε τ' ὄνομα ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ, ἐκεī γύρω στό 1924, ὁμολογοῦμε, δέν μπορέσαμε νά ἐξακριβώσουμε.

Τολμᾶμε ὅμως νά ποῦμε ὅτι ἡταν ἰδέα ἐννοιολογικά λαθεμένη, ἀφοῦ πόλη ἰδρυόταν κι ὅχι ὀλόκληρη χώρα, ὅση ἡταν ἡ Ἰωνία κι ἐπειτα χανόταν ἔτσι ἡ δυνατότητα νά τιμηθεῖ ὁ τόπος καταγωγῆς τῶν ἰδρυτῶν, τῶν ἀπό τή Σπάρτη Πισιδίας.

Ἀκόμη ὅμως θά λέγαμε ὅτι ἀδικοῦνταν ἔτσι οἱ καταγόμενοι ἀπό τόν Πόντο, τήν Καππαδοκία, τήν Παμφυλία, τήν Πόλη, ἀφοῦ δέν ἀνῆκαν στό χῶρο τῆς Ἰωνίας. Τέλος κατά τή γνώμη μας καὶ τό σπουδαιότερο, είναι λίγο ὀξύμωρο νά ὀνομάζεις «Νέα Ἰωνία» ἐναν τόπο στεριανό, μεσογειακό, ὅταν καὶ μέ τ' ἄκουσμα μόνο αὐτῆς τῆς λέξης ὁ νοῦς πιγαίνει σέ παράλια χώρα, ὅπως ἡταν ἡ ἀρχαία ΙΩΝΙΑ (τοῦτο ἔγινε σωστά, ἃς ποῦμε, γιά τή Ν. Ἰωνία τοῦ Βόλου καὶ δέν ἔγινε ἀκόμη γιά τή Νέα Σμύρνη τῆς Ἀττικῆς).

Βέθαια οἱ διάφορες συνοικίες τῆς Ν. Ἰωνίας πῆραν τά ὄνόματά τῶν ἀξέχαστων πατρίδων τους (Ἰνέπολη, Νεάπολη, Σαφράμπολη) καὶ αὐτό ἡταν πάρα πολύ σωστό. Οἱ Πισίδες ὅμως ἔμειναν, πάρα τήν ἀπόλυτη προτεραιότητά τους, μέ τ' ὄνομα χαραγμένο σέ μιά πλάκα.

Ἄλλα ἔτσι κι ἀλλιῶς τό ὄνομα αὐτό ἐπικράτησε καὶ οἱ πρόσφυγες εἶχαν τόσα ἄλλα νά φροντίσουν..., “Ἐπρεπε πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά ἐπιβιώσουν. ”Ἐτοι μόλις ἄρχισαν νά φτιάχνονται τά πρῶτα παραπήγματα καὶ μπόρεσαν νά βάλουν κάπου τό κεφάλι τους κοίταξαν νά ξαναστήσουν, ἀπό τό τίποτε, δουλειές. Ἐξαίρετοι κατασκευαστές χαλιῶν καθώς ἡταν (οἱ Πισίδες) καθώς καὶ ροδοκαλλιεργητές στράφηκαν πρός τά ἐκεī. Γρήγορα ἔγιναν οἱ πρωτες βιοτεχνίες χαλιῶν, πολλές ἀπό τίς ὅποιες συνεχίστηκαν γιά πολλά χρόνια μετά καὶ συνεχίζονται ἀκόμη καὶ σήμερα, παρά τή βιομηχανοποίηση, ὅπως τῆς Σοφίας Γαβριηλίδη (Χαλιτζού Σοφίας), τοῦ Ἐφραίμογλου, τοῦ Καχραμάνογλου, τοῦ Κοτζα—Αϊθάζογλου.

‘Ο παπά—Ἰωακείμ μαζί μέ τόν Εύσταθιο Τσενόγλου, ἐναν ἄλλο δραστή-

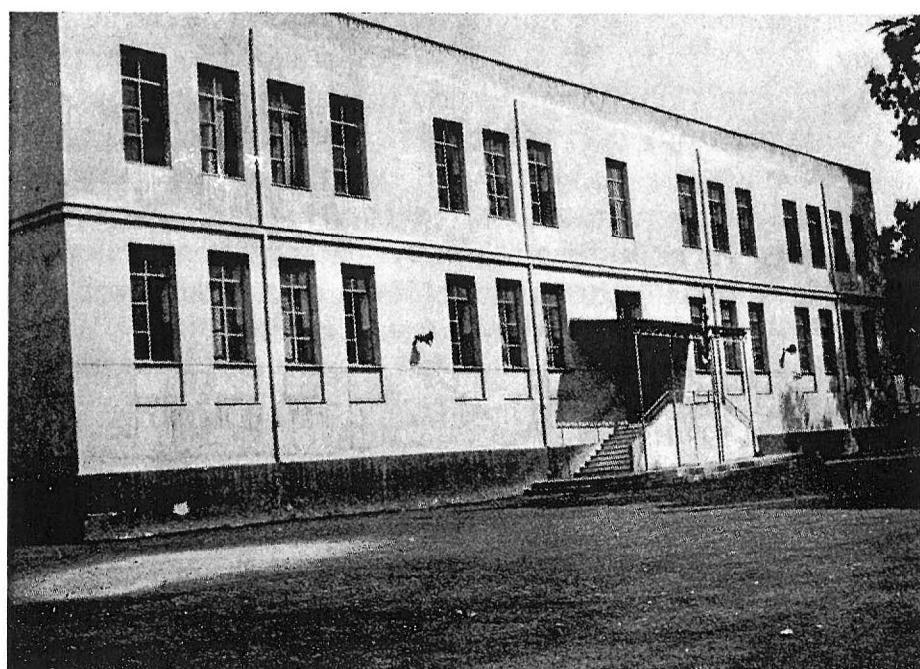
ριο παράγοντα, περιοδεύουν τή Μακεδονία γιά νά έντοπίσουν κάποιο χώρο γιά τή ροδολαιοπαραγωγή. Καί βρίσκεται μέν κάποιο χωριό, πού είχε έγκαταλειφτεί άπό τούς Τούρκους κατοίκους του μετά τήν άνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν, ἀλλ' οἱ παραγωγοί δέν φεύγουν πιά άπό τή N. Ιωνία, ἀφοῦ ή ταπητουργία κι ἡ κλωστούφαντουργία, πού μπαίνουν μπροστά, τούς ἔχουν κερδίσει δριστικά.

B' ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τό Σεπτέμβριο τοῦ 1924 φτάνει στή N. Ιωνία κι ὁ Ἐπίσκοπος Πατάρων Μελέτιος, ἐξόριστος ὅλα αὐτά τά χρόνια κι αὐτός μαζί μέ τούς ἄλλους ἄντρες τῆς Σπάρτης! Ἡ ψηλή, ισχνή, νευρώδης καί βιθλική μορφή του θά δεσπόζει στή ζωή τῆς πόλης μέχρι τοῦ θανάτου του, τό 1966. Μόλις ἥρθε ἐδῶ τοῦ προτάθηκε νά ὀνομαστεῖ μητροπολίτης σέ κενές μητροπόλεις, ἀλλά δέ δέχτηκε γιά νά μήν ἀπομακρυνθεῖ καθόλου ἀπό τό ποίμνιό του!

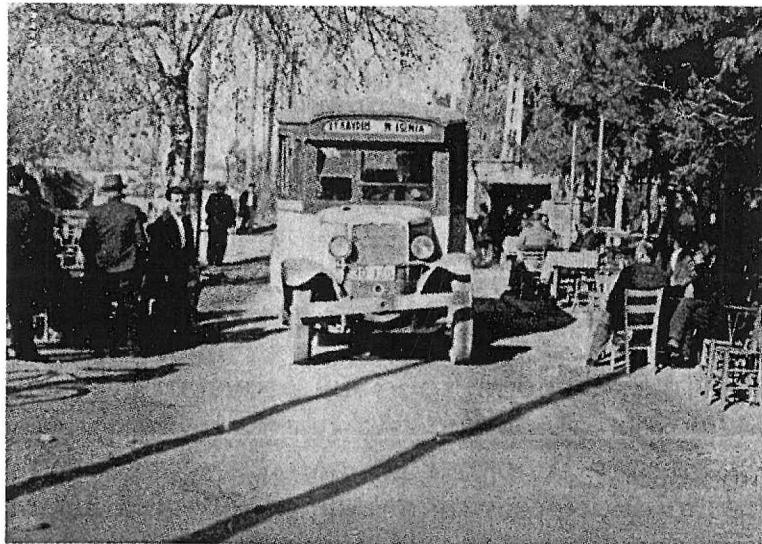
Ἐδῶ πρέπει νά κάνουμε μιά παρένθεση: Ἡ Ἐκκλησία τόν ὀνόμασε τιτουλάριο μητροπολίτη Πατάρων, ἡ Πολιτεία τοῦ ἀπένειμε τό παράσημο τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Φοίνικα, ἐνῶ τό 1963 ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ Γ. Γραμματέως τῆς Ἀναστ. Ὁρλάνδου, τοῦ ἀπένειμε τό Ἀριστεῖο ἀρετῆς καί ἀνδρείας. Οἱ συμπατριώτες του τόν εἶχαν φυσικά, κι αύτοί ξεχωριστά τιμήσει τήν ἴδια χρονιά μαζί μέ τόν ἰδρυτή τῆς πόλης παπά-Ιωακείμ, ὁ ὅποιος δυό χρόνια μετά πέθανε (1965).

Ξαναγυρίζουμε πίσω... Τό 1924 ἀρχίζουν νά λειτουργοῦν τά δυό πρώτα δημόσια δημοτικά σχολεῖα. Είναι τό 1ο 5/τάξιο Δημ. σχολεῖο ἀρρένων Πο-

Τό χτίριο
τοῦ πρώτου
Δημοτικοῦ Σχολείου,
ὅπως είναι σήμερα.

Προπολεμικό
λεωφορεῖο
μπαίνει
στήν πόλη.

δαράδων καί τό 1ο 6/τάξιο Δημ. σχολεῖο Θηλέων Ποδαράδων (ή φοίτηση τότε ἡταν ἀκόμη χωριστή).

Τά σχολειά αύτά ἐγκαταστάθηκαν πρώτα σέ οίκηματα μισοτελειωμένα, πού προοριζόντουσαν γιά κατοικίες, στό χῶρο ἀκριβῶς ἀπέναντι ἀπό τό σημερινό χτίριο τοῦ Δημαρχείου. Παράθυρα δέν ύπηρχαν, πίνακες καί θρανία ἄγνωστα. Τά προσφυγόπουλα ἔπαιρναν τίς τάβλες καί τά μαδέρια ἀπό τούς ἐργολάβους, πούχτιζαν βιαστικά τά σπίτια, γιά νά καθίσουν. Οἱ ἐργολάβοι ἔμπαιναν στίς τάξεις, σήκωναν τά παιδιά, ξανάπαιρναν τά ύλικά τους.

Στά τέλη τοῦ 1924 πήρε νά χτίζεται τό πρώτο σχολικό χτίριο. Είναι αύτό πού καί σήμερα στεγάζει σχολεῖα, τά 1ο καί 3ο δημοτικά σχολεῖα Ν. Ιωνίας ἐκεῖ στήν ὁδό Κρήτης, ἀπέναντι ἀπό τό ναό τῶν ἀγίων Ἀναργύρων. Γιά λίγα χρόνια θά λειτουργεῖ στόν ἔναν ὄροφο, ώστου κατά τό 1928 θά παραδοθεῖ κιό δεύτερος. Παράλληλα τά παιδιά, ἀπό ἔλλειψη χώρου, φιλοξενοῦνται καί σέ μεγάλες παράγκες, πού είχαν στηθεῖ πρόχειρα στήν αὐλή του.

Ἐν τῷ μεταξύ φτάνουν συνέχεια πρόσφυγες μετά ἀπό τήν ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν καί προωθοῦνται στή Ν. Ιωνία. "Ἐτσι σιγά-σιγά ἀρχίζουν νά δημιουργοῦνται οἱ διάφορες συνοικίες τῆς πόλης. Γύρω ἀπό τό ναό τους, πού τούς θυμίζει ἅγιο τῆς πατρίδας, συσπειρώνονται οἱ ὁμάδες τῶν προσφύγων, κατά τόν τόπο τῆς καταγωγῆς τους.

Οἱ Σαφραμπολίτες, πού κατάγονται ἀπό τήν ἀνθούσα πόλη τοῦ Εὔξεινου Πόντου Σαφράμπολη (ὅπου σαφράν = φυτό ἀπό τό ὅποιο παράγεται ὁ κρόκος) φτιάχνουν τή συνοικία τους γύρω ἀπό τήν ἐκκλησιά τοῦ ἀγίου τους, τοῦ Ἀγίου Στέφανου. Λίγο ψηλότερα καί δυτικότερα τους οἱ Ἰνεπολίτες, πού κι αύτοί κατάγονται ἀπό τόν Πόντο καί συγκεκριμένα ἀπό τήν πρωτεύουσα τῆς ὑποδ/σεως τοῦ νομοῦ Κασταμονῆς, τήν Ἰνέπολη, ίδρυουν τή συνοικία τους μέ κέντρο τό ναό τῆς Κοίμησης τῆς Θεοτόκου (Παναγίτσα).

Πιό πάνω άπό τό νοσοκομείο «Αγία Ολγα» και άνατολικότερα οί Νεαπολίτες, πού ἔρχονται άπό τή Νεάπολη τής Καππαδοκίας (Νέθ – Σεχήρ) όργανώνουν τή γειτονιά τους, τή Νεάπολη, γύρω άπό τήν ἐκκλησιά τους, τόν "Αγιο Εύσταθιο.

Πολλοί πρόσφυγες άπό Ιωνικά παράλια, βόρεια τής Σμύρνης, φτιάχνουν τήν Έλευθερούπολη Έκκλησιά ἐδῶ ὁ "Αγιος Γεώργιος.

Σύντομα ξεχωρίζει κι ὁ Περισσός, μεγάλη συνοικία, ὅπου τοποθετοῦνται πρόσφυγες μέ τό σύστημα τής αύτοστεγάσεως. Έκκλησιά τους (στήν ἀρχή ξύλινη) ή ἀγία Αναστασία.

Η Καλογρέζα τά χρόνια αύτά είναι μιά παραγκούπολη, γιομάτη κι αύτή άπό πρόσφυγες, πολλοί άπό τούς ὅποίους είναι σκηνίτες. Έκκλησιά ή Ζωοδόχος Πηγή. Η Άλσούπολη, βέβαια, δέν ύπάρχει ἀκόμη.

Τό ύπόλοιπο τμῆμα τής Ν. Ιωνίας και ίδιαίτερα τό κέντρο τής πόλης, ἐπικράτησε σέ διάκριση μέ τούς συνοικισμούς αύτούς νά λέγεται «Ιωνία».

Η συνοικία Κάκκαβα, ή Μαιροκορδάτου κ.λ.π. δημιουργήθηκαν ἀργότερα.

"Ομως ἐδῶ ἄς δοῦμε μέ τό μάτι τοῦ χρονογράφου τής «Κυριακάτικης» (πρώτης ἐφημερίδας τής Ν. Ιωνίας) τή ζωή στό συνοικισμό ἀνάμεσα στά χρόνια 1924–1926 ἀπό τίς ἐντυπώσεις ἐνός ἐπισκέπτη:

«Περιμέναμε κάμποσο στήν Άλυσσίδα – διηγεῖται ὁ χρονογράφος – και ἐπί τέλους ἔνα φορτηγό στρατιωτικό αύτοκίνητο μεταποιημένο πρόχειρα σέ λεωφορεῖο μέ τρεῖς τέσσερις ξύλινους μπάγκους και μέ τέντα γιά τή βροχή μᾶς παρέλαθε. Η ἀνάμνηση τοῦ ταξιδιοῦ αύτοῦ μοῦ είναι πολύ ζωηρή: λάκκοι, πέτρες χαντάκια, λάσπες, νερά ἔκαναν νά κλυδωνίζεται τό ἰδιόρρυθμο λεωφορεῖο... "Οταν δέ περνούσαμε τά ιστορικά, πρός δόξαν τής Δημαρχίας μας (σημ: ἐννοεῖ τό δῆμο Αθηναίων), γεφύρια και πρό πάντων τό μεγάλο, τό ξύλινο, ὅλοι βαστούσαμε τήν ἀναπνοή μας ἀπό τήν ἀγωνία, οι γυναίκες σταυροκοπούμεναι ζητοῦσαν τή βοήθεια τής Παναγίας... Κάποτε δημως φτάσαμε... Ο συνοικισμός ἦταν ὀλότελα ἀσχημάτιστος. Σπίτια ἀτέλειωτα ἡ μισοτελειωμένα, σωροί ἀπό πέτρες, ἄμμους, κεραμίδια, θεμέλια ἀνοιγμένα, τοῖχοι μόλις ἐγειρόμενοι, λάκκοι γεμάτοι ἀσθέστη, ἀραμπάδες και φορτηγά αύτοκίνητα – δούλευαν και τήν Κυριακή ἀκόμη – και ἔνα πλήθος κόσμου ποικίλου ἀπό ἐργάτες, μηχανικούς, ἐργολάθους, ὑπαλλήλους, χωροφύλακες και ἀνατολίτες μέ τό ξεχωριστό ντύσιμο τοῦ τόπου των ἐκινεῖτο πυκνό στό κέντρον τοῦ συνοικισμοῦ πού ἥτο μεταξύ τής ἀγορᾶς και σταθμοῦ αύτοκινήτων τής ὁδοῦ Ήρακλείου, ἡ «Ιωνία» ὅπως λέγεται ἔκτοτε. Παράγκες μέ ξύλινους πάγκους ἐχρησίμευαν γιά ἐστιατόρια και καφενεῖα γιά τίς ἀνάγκες τοῦ κόσμου... Κατοίκους είχαν τά λίγα σπίτια τής ὁδοῦ Καλαμῶν (σημ: σημερινή ὁδός Σμύρνης) και λίγα τής ὁδοῦ Μ. Ασίας και ἐλάχιστα τελειωμένα τών πέριξ τετραγώνων. Κατωκημένα ἥσαν και τά περισσότερα σπίτια τής Έλευθερουπόλεως και Σαφραμπόλεως... Τό μεγάλο ρεῦμα γιά ἐγκατάσταση στούς Ποδαράδες ἄρχισε ἀπό τά μέσα τοῦ 1924... Οι Ποδαράδες ἀπέκτησαν και τό «χάϊ – λάϊφ» των. Κέντρα πολύ ὀλίγα ἀκόμη. "Ενα ἡ δυό στήν ἀγορά και ὁ «Αθέρωφ», ή σημερινή Ριβιέρα τής Ιωνίας... Ο πολύς ἐργατικός κόσμος ταξίδευε κρεμασμένος ἀπό τίς σκάλες και τούς ἐξώστες τοῦ κλασσικοῦ «Θερίου», πού εύαρεστείτο νά σταματά δυό–τρεῖς φορές τή μέρα στό Μεταξουργεῖο τοῦ Κυρκίνη...

... Άλλα τώρα (1926) οί περιφρονημένοι Ποδαράδες τοῦ 1924 ἔγιναν ὁ καλύτερος συνοικισμός Αθηνῶν: ἐργοστάσια, βιομηχανίες, Τράπεζες, ἡλεκτοφωτισμοί,

καλή συγκοινωνία, όργανώσεις, έφημερίδες, κέντρα, Μιρουάρ, κόσμος, ζωή, δράση, κίνηση...».

Πραγματικά τά τρία αύτά χρόνια 1924, 1925 και 1926, ήταν πού προετοίμασαν τήν κατοπινή έξέλιξη τής Ν. Ιωνίας. Ένω άκόμη δέν έχει σθήσει όλη άγιατρευτος πόνος τοῦ ξεριζωμοῦ από τήν καρδιά, βλέπει καθώς έναν έκπληκτικό όργασμό δημιουργίας ή θά λέγαμε καλύτερα άναδημιουργίας!

Στό έργο μας δέν είναι δυνατό νά περιλάβουμε όλες έκεινες τίς μεμονωμένες δραστηριότητες όμάδων, συλλόγων, κοινωνικῶν παραγόντων ή καί μεμονωμένων προσωπικοτήτων. Είναι όμως άξιοσημείωτα, άξιοζήλευτα τά κοινωνικά ένδιαφέροντα καί τά έπιτεύγματα τῶν άνωνύμων πρώτων οίκιστῶν τῆς πόλης. Πρίν καλά καλά βάλουν κάπου τό κεφάλι τους βρίσκουν κιόλας καιρό γιά μαζικές κινητοποιήσεις (πρέπει έδω ν' άναφερθεί τό μεγάλο συλλαλητήριο τῆς 24.5.1925 κατά Ε.Α.Π. καί τῶν έξώσεων, πού έγινε στήν Ν. Ιωνία), γιά ίδρυση συλλόγων, γιά όργάνωση χοροεσπερίδων καί άγωνων ποδοσφαιρικῶν, ποδηλατικῶν ώς καί πυγμαχικῶν καί τενιστικῶν. Τό 1925 άνοιγει ό πρώτος κινηματογράφος. Είναι οί «Ήνωμένες Πολιτείες». (Τό 1926 άκολουθησε τό «Κάπρις»). Πρώτη ταινία πού προβλήθηκε ήταν «ή κατάσκοπος». Τήν ίδια χρονιά άρχιζει νά λειτουργεί τό πρώτο φαρμακείο. Είναι τοῦ Καστάνα. Τό πρώτο όδοντιατρεῖο. Είναι τοῦ Πετρίτση. Τό πρώτο φωτογραφεῖο. Είναι τοῦ Ηλία Βογιατζόγλου.

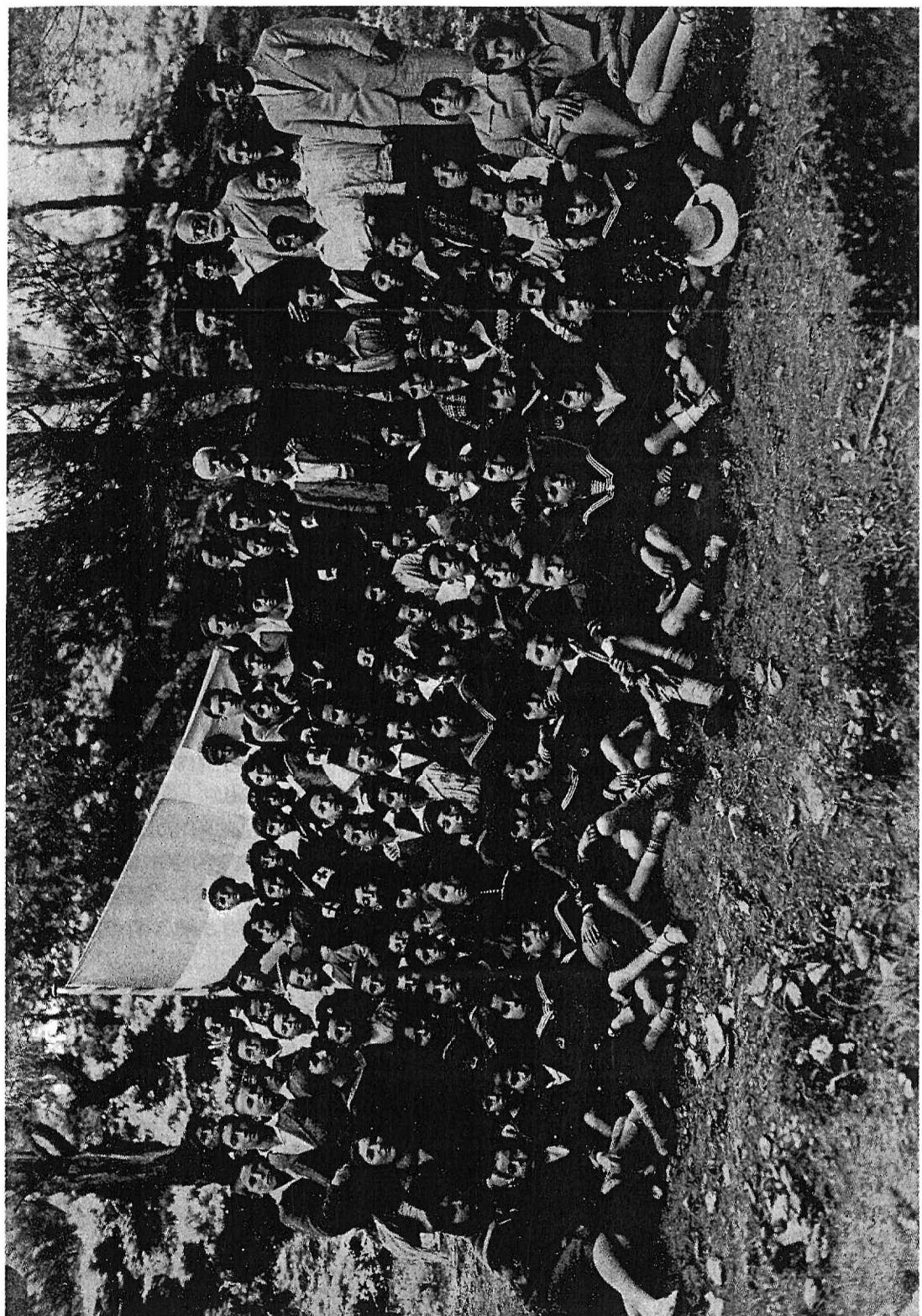
Έκει όμως, πού φαίνεται περισσότερο έντονα ή μεγάλη κι άλματώδης έξέλιξη είναι ό χωρος τής Παιδείας.

Από τό 1926 καί μετά τά πράγματα στήν Παιδεία τοῦ τύπου έξελίχτηκαν κάπως έτσι:

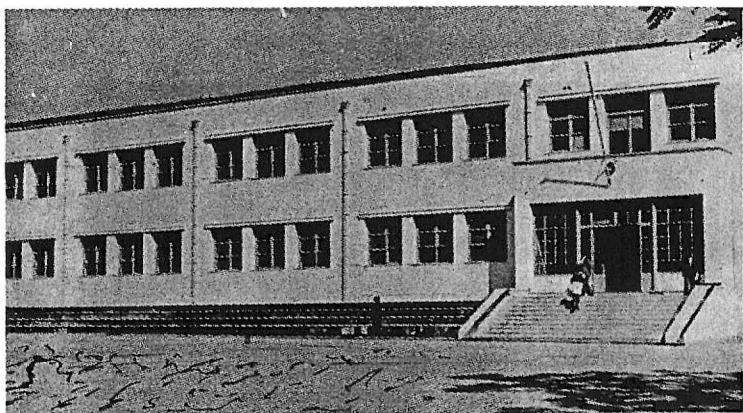
Τό 1927 ίδρυεται άπό τόν Αντώνη Σαπουντζάκη, δάσκαλο άπό τή Σπάρτη Πισιδίας, ό «ΚΑΔΜΟΣ», ένα ιδιωτικό σχολείο, πού φιλοδοξούσε νά καλύψει κι ένα κενό: τήν έλλειψη δημοσίου Γυμνασίου! Λίγο πιό πρίν είχε ίδρυθεί πέρα άπό τά δημόσια δημοτικά σχολεία πού άναφέραμε, κι ένα «Έλληνικό» σχολείο (τό γνωστότερο ώς «Σχολαρχεῖο») πού περιλάβαινε μόνο τίς 3 πρώτες τάξεις τοῦ Γυμνασίου. Αύτό τό σχολείο στεγάστηκε στό, μισο-έρειπωμένο σήμερα, χτίριο, πού βρίσκεται στήν πλατεία Άγ. Αναργύρων, αύτό πού τό ξέρουμε όλοι ως «Παράρτημα» καί πού στήν άρχη προορίζοταν γιά Νοσοκομεῖο.

Γιά τά προσφυγόπουλα όμως, πού ήθελαν νά σπουδάσουν πάρα πάνω ό «Κάδμος» πρόσφερε τή λύση. Γιά όσα βέθαια δέν είχαν τίς οίκονομικές δυνατότητες λύση ήταν ή πεζοπορία ώς τήν δύο Σολωμοῦ, όπου στεγαζόταν τό 2ο Γυμνάσιο Αθηνῶν ή ώς τά Πατήσια, όπου ίδρυόταν έκεινον τόν καιρό τό μετά όνομαστό 8ο Γυμνάσιο. Τό «Θηρίο» κάπως έξυπηρετούσε τά πράγματα.

Τό 1931 άπό Βουρλιώτες έπιχειρηματίες καί έκπαιδευτικούς (Βενιέρης Χατζῆς, Ζουριδάκης κ.λ.π.) ίδρυεται καί δεύτερο Ιδιωτικό σχολείο, τό «Άναξαγόρειο» (σέ θύμηση τής περίφημης Άναξαγόρειας σχολής τῶν Βουρλῶν) μέ Δημοτικό καί Γυμνάσιο. Τό οίκημα του ήταν πολύ καλό γιά τήν έποχή του. Σ' αύτό, ζταν μετά 2-3 χρόνια έκλεισε τό ιδιωτικό σχολειό,

Ο «Κάδμος» σε έκδρομή του, το 1930. Δεξιά ο λυκειόφυλος Άντ. Σαπουντζάκης. Στή μέση ο δύτηλφος του Δαμανός δάσκαλος κι αύτος.

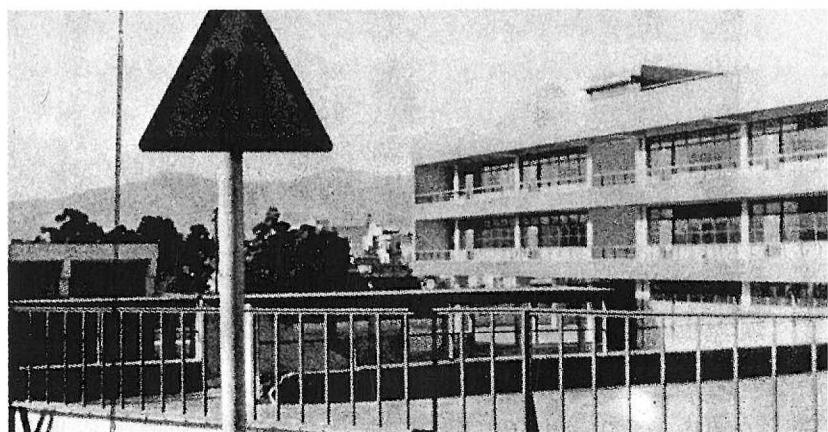
Τό δημοτικό σχολεῖο Έλευθερουπόλεως.

στεγάστηκε τό δημόσιο Γυμνάσιο, μέ τή μορφή τοῦ 6^τάξιου Γυμνασίου (ήδη άπο τό 1929 είχαν καταργηθεῖ τά Σχολαρχεῖα).

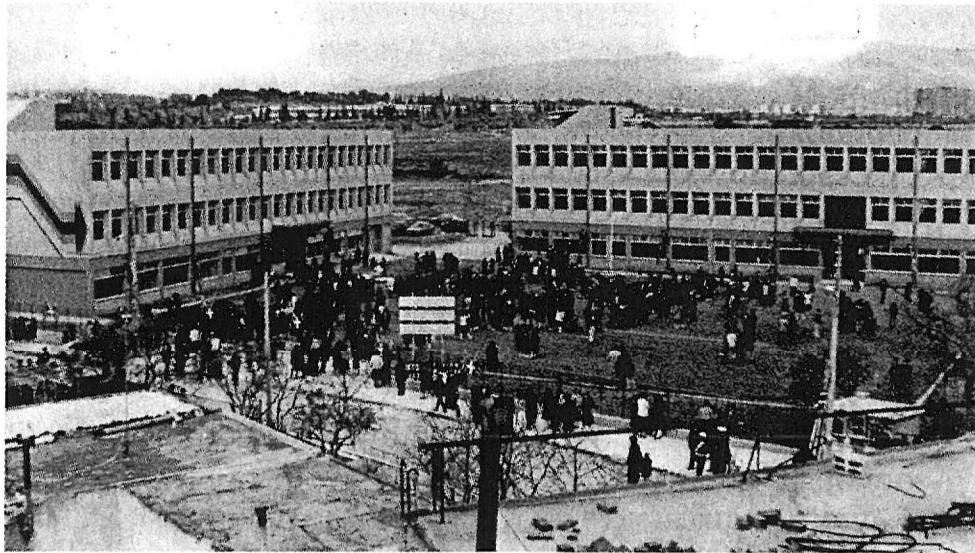
Στό ſδιο αύτό χτίριο λειτούργησε τό Γυμνάσιο Ν. Ιωνίας, πού πολλοί ἔξακολουθοῦν νά ὀνομάζουν «'Αναξαγόρειο», ἀκομη καί μετά τόν πόλεμο, ἵσαμε τά 1960, ὅπότε φιλοξενήθηκε γιά μερικά χρόνια στό χτίριο τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν, ώσότου μετά ἀπό μιά ὀδύσσεια γραφειοκρατικῶν διατυπώσεων καί δικῶν κατορθώθηκε νά ἀναγερθεῖ τό οἰκημα, δίπλα στό σιδ. σταθμό τῶν Πευκακίων, πού παραδόθηκε στήν 'Εκπαίδευση μόλις τό 1968! Στά τελευταῖα δέκα χρόνια στό «'Αναξαγόρειο» στεγαζόταν τό 'Ιδιωτικό Γυμνάσιο «Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός».

'Αλλά ἄς γυρίσουμε πάλι πίσω...

Τό 1931 ἐπί πρωθυπουργίας Βενιζέλου καί μέ ύπουργό Παιδείας τό Γεώργιο Παπανδρέου, ἀναγέρθηκε τό Δημοτικό σχολεῖο Έλευθερουπόλεως, ἔνα πολύ ὅμορφο γιά τήν ἐποχή του διδακτήριο, μέ ύπόστεγα, ύπογεια γιά ἐργαστήρια, κήπους κλπ. Ἐκεῖ στεγάστηκαν τά 1ο καί 2ο Δημ. σχολεῖα Έλευθερουπόλεως (σήμερα λέγονται 4ο καί 5ο Ν. Ιωνίας) πού μάζεψαν καί τούς μαθητές τῆς Σαφράμπολης, πού ἔως τότε πήγαιναν σέ

Τό σημερινό Γυμνάσιο Ν. Ιωνίας.

Τόσημερινό Γυμνάσιο – Λύκειο Ἀλσουπόλεως.

σχολειό-παράγκα. Στήν Καλογρέζα, παράλληλα, λειτουργοῦσε σχολείο Καλογρέζας σέ παράπτηγμα κι αύτό. Τά σημερινά διδακτήρια πού στεγάζουν στήν όδό Βυζαντίου, τό 9ο και 14ο καί στήν πλατεία Τυάννων τά 6ο καί 13ο σχολεία, θεμελιώθηκαν, μόλις τό 1951, ἀπό τό βασιλέα Παῦλο.

Καί γιά νά όλοκληρώσουμε, μέ δυό λόγια, τό σύντομο ιστορικό τῶν σχολείων τοῦ τόπου πρέπει νά ποῦμε ἀκόμα ὅτι στή 10/ετία 1960–1970 ἀναγέρθηκαν καί τά διδακτήρια Περισσοῦ (8ο σχολείο), Νεάπολης (11ο, 15ο, 18ο, N. Ἰωνίας) καί τελευταῖα τῆς Ἀλσουπόλης (10ο–16ο). Τό διδακτήριο τῆς όδοῦ Κιλκίς–Χαλανδρίου, πού στεγάζει τά 2ο, 12ο καί 17ο δημ. σχολεία, ἀποπερατώθηκε, πρίν ἀπό 10 χρόνια. Ἐφέτος ἐγκαινιάστηκε καί τό πραγματικά θαυμάσιο διδακτηριακό συγκρότημα Γυμνασίου–Λυκείου Ἀλσουπόλεως ἀπό τόν ύπουργό Παιδείας Ἰω. Βαρβιτσιώτη, ἐνῶ ἄρχισαν οἱ ἔργασίες γιά τήν ἀνέγερση τοῦ 2ου μιχτοῦ Γυμνασίου–Λυκείου N. Ἰωνίας, στό χῶρο ἀπέναντι ἀκριβῶς ἀπό τό παλιό Γυμνάσιο καί προσθήκης όρόφου στό 1ο Γυμνάσιο.

Ζῆλος γιά σπουδές στά πρῶτα χρόνια ύπηρχε πολύς. Τόσος πού σήμερα προκαλεῖ ἐντύπωση. Ἀπό μιά στατιστική τῆς περιόδου 1930 – 31 μαθαίνουμε ὅτι λειτουργοῦσαν 4 δημοτικά σχολεία (τά 2 τῶν Ποδαράδων καί τά 2 τῆς Ἐλευθερούπολεως), τό ἑλληνικό σχολείο καί μιά δημοτική νυχτερινή σχολή. Παράλληλα λειτουργοῦσαν ό «Κάδμος» καί τό «Ἀναξαγόρειο». Στά λίγα ὅμως αύτά σχολεία φοιτοῦσαν 3.600 μαθητές! Ὁ ἀριθμός εἶναι χαρακτηριστικός γιά τήν ἀγάπη τῶν προσφύγων πρός τά γράμματα, ἀφοῦ στούς 20.000 περίπου κατοίκους τοῦ συνοικισμοῦ τό 1/5 σπούδαζε, κι ἃς συναντοῦσε τοῦ κόσμου τίς δυσκολίες, ταλαιπωρίες καί ἐλλείψεις.

Πρέπει ὅμως νά ποῦμε ὅτι, χωρίς νά θέλουμε νά παραγνωρίσουμε τήν προσφορά τῶν νεωτέρων, ἐκείνα τά χρόνια ύπηρχαν καί ἐκπαιδευτικοί. πού

είχαν άναδειχτεί σέ πραγματικές φυσιογνωμίες καί τ' ὅνομά τους είχε ξεπεράσει τά όρια τῆς πόλης. Ἦταν ὁ Ἀντώνης Σαπουντζάκης, πρῶτος λυκειάρχης τῆς Ν. Ἰωνίας, ὁ Ἰορδ. Δημητριάδης, ὁ Χατζῆς, ὁ Μιχαλόπουλος, ὁ Μητρόπουλος, ὁ Ζηνιώνης, ὁ Ζαραχάνης, ὁ Σεραφετινίδης, ὁ Κονταξόπουλος, ἡ Ούλκερογλου, ἡ Παλαματοπούλου (κυρά Φωτεινή), ἡ Ψάλτου καί τόσοι ἄλλοι, πρόσφυγες οἱ περισσότεροι μέ τά καλά γράμματα, πούχαν μάθει στή Σμύρνη ἢ τίς ἄλλες μικρασιατικές πατρίδες τους.

‘Η Θεμελίωση τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων

Τό 1928 μπαίνει ὁ θεμέλιος λίθος τῆς μητρόπολής μας, τοῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καί Δαμιανοῦ. Τό ὅνειρο τοῦ παπᾶ-Ιωακείμ νά στεγάσει τ' ἄγια τῶν ἀγίων γίνεται πραγματικότητα. Τό μικρό ξύλινο παράπηγμα στήν ὁδό Ἡρακλείου, πού ἀνήκε σ' ἐναν ἐργολάθο, ὡς ἀποθήκη, στέγαζε γιά λίγο διάστημα τίς προσευχές τῶν πιστῶν. “Ομως γιά πόσον καιρό;

‘Η Ἑκκλησιαστική Ἐπιτροπή, μέ πρόεδρο τό Φ. Καχραμάνο, κινεῖται δραστήρια, μαζεύει χρήματα κι ἔτσι ἀποφασίζεται ἡ θεμελίωση τοῦ ναοῦ στή θέση ἀκριβῶς, πού είναι ὁ σημερινός. ‘Η τελετή παίρνει ίδιαίτερα πανηγυρικό χαρακτήρα. ‘Η ὄργανωτική ἐπιτροπή (Καχραμάνος, γιατρός Μαυρομάτης, Ἀντ. Στάθης κ.λ.π.) ἔχει φροντίσει γιά ὅλα. “Εχει προσκληθεῖ ὁ Ἐθνάρχης Ἐλευθέριος Βενιζέλος. ‘Η Ν. Ἰωνία είναι ἀκόμη συνοικία τῆς Ἀθήνας, γι' αὐτό τούς ἐπισήμους ὑποδέχεται ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων Πάτσης.

‘Ο ναός
τῶν
Ἀγίων
Ἀναργύρων,
ὅπως
είναι
σήμερα.

Καί πάλι θά δώσουμε τό λόγο σέ χρονογράφο τής έποχης. Παίρνουμε τήν περιγραφή πού έκανε στήν έφημερίδα, πού έβγαινε γιά λίγο τότε, τό «Φύλακα»:

«Μεγαλειώδης ύπηρξεν ἡ τελετή τῆς καταθέσεως τοῦ θεμελίου λίθου ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων τήν παρελθοῦσαν Κυριακήν (σημ: τήν 10η Ιουνίου 1928). Ο συνοικισμός τῆς Ν. Ἰωνίας διά πρώτην φοράν παρουσίασεν ὅψιν πανηγυρικήν τόσο μεγαλοπρεπή καί ἐπιβλητικήν. Ὁλόκληρος ὁ περί τήν Ἐκκλησίαν καί τά σχολεῖα χώρος καθώς καί ἡ ὁδός Ἡρακλείου ἀπό τής στάσεως τῶν αὐτοκινήτων μέχρι τοῦ χώρου τοῦ ἀνεγειρομένου ναοῦ ἥτο στολισμένος δι' ἀψίδων ἐκ δάφνης, σημαιῶν καί θυρεῶν...».

΄Από τής 7ης π.μ. ὥρας ἄπειρον πλῆθος εἶχε συγκεντρωθεῖ εἰς τόν πέριξ τῆς Ἐκκλησίας χώρον διά νά παρακολουθήσῃ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τό πρόγραμμα τῆς τελετῆς. Περί τήν 8ην καταφθάνει ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος, τόν ὁποῖον ύποδέχεται ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Πατάρων κ. Μελέτιος μετά τοῦ κλήρου τοῦ συνοικισμοῦ... Μετά τό πέρας τῆς λειτουργίας περί τήν 10 1/2 π.μ. ἥρχισεν ἡ προσέλευσις τῶν ἐπισήμων... Τό συγκεντρωθέν ἄπειρον πλῆθος ἀναζητεῖ μεταξύ τῶν προσερχομένων τόν ἐνσαρκωτήν τῶν ἰδεωδῶν του, τόν Βενιζέλον. Αἴφνης ἀπό τό βάθος τῆς ὁδοῦ Ἡρακλείου ἀκούεται ὁ θόρυβος ἐπερχομένου αὐτοκινήτου. Ταυτοχρόνως οὐρανομήκεις ζητωκραυγαὶ καί ἐπευφημίαι καλύπτουν τόν θόρυβον τοῦ αὐτοκινήτου, τό ὁποῖον εἰσέρχεται ἥδη εἰς τήν ὁδόν Κρήτης κατευθυνόμενον εἰς τήν εἰσοδον τοῦ σχολείου (σημ: τοῦ 1ου Δημ. σχ. Ν. Ἰωνίας). Άπο τόν ἐξώστην τοῦ Σχολείου καί τά πέριξ ύψωματα τά πλήθη χειροκροτοῦν διαρκῶς καί ζητωκραυγάζουν. Ο ἐνθουσιασμός μεταδίδεται παντοῦ καί ὁ κόσμος καταλαμβάνεται ἀπό φρενίτιδα. «Ἔρχεται, ἔρχεται ὁ Βενιζέλος, κραυγάζουν ἔξαλλοι ἀπό χαράν. Εἰς τήν εἰσοδον τοῦ σχολείου είναι ἀδύνατον νά κατέλθῃ τοῦ αὐτοκινήτου του ὁ κ. Βενιζέλος... ὁ ὁποῖος κατάκοπος εἰσέρχεται εἰς τήν αἴθουσαν ύποδοχῆς συνοδευόμενος ἀπό τόν υἱόν του κ. Κυρ. Βενιζέλον, τόν κ. Θ. Σοφούλην, κ. Ρούσον, κ. Π. Τσιμπιδάρον, κ. Ἀντύπαν... Μετ' ὀλίγον προσέρχεται καί ὁ κ. Παπαστασίου μετά τοῦ κ. Μπακάλμπαση... Μετά τό πέρας τοῦ ἀγιασμοῦ ὁ κ. Πάτσης κατέθεσε τόν θεμέλιον λίθον...».

΄Αλλ' ἀξίζει ἐδῶ νά ίστορήσουμε τό πῶς δόθηκε καί τ' ὄνομα στό ναό, ὅταν ἀκόμα στεγαζόταν στήν ξύλινη ἀποθήκη. Τούτη τή φορά οἱ πληροφορίες μας είναι ἀπό τό ἀνέκδοτο ἔργο τοῦ παπᾶ-Ιωακείμ: «΄Απομνημονεύματα».

Διηγεῖται λοιπόν ὁ σεβάσμιος ιερέας ὅτι στήν ἀρχή δέν εἶχανε ἀποφασίσει σέ ὅποιον ἄγιο ἢ ἀγία θ' ἀφιερωνόταν ὁ ναός, γιατί ὁ καθένας πρότεινε καί τό δικό του ἄγιο. Μπροστά σ' αὐτό τό ἀδιέξοδο ὁ παπά Ιωακείμ ἔδωσε τή λύση: ἡ Ἐκκλησία θ' ἀφιερωνόταν στόν ἄγιο ἢ τήν ἀγία, πού θά ἔφερε ἡ πρώτη εἰκόνα, πού θά τής χαριζόταν ἀπό πιστό. Πραγματικά πρωί πρωί παπάς κι ἐπίτροποι στάθηκαν μ' ἀγωνία στήν εἰσοδο νά δοῦν ποιό εἰκόνισμα θά ἔρχόταν πρῶτο. Σέ λίγο σέρνοντας τά θήματά της ἔφτασε μιά γριούλα, πού κρατοῦσε καλά τυλιγμένο μέ λευκό πανί ἔνα εἰκόνισμα, πού τόσφιγγε στό στήθος της. Τό παράδωσε στόν ιερέα, πού μέ τρεμάμενα χέρια ἀνάσυρε τό κάλυμμα καί προχωρώντας στήν Όραία Πύλη μίλησε ἔτσι στό ἐκκλησίασμα:

«΄Αγαπητοί ἀδελφοί, ὁ Πανάγαθος Θέός ηύδόκησεν ὥστε μετά τόσας συμφοράς καί καταστροφάς τάς ὁποίας θεία θούλησει ὑπέστημεν καί ἥδη διασωθέντες εύρι-

σκόμεθα εἰς τήν νέαν μας πατρίδα, πτωχοί, γυμνοί, στερημένοι τῶν πάντων, χωρὶς περιουσίαν, χωρὶς χρήματα, δηλαδή κυριολεκτικῶς «ἀνάργυροι» νά ἐναποθέσῃ τήν προστασίαν μας καὶ τὸ ἔλεός μας ὑπό τήν σκέπην, τάς εὐλογίας καὶ τάς πρεσβείας τῶν ἀγίων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, εἰς τό ὄνομα τῶν ὅποιων ἀφιεροῦται ὁ Ἱερός μας οὐτος Ναός...».

Αύτή ἡ μικρή εἰκόνα φυλάγεται μέχρι σήμερα μέσα σ' ἀργυρό κιβώτιο μαζί μὲ ἄγια λείψανα τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων καὶ ἄλλων ἀγίων στόν ιερό ναό, πού ἔτσι πῆρε τ' ὄνομά του. Ο ναός ἀποπερατώθηκε ἐξωτερικά τό 1933 – 34. Ἐσωτερικά βέθαια καὶ σήμερα ἀκόμη δέν ἔχει ὀλοκληρωθεῖ, ἀφοῦ συνεχίζεται ἡ ἀγιογράφησή του.

Σύγχρονα ἡ λίγο ἀργότερα ἀπό τό 1928, ὅπως ἔχουμε πεῖ, θεμελιώθηκαν καὶ ἄρχισαν ν' ἀναγείρονται κι ἄλλοι ναοί στίς διάφορες συνοικίες. Στίς παλιές προπολεμικές ἐκκλησιές ἀνήκε κι ὁ "Ἄγιος Κωνσταντίνος, ὅχι ὁ σημερινός λιθόχτιστος στή συνοικία Κομμάτι Λαζάρου, ἀλλ' ὁ μικρός ξύλινος πού κατεδαφίστηκε, γιά ν' ἀνεγερθεῖ στό χῶρο του πρίν ἀπό λίγα χρόνια, τό Ἐπισκοπεῖο, καθώς καὶ ἡ παλιά Ζωοδόχος Πηγή στήν Καλογρέζα κι ἡ παλιά Ἀγία Ἀναστασία στόν Περισσό.

Γιά τούς ναούς τῆς πόλης μας θ' ἀναφερθοῦμε καὶ σ' ἄλλο κεφάλαιο παρακάτω, ἀναλυτικά. Ἔδω εἶναι ἀπαραίτητο νά ποῦμε ὅτι δέκα χρόνια μόλις ἀπό τήν ἴδρυση τῆς Ν. Ἰωνίας κι ἡ πόλη ἀριθμοῦσε δέκα ἐκκλησιές. Ἀπ' τήν ἀρχή καθεδρικός ναός εἶχε δριστεῖ ὁ Ἱερός ναός τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Αύτός εἶναι καὶ σήμερα.

Γ' 1928–1934: ΜΙΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Ἀπό τό 1928 καὶ μετά ἡ ζωή στήν πόλη, πού καθημερινά μεγάλωνε ἀλματωδῶς, ἄρχιζε νά βρίσκει κάποιον ρυθμό. Οἱ περισσότεροι πρόσφυγες δουλεύουν στίς βιομηχανίες πού στήνονται στήν περιοχή ἡ μιά ὕστερα ἀπ' τήν ἄλλη. Εἶναι ἡ τρισυπόστατη βιομηχανία τοῦ Κυρκίνη (Ἐριουργία – Μεταξουργία – Ταπητουργία) στόν Περισσό, εἶναι ἡ Βαμβακουργία, ἡ Μεταξουργία τοῦ Μποδοσάκη, τά ἐργοστάσια Μουταλάσκη, Μπριτάνια, Στύλογλου (τό σημερινό Τρία – "Άλφα"), Κ.Λ.Π.

Τά ταπητουργεῖα εύδοκιμοῦν. Πολλοί ἀρχίζουν νά ἐμπορεύονται κινώντας πολύ ἐπιχειρηματικό μυαλό καὶ λίγο κεφάλαιο (οἱ πενιχρές ἀποζημιώσεις πού δόθηκαν στούς πρόσφυγες).

Χρήσιμο εἶναι στό σημεῖο αύτό νά παρατεθεῖ μιά στατιστική τῆς, κατά ἐπάγγελμα, πληθυσμιακῆς σύνθεσης τῆς Ν. Ἰωνίας τοῦ 1928:

Λοιπόν κατοικοῦσαν τότε στήν πόλη: 38 ἀρτοποιοί, 28 βαφεῖς, 361 ραφτάδες, 39 δάσκαλοι, 2.448 ἐργάτες κι ἐργάτριες, 1.000 ταπητουργοί, 74 ἔμποροι, 14 ἐπιπλοποιοί, 21 ζαχαροπλάστες, 14 γιατροί, 128 χτίστες, 91 ζαχαροπλάστες, 128 χτίστες, 91 κεντήστρες, 41 καρραγωγεῖς, 20 κρεοπῶλες, 27 καφεπῶλες. 42 κουρεῖς, 121 ξυλουργοί, 56 στιλβωτές, 550 ἰδιωτικοί ὑπάλληλοι.

Δέν ύπολογίζονται βέθαια ὅσοι δέν ἀνήκαν στόν ἐνεργό πληθυσμό

(οίκοκυρές, παιδιά, γέροντες, κ.λ.π.) Είναι χαρακτηριστικό τό ποσοστό τής ἀπασχόλησης στή βιομηχανία και τή βιοτεχνία (ταπητουργία).

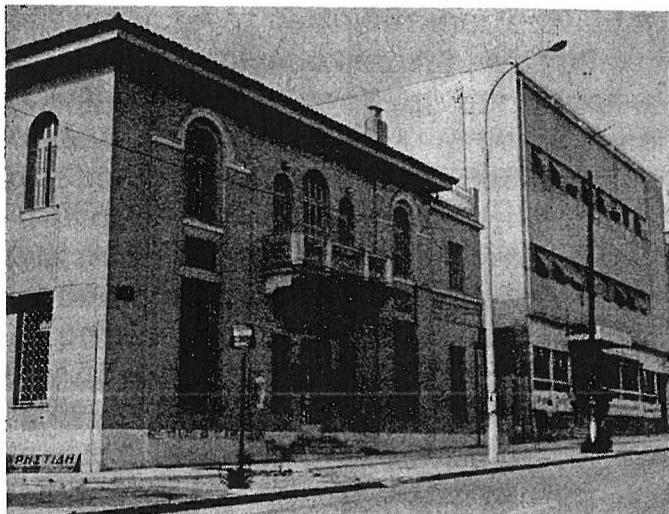
Ἐν τώ μεταξύ ἔχει ἀρχίσει τή λειτουργία του τό Νοσοκομεῖο τῆς «Ἀγίας Ὁλγας», ώς Γενικό Νοσοκομεῖο μέ 80 περίπου κλίνες κι ἔνα πολύ καλό ἐπιστημονικό προσωπικό. Τό νοσοκομεῖο βέβαια είναι κρατικό, ὅμως στό διοικητικό του συμβούλιο είχε γίνει πρόθλεψη νά μετέχουν πάντα ἄνθρωποι τῆς πόλης, ὡστε νά είναι δυνατή ἡ ἀποτελεσματική ἐξυπηρέτηση τῶν ἀναγκῶν τῶν δημοτῶν τῆς Ν. Ἰωνίας. Πρόδρομος θά λέγαμε τοῦ Νοσοκομείου στάθηκε τό «Ιατρεῖο Ν. Ἰωνίας» πού μέ δ/ντή του τό γιατρό Π. Κόκκινο πρόσφερε μεγάλες ὑπηρεσίες στά πρώτα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς πόλης. Παράλληλα λειτουργοῦσε και Βρεφονηπιακός σταθμός.

Πέρα ἀπό τό Νοσοκομεῖο και τούς ἐσωτερικούς γιατρούς του, ἴδιωτικοί γιατροί ἀνοίγουν ίατρεῖα και κλινικές (πρώτη ἡ μαιευτική κλινική τοῦ Γιαγτζόγλου), ἐνῶ ἀξιόλογοι δικηγόροι, φερμένοι ἀπ' τήν πατρίδα οἱ περισσότεροι, ἀρχίζουν νά δικηγοροῦν ἐδῶ. Δέν ὑπάρχει φῶς στήν ἀρχή, οὔτε ἀρκετό νερό, οὔτε δρόμοι, οὔτε ἀποχέτευση. Ὅμως περισσεύει ἡ θέληση και τό κουράγιο. Ἡ συγκόινωνία μέ τήν Ἀθήνα γίνεται μέ τά κίτρινα λεωφορεῖα τῆς Πάουερ (ἡλεκτρικῆς ἐταιρείας), μερικά «ἰδιωτικά» και βέβαια μέ τό τρένο, πού πρόσφερε τή δυνατότητα ταξιδιοῦ ἵσαμε τόν Πειραιά ἡ τήν Κηφισιά. Ἐκτός ἀπό τό ἀτμήλατο αύτό τρένο, τό «Θηρίο», ἡ Ν. Ἰωνία είχε τή δυνατότητα τῆς σύνδεσής της μέ τά Μεσόγεια ἔως τό Λαύριο μέ τό τρένο Ἀθηνῶν – Λαυρίου, πού περνοῦσε ἀπ' τά ὅρια τῆς πόλης μέ τίς Κουκουθάουνες και τό Ἡράκλειο. Στή γραμμή αύτή δρομολογοῦνταν δηζελομηχανές ἵσαμε τό 1956, πού σταμάτησε ἡ χρήση της, ὅταν ἔγινε ἡ ἐπέκταση τοῦ ἡλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου πρό τό Ἡράκλειο και τό Ἀμαρούσιο.

Ἡ Ἑθνική Τράπεζα ἰδρύει ὑποκατάστημα πού στεγάζεται στό νεοκλασικοῦ ρυθμοῦ ὥραιότατο χτίριο τῆς ὁδοῦ Ἡρακλείου, πού δυστυχῶς παρά τήν ἀντίδραση τῶν πολιτιστικῶν φορέων, κατεδαφίστηκε πρίν ἀπό 3 χρόνια. Παράλληλα ἰδρύεται Ταχυδρομεῖο, πού στεγάζεται σ' ἔνα μικρό σπιτάκι ἀπέναντι ἀπό τήν Τράπεζα.

Ἴδρυονται οἱ πρώτοι σύλλογοι, στενά προσφυγικῶν συμφερόντων στήν ἀρχή, μέ ἐκπολιτιστικές και ἐπιμορφωτικές προοπτικές λίγο ἀργότερα. Ἔτσι ἐμφανίζονται ἡ «Πανιώνιος Ὁργάνωση Προσφύγων», ὁ «Σύλλογος τῶν Νέων Σπάρτης», πού γρήγορα θά μετονομαστεῖ σέ «Σύλλογο Σπαρταλήδων» και τελικά ἀπό τό 1933 σέ «Ἐνωση Σπάρτης Μ. Ἀσίας», ὁ «Σύλλογος τῶν Ἰνεπολιτῶν» πού θά ἐπιτύχει νά ἰδρύσει Ἱδιωτικό Νυχτερινό Γυμνάσιο τό 1936· (θά λειτουργήσει ὅμως κανονικά ἀμέσως μετά ἀπό τόν πόλεμο, ὡσότου παραχωρήσει τή θέση του στό Δημόσιο Ἐσπερινό Γυμνάσιο).

Ἔτσι σιγά σιγά ἀρχίζει νά δημιουργεῖται μιά κοινωνική και πνευματική ζωή, πού ὅμοιά της δέ θά γνωρίσει ποτέ στά κατοπινά χρόνια ἡ Ν. Ἰωνία. Ὁργανώνονται συναυλίες, ἀνεβάζονται θεατρικά ἔργα, δίνονται χορευτικά ἀπογευματινά στό Μιρουάρ, φτιάχνεται μαντολινάτα, ἐκδίδονται πολύ φροντισμένες τοπικές ἐφημερίδες (μετά τήν «Κυριακάτικη» ὁ «Φύλαξ»

Τό νεοκλασικό
χτίριο
τῆς
Ἐθνικῆς
Τράπεζας,
πού ἔχει
κατεδαφιστεῖ.

κ.λ.π.) κι άρχιζουν νά σχηματίζονται οί πρώτες φιλολογικές παρέες, καθώς μεγάλοι λογοτέχνες μας, γλωσσολόγοι, έρευνητές κ.λ.π., όπως ό "Αγγελος Σημηριώτης, ό Μένος Φιλήντας, ό Φώτης Κόντογλου, ό Νίκος Μηλιώρης κι ἄλλοι έγκαταστημένοι ἐδῶ μετά τήν Προσφυγιά ζοῦν μαζί μέ τούς ἄλλους ξεριζωμένους τά ἐπιταχτικά προβλήματα τῆς ἐπιθίωσής τους, πού δέν τούς ἀποστεροῦν ὅμως ἀπό τή δύναμη νά δημιουργοῦν...

Δ' Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΗΜΟΣ

Τό 1934 ή Νέα Ιωνία ὄνομάστηκε δῆμος. Μέ τό ἀπό 18–1–1934 Β. Δ/γμα (ΦΕΚ 22/18–1–34, τ' α') ἀποχωρίστηκε ἀπό τό δῆμο Ἀθηναίων καί ἀποτέλεσε ἴδιαίτερο δῆμο μέ τίς ἔξῆς συνοικίες: α) Ν. Ιωνίας, β) Ἐλευθερουπόλεως, γ) Περισσοῦ, δ) Σαφραμπόλεως καί ε) Ἰνεπόλεως.

Τό 1938 ἀποσπάστηκαν ἀπό τήν τότε κοινότητα Ἡρακλείου Ἀττικῆς μέ τό ἀπό 21–5–1938 Β. Δ/γμα ὁ συνοικισμός «Κομμάτι Λαζάρου – Καναπίτσα» (καναπίτσα = ἀγριολούλουδο), πού ἀνήκε σέ κτηματίες τῶν Κουκουβαούνων καί τοῦ Μενιδιοῦ καθώς καί ἔνα τμῆμα τοῦ συνοικισμοῦ Ἐλευθερούπολη καί συγχωνεύτηκαν μέ τή Ν. Ιωνία.

Τό 1940 ἐνώθηκε μέ τή Ν. Ιωνία κι ἡ Καλογρέζα μέ τό ἀπό 26–7–40 Β. Δ/γμα (ΦΕΚ 235/1–8–40, τ.α'). "Οπως εἴχαμε δει ἀπό τό 1840 ἥδη ἡ Καλογρέζα ἀνήκε ὡς ξεχωριστή συνοικία στό δῆμο Ἀθηναίων. Τό 1934, ὅταν ἡ Ν. Ιωνία ὄνομάστηκε δῆμος, ἡ Καλογρέζα είχε ὄνομαστεῖ Κοινότητα καί ὡς κοινότητα διατηρήθηκε μέχρι τό 1940.

"Ἔτσι στήν 6/ετία 1934–1940 ἡ Ν. Ιωνία πήρε τήν ὄριστική σχεδόν ἔκτασή της.

Έσωτερικό
σπιτιού
τής
Ν. Ιωνίας.
"Εργο
τοῦ Βασ.
Βασιλειάδη

"Ας γυρίσουμε όμως στό 1934, όταν κι έγιναν οι πρώτες δημοτικές έκλογές στή Ν. Ιωνία, τήν Κυριακή 11 Φεβρουαρίου. Υποψήφιοι δήμαρχοι ήταν 6 στόν πρώτο γύρο. Επειδή κανείς δέ συγκέντρωσε τήν πλειοψηφία, πού άπαιτούνταν, τήν έπομένη Κυριακή 18-2-1934 άναμετρήθηκαν οι δύο πρώτοι: Γεώργιος Φελέκης και Κυριάκος Κιοφτερτζής. Νικητής βγήκε ο πρώτος κι όρκιστηκε ώς ο πρώτος δήμαρχος στήν ιστορία τής Ν. Ιωνίας. Ο

δεύτερος ὅμως στήν ἀναμέτρηση αὐτή, ὁ Κυριάκος Κιοφτερτζῆς, ἡταν αὐτός, πού συνέδεσε τ' ὄνομά του περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο μέ τό δῆμο, ἀφοῦ ὡς αἰρετός ἡ διορισμένος διοίκηση περισσότερα ἀπό 15 χρόνια (ἀπό τό 1951 ἵσαμε τό 1964, δηλαδή ἐπί 34/ετίες ἔθγαινε δήμαρχος στίς ἐκλογές· δημάρχευσε ἀκόμη σέ μικρά διαστήματα, πρίν καί μετά τόν πόλεμο, καί ὡς διορισμένος πέθανε τό 1970, ἐνῶ ἡταν δήμαρχος).

Ἐδῶ θά πρέπει νά ἀναφέρουμε, κάνοντας ἔνα χρονολογικό ἄλμα, ὅτι ὁ σημερινός μας δήμαρχος κ. Γιάννης Δομνάκης, πού κέρδισε τίς δημοτικές ἐκλογές τοῦ 1978, εἶναι ὁ δεύτερος σέ διάρκεια διοίκησης δήμαρχος (αἰρετός πάντα, ὑπηρέτησε τόν τόπον ἀπό τό 1964 ἕως τό 1967, ἀπό τό 1975 ἕως τό 1978 καί ἀπό τό 1978 ἕως σήμερα).

Καθώς περνοῦν τά χρόνια ἡ Νέα Ἰωνία ἀρχίζει νά φιλοτεχνεῖ μιά ξεχωριστή προσωπικότητα πολιτείας. Κύριο γνώρισμά της ἡ ζωντανή παρουσία τοῦ προσφυγικοῦ στοιχείου μέ τά ἥθη κι ἔθιμά του, τήν ἀρχοντιά καί τήν ἀνοιχτοκαρδοσύνη του, τά γλέντια καί τήν τίμια δουλειά. "Οσο κι ἂν οἱ κάτοικοι προέρχονται ἀπ' ὅλα τά μέρη σχεδόν τῆς Μικρασίας ἐπιτυχαίνουν νά ὄργανώσουν ἐδῶ τή ζωή τους μέσα σέ μιάν ἐνότητα πολιτιστική, πού τονίζεται ἀπό γνήσια παραδοσιακά στοιχεῖα, ἀπό ἄκρα θρησκευτικότητα ὅσο καί γνήσια ἡθικότητα καί πολύ μεράκι, πού γίνεται τραγούδι, ὅλο καημό καί πόνο, αὐτό πού σιγά σιγά θά πάρει τή μορφή τοῦ λεγόμενου «ρεμπέτικου» τραγουδιοῦ, πού τελειοποίησαν μετά οἱ λαϊκοί συνθέτες Τσιτσάνης, Βαμβακάρης, Παπαϊωάννου (πρόσφυγας αὐτός) κι οἱ ἄλλοι καί τραγούδησε (στά χρόνια ἀνάμεσα 1950–1970) ὁ Στέλιος Καζαντζίδης, μεταπολεμικό θρέμμα τῆς Ν. Ἰωνίας, ποντιακής καταγωγῆς. Τό μπουζούκι ἐπιβάλλεται ὡς ὄργανο λαϊκό, ἐνῶ τό οὕτι καί τό σαντούρι μέσουν μέσα στίς ὄρχηστρες, πού τραγουδοῦν κυρίως σμυρνέϊκα τραγούδια.

Οἱ συνήθειες, πού κουθάλησαν μαζί μέ τίς ἄγιες εἰκόνες τους οἱ πρόσφυγες, στόν κύκλο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς: τή γέννηση, τή βάφτιση, τό γάμο, τό θάνατο, στίς γιορτές τους, τή λατρεία τους, στίς κοινωνικές σχέσεις τους, στήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν τους κ.λ.π. ζοῦσαν ἀκόμα ἀμόλευτες κι ἀτόφιες, μέχρις ὅτου ὁ μεγάλος πόλεμος μέ τή θύελλά του τίς σκόρπισε στούς πέντε ἀνέμους.

"Ομως, ἃς εἰπωθεῖ τοῦτο ἐδῶ: δέ θᾶπρεπε ὅλο αὐτό τό πλούσιο λαογραφικό ύλικό νά χαθεῖ. Ξέρουμε ὅτι ἔχουν γίνει ὄρισμένες προσπάθειες κι ὑπάρχουν μερικές μικρές συλλογές. Εἶναι ἀνάγκη ὅμως ὅσο ζοῦν ἀκόμη ἀνάμεσά μας οἱ τελευταῖοι τῶν ξεριζωμένων τοῦ 1922 νά ἰδρυθεῖ στήν πόλη μας Ἑναέριο τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἐλληνισμοῦ, κατά περιοχές, ὥστε νά βοηθήσουν κι αύτοί μέ τήν πολύτιμη γνώση τους καί ὕστερα νά φύγουν μέ τήν ἱκανοποίηση ὅτι πραγματοποιήθηκε μιά μεγάλη ὑποχρέωση πρός τούς δημιουργούς αύτούς τῆς πόλης.

Ε΄ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΙΚΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Ἡ κήρυξη τοῦ Ἐλληνοϊταλικοῦ πολέμου στίς 28 τοῦ Οκτώβρη τοῦ 1940

θρίσκει τήν πόλη έπάνω σέ μιά περίοδο έξέλιξης. Τώρα όμως προέχει τό καθήκον πρός τήν πατρίδα. "Ολα τ' ἄλλα ἔρχονται σέ δεύτερη μοίρα. Πολλοί Ίωνιῶτες, κληρωτοί κι ἔφεδροι, τραβοῦν γιά τό μέτωπο. Είναι αύτοί, που ἔχουν σάν παιδιά ζήσει τή φρίκη τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς κι ἔχουν ύπηρετήσει ἥδη ἀρκετά χρόνια στό στρατό στά διάφορα κινήματα τῆς 20/ετίας 1920–1940 ἡ πού γιά πρώτη φορά ντύνονται στό χακί. Ο σταθμός Λαρίσης γιομίζει ἀπό μανάδες, γέροντες καί παιδιά, πού ἀποχαιρετοῦν τούς δικούς τους. Πολλοί θά πέσουν στό πεδίο τῆς τιμῆς, ἄλλοι θά τραυματιστοῦν καί οἱ περισσότεροι, ὅταν θά σημάνει ἡ σκληρή ὥρα τῆς συνθηκολόγησης, τόν Απρίλιο τοῦ 1941, θά γυρίσουν μέ τά πόδια ἀπό τά σύνορα γιά νά βρεθοῦν κοντά στούς δικούς τους.

"Η Κατοχή π' ἀκολούθησε, ἔφερε καί στή Ν. Ίωνία τήν ἵδια δυστυχία. Οι καταχτητές φυλακίζουν, βασανίζουν, ἐκτελοῦν. Ή πείνα θερίζει. Οἱ ἀρρώστιες καί τό κρύο ἀποδεκατίζουν. "Αδικα μικροί καί μεγάλοι γυρίζουν όλημέρα στούς δρόμους ψάχνοντας γιά λίγο σιτάρι, μερικά δράμια λάδι, μιά χούφτα σταφίδες. Στά σχολειά λειτουργοῦν συσσίτια, ὅπου κύριο πιάτο είναι τό πληγούρι καί ρόφημα τό γάλα σέ σκόνη (ἄν ύπάρχει κι αὐτό). Τά παιδιά ἔξαθλιωμένα, γυμνά, σκελετωμένα, ἵδιες σκιές ἀναζητοῦν μέ τά μάτια τό καζάνι καί τό τραγούδι—παρωδία είναι στ' αύτιά ὅλων ὅσων ζήσαμε σάν παιδιά τίς φριχτές ἐκεῖνες ὥρες:

Πατάω ἔνα κουμπί
καί βγαίνει μιά χοντρή
καί λέει στά παιδάκια
νίξ φαῖ....

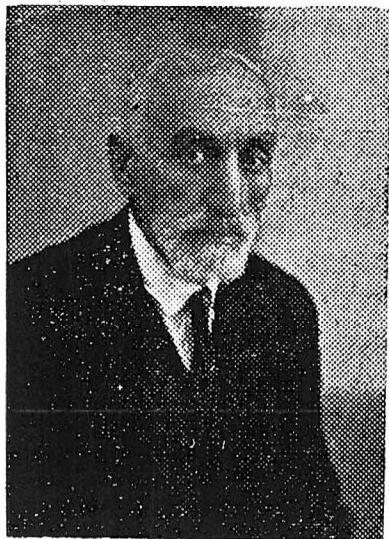
Πολλοί φτάνοντας στό ἔσχατο ὄριο τῆς ἀπόγνωσης φορτώνονται ὅ,τι ἀσημικό, χρυσαφικό, ὅ,τι πολύτιμο ἔχουν στά σπίτια τους καί όδεύουν γαντζωμένοι ώς κι ἐπάνω στίς στέγες τῶν τρένων γιά τά χωριά γυρεύοντας νά τ' ἀνταλλάξουν μέ κάτι φαγώσιμο γι' αὐτούς καί τά παιδιά τους.

"Η συγκοινωνία μέ τήν Αθήνα γίνεται μέ κάτι σαράβαλα αύτοκίνητα, τά «γκαζόζέν», πολλές φορές μέ τά πόδια. Ή κυκλοφορία ἀπαγορεύεται τά βράδια καί τά παντζούρια κλείνουν, ὥστε οὕτε μιά ἀχτίδα ἀπό φῶς νά μήν κυλήσει ἔξω.

Οἱ διάφοροι σύλλογοι κάνουν ὅτι μποροῦν γιά ν' ἀνακουφίσουν προσωρινά ἔστω τούς περισσότερο ἀναξιοπαθοῦντες. Ή "Ενωση Σπάρτης μέ τήν ἡθική ἐνίσχυση τοῦ ἀντιβασιλέα ἀρχιεπίσκοπου Δαμασκηνοῦ διοργανώνει ἔρανο. Τό 1944, μήν ἀντέχοντας ἄλλο, πεθαίνει ὁ εύαίσθητος ποιητής μας "Αγγελος Σημηριώτης.

Άλλά ὁ λαός δέν σκύθει ἀδιαμαρτύρητα τό κεφάλι. Τά σαμποτάζ είναι καθημερινά. Καί τά ἀντίποινα τῶν Γερμανῶν οἱ συλλήψεις, οἱ βασανισμοί κι οἱ ἐκτελέσεις. Ίωνιῶτες ἀπαγχονίζονται στό Χαρβάτι, Ίωνιῶτες ἐκτελοῦνται στήν Καισαριανή.

Στίς 15 τοῦ Μάρτη 1944, ἐνῶ ἡ ὥρα τῆς Λευτεριάς πλησιάζει, γίνεται τό φοβερό «μπλόκο» τῆς Καλογρέζας. Συλλαμβάνονται ἀπό τούς καταχτητές καί τούς συνεργάτες τους 23 παλικάρια τῆς περιοχῆς καί τουφεκίζονται στό

1944: πεθαίνει ο "Άγγελος Σημηριώτης.

ρέμα τοῦ Ποδονίφτη, ἐκεῖ ἀπέναντι ἀπό τήν ἐκκλησιά τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Στό χῶρο αὐτό ὁ δῆμος τώρα χτίζει μνημεῖο.

Κι ἔρχονται τά Δεκεμβριανά τό 1944... φριχτές μαῦρες ὥρες, πού ἡ ἀνάμνησή τους προξενεῖ τόν πόνο! Μόλις εἶχε προλάβει νά ἐλευθερωθεῖ ἡ πατρίδα μας (12–10–1944) καὶ ρίχτηκε στή δίνη τοῦ ἐμφύλιου πολέμου. Πυροβολισμοί στούς δρόμους... συλλήψεις... ἐκτελέσεις... προδοσίες... πτώματα παντοῦ... Τά χωνιά (μεγάφωνα τῆς ἐποχῆς)... καλοῦν σέ διαδηλώσεις.

Τά βράδια κατάψυχρα, ὅλο ἀγωνία! Μαγαζιά λεηλατοῦνται, ἄνθρωποι τρέχουν μέ τή φωτιά στά μάτια. Τό κακό δέν ἦταν βέβαια μονάχα στήν πόλη μας. "Ισως ἄλλες περιοχές νά πλήρωσαν βαρύτερο τό τίμημα ἀπό τό πέρασμα τῆς λαίλαπας, πού κόντεψε ν' ἀφανίσει τήν Ἑλλάδα, ἄλλα καὶ στήν πόλη μας τά Δεκεμβριανά κι ἡ περίοδος τοῦ ἐμφύλιου πολέμου (1946–48), πού ἀκολούθησε, ἄφησαν φοβερές πληγές. Πολλοί ἐξορίστηκαν, ἄλλοι φυλακίστηκαν, δεκάδες σκοτώθηκαν ἡ ἐκτελέστηκαν. Μπῆκε τό μίσος, ἡ ὄργη, ὁ πόθος γιά ἐκδίκηση ἀνάμεσα στούς εἰρηνικούς ἀνθρώπους.

Είναι πάντως ἀξιοσημείωτο τοῦτο: Μέσα σ' αὐτό τό βαθύ σκοτάδι ἀρχίζει γιά τήν κατοπινή ἐξέλιξη τῆς πόλης σέ βιομηχανική περιοχή ἡ ἀντίστροφη μέτρηση. Μερικοί ἔθαλαν ἐμπρός νά δουλέψουν ἀργαλειούς (ξύλινους) στά σπίτια τους, νά βγάλουν ἔνα – δυό τόπια ἀλατζάδων ἡ σεντονιῶν, φτηνῶν δηλαδή ύφασμάτων, ἄλλα κι ἀπαραίτητων, νά τ' ἀνταλλάξουν μέ τρόφιμα νά ζήσουν. Σιγά σιγά αὐτές οἱ μικρές οἰκοτεχνίες γίνονται βιοτεχνίες πού θά μετατραποῦν, μετά τόν πόλεμο, σέ μικρές καὶ μεγάλες βιομη-

χανίες, καθώς τά ξύλινα άργαλειά θά γίνουν σιδερένια καί μετά αύτόματα καί τά φτηνοϋφάσματα όμορφα βαμβακερά, μεταξωτά, κασμήρια, ποπλίνες, ραιγιόν κ.λ.π. Τά χαλιά παραμερίστηκαν κι ή κλωστοϋφαντουργία πήρε νά γνωρίζει μιάν ἄνθιση πρωτοφανή. Τότε καί δόθηκε στήν πόλη τ' ὄνομα «Μάντσεστερ τῆς Ἑλλάδας». Σέ κάθε γειτονιά ύπηρχε κι ἔνα σπίτι μ' άργαλειούς, πού δούλευε «φασόν». Ό κ. Λεωνίδας Δαούτης, ἐργοστασιάρχης ὃ ἕδιος, ἔγραφε ὅτι μποροῦσες νά θαδίζεις χιλιόμετρα μέσα στήν πόλη καί νά μή φεύγει καθόλου ἀπό τ' αὐτιά σου ὁ θόρυβος τῶν άργαλειῶν, πού δούλευαν!

1946: ή «ούρά» γιά τό νερό.

ΣΤ΄ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Μέ τήν ἀπελευθέρωση, καθώς ἔχασκαν μεγάλες οἱ πληγές τοῦ πολέμου, ἄρχισε ἡ μετανάστευση τῆς ἑλληνικῆς ὑπαίθρου πρός τήν Ἀθήνα. Ἡ ἐπαρχία σαρώνεται ἀπό ἔνα τρομερό κύμα ἀστυφιλίας, πού πολύ γρήγορα θά πέσει ἐπάνω στήν Πρωτεύουσα καί θά τήν παραμορφώσει. Ἡ Νέα Ἰωνία, πού ὅπως εἴδαμε βάζει τά θεμέλια μιᾶς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης γίνεται ἔνας πρώτης τάξης πόλος ἔλξης γιά τούς ἐργάτες, πού δέ ζητοῦν παρά ἔνα μεροκάματο νά νά ζήσουν τήν οἰκογένειά τους κι ἔνα δωμάτιο νά τή στεγάσουν. "Ἔτσι πολύ γρήγορα θά ἀλλοιωθεῖ ἡ εἰκόνα τῆς ἴδιότυπης προσφυγούπολης, πού πήγαινε νά δημιουργηθεῖ λίγο πρίν ἀπό τόν πόλεμο.

Γιά πολύ λίγα χρόνια κρατιέται ἀκόμη τό παραδοσιακό χρῶμα της. Οἱ πρόσφυγες δέν ἔχουν περάσει ἀκόμη στή δεύτερη γενιά καί διατηροῦν

άναλλοίωτα ḥθη κι ἔθιμα, δοξασίες και συνήθειες τῶν πατρίδων τους τῆς Ἀνατολῆς. Ἐπιζοῦν, ὅσο κι οἱ στενοχώριες και τά δεινά ἀφήνουν, οἱ γιορτές και τά οἰκογενειακά ξεφαντώματα, οἱ φοῦρνοι εύωδιάζουν ἀπό τά γλυκίσματα, οἱ γειτονιές ἀντηχοῦν ἀπ' τά τραγούδια. Ὁ ἔνας ξέρει τὸν ἄλλο. Νοιάζεται γι' αὐτόν. Οἱ χαρές κι οἱ λύπες εἶναι κοινές.

Ἡ ἔξελιξη ὅμως καλπάζει και σέ διάστημα λίγων χρόνων ἡ μεταβολή εἶναι θεαματική. Ἡ πόλη μετά τό 1950 ἀλλάζει ἐντελῶς χρῶμα και χαρακτήρα. Ὡστόσο ἔγιναν κι ὄρισμένα ἀξιόλογα ἔξωραϊστικά ἔργα: γκρεμίστηκαν οἱ πασάγκες, πού ἀσχήμιζαν τὴν εἴσοδο τῆς πόλης, ἀνεγέρθηκαν διαδαχτήρια και μέγαρα ὁργανισμῶν και δημόσιων ὑπηρεσιῶν, κλείστηκαν σέ πολλά σημεῖα τά ρέματα, χαράχτηκαν μερικές πλατεῖες και φυτεύτηκαν κάμποσα δέντρα (ἄν και πάντα τό πράσινο ἦταν λιγοστό), ἀσφαλτοστρώθηκαν οἱ δρόμοι, ἔφτασε τό νερό τῆς Οὔλεν, λειτούργησε ὁ ἡλεκτρ. σιδηρόδρομος, ἀνεγέρθηκαν οἱ ἐργατικές πολυκατοικίες στή Νεάπολη, σ' ἔνα στύλο ἀρχιτεκτονικά ἀνεκτό μέ κάποια μετσοβίτικη δομή.

Ομως γενικά τό ἄκομψο, βαρύ και ψυχρό μπετόν ἥρθε ν' ἀφανίσει τό παλιό προσφυγικό σπίτι μέ τίς γλάστρες του και τή ζεστασιά του. Τό ἔνωμα μέ τήν Ἀθήνα σκόρπισε και τά τελευταῖα ἀπομεινάρια τῆς ἰδιαιτερότητας, πού κρατιόταν στήν πόλη.

Ἡ N. Ἰωνία μπορεῖ τυπικά νά ἔμενε «ἔξω τῶν τειχῶν» τῆς ὑδροκέφαλης Ἀθήνας, ούσιαστικά ὅμως εἶχε κι ἔχει πιά ἐντελῶς χωνευτεῖ ἀπ' αὐτήν...

Λέγαμε λοιπόν ὅτι ἀμέσως μετά τόν πόλεμο ἡ N. Ἰωνία πήρε νά γνωρίζει ἡμέρες ἀκμῆς καθώς ἡ βιομηχανία τῶν ὑφασμάτων, πού παρήγαγαν τά συνεχῶς πολλαπλασιαζόμενα μικρά και μεγάλα ἐργοστάσιά της, ἔφτανε σέ ζηλευτά ἐπίπεδα ἀπόδοσης. Σάν συνέχεια κι ἐπακόλουθο τῆς ἀνάπτυξης τῆς κλωστοϋφαντουργίας ἥρθε ἡ ταχύτατη ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου, καθώς ἔπρεπε νά διακινηθοῦν και σ' ἄλλες ἀγορές τά ύφασματα (έλληνικές και ξένες) ἀλλά και νά καταναλωθοῦν ἐπί τόπου. "Ετοι δεκάδες και μετά ἑκατοντάδες καταστήματα φύτρωσαν, στήν ἀρχή στό κέντρο τῆς πόλης, ὕστερα και στίς γειτονιές. Φυσικά τά περισσότερα ἦταν ἐμπορικά. Ἡ μεγάλη κυκλοφορία τοῦ χρήματος προσείλκυσε τούς ἐπιχειρηματίες και τούς μικρομεσαίους κεφαλαιούχους.

Αἴτημα τῶν βιοτεχνῶν και βιομηχάνων στή δεκαετία 1950–1960 ἦταν ἡ δημιουργία μιᾶς μόνιμης ἔκθεσης τῶν ὑφαντουργικῶν προϊόντων ἐδῶ στή N. Ἰωνία, ἀφοῦ, σύμφωνα μέ στοιχεῖα τῆς ἐποχῆς λειτουργοῦσαν τότε στήν πόλη 500 ἐργοστάσια, πού παρήγαγαν 200.000 μέτρα ύφασματος τήν ἡμέρα, ἐνῶ ἡ παραγωγή ὄρισμένων είδῶν (π.χ. ραιγιόν) ἔφτανε στό 75% τῆς πανελλήνιας παραγωγῆς!

Ἡ πλημμυρίδα τῶν ἐργατῶν και τό κύμα τῆς ἀστυφιλίας «ἔπνιξαν» τή N. Ἰωνία. Ἡ στενότητα τοῦ χώρου, πού ἀπό τήν ἴδρυσή της ἦταν φανερή, ἔγινε ἀνυπόφορη. Ἡ πόλη ἔμεινε χωρίς πνευμόνια. Κάποιες ἐνέργειες γιά παραχώρηση ἐνός τμήματος τοῦ γειτονικοῦ ἄλσους τής N. Φιλαδελφείας, πού μετά τήν καταστροφή του στήν Κατοχή, εἶχε μόλις ἀναδασωθεῖ, δέν ἔφεραν ἀποτέλεσμα.

‘Η Ν. Ιωνία
είναι
σήμερα
μιά
βιομηχανική
πόλη
με πολλά
έργοστάσια.

Τό 1945, τό 1946, τό 1947 καί τό 1948 ήταν χρονιές πού πέρασαν βαριά καί δύσκολα ἐπάνω ἀπό τήν πόλη. Καθώς οἱ διορισμένοι δῆμαρχοι (Κιοφτερτζής, Παγουλάτος, Δημόπουλος) διαδέχονται ό ἔνας τόν ἄλλο οἱ ούρές καί τό δελτίο γιά τό ψωμί, τό πετρέλαιο, τόν καφέ, τό λάδι είναι καθημερινό μαρτύριο. Τό νερό είναι λιγοστό: ἀπ’ τ’ ἀρτεσιανά τοῦ Ποδονίφτη. Στίς δημόσιες θρύσες, πού ύπηρχαν τότε ἡ ούρα στήνεται ἀπό τά μεσάνυχτα κι οἱ τσακωμοί τῶν γυναικῶν είναι στήν ήμερήσια διάταξη.

Τά σχολειά ἔχουν τεράστιες ἐλλείψεις σέ αἴθουσες, στά θρανία σέ δασκάλους... Τό Γυμνάσιο ἀρχίζει τή λειτουργία του μέ γυμνασιάρχη τό Χαρίλαο Ιωαννίδη. Ο Σύλλογος τῶν Ινεπολιτῶν καταφέρνει νά βάλει ἐμπρός τό Νυχτερινό Γυμνάσιο. Δρόμοι ἀσφαλτοστρωμένοι δέν ύπάρχουν κι ἡ συγκοινωνία είναι σέ κακά χάλια. Λάσπη, σύννεφα σκόνης κι ἡ φυματίωση νά θερίζει, ἐνῶ ἡ ἑλονοσία δέν ἔχει ἀκόμη καταπολεμηθεῖ. Μέσα σ’ ὅλα αὐτά ἐγκαινιάζεται ἡ δημοτική δεξαμενή(!), δίπλα στόν “Αη Γιώργη, ἐνῶ στούς δυό κινηματογράφους τῆς ἐποχῆς, τόν «’Αστέρα» καί τόν «Κρόνο» δίνονται διάφορες παραστάσεις ἀπό ὄργανώσεις, συλλόγους καί σχολεῖα! ‘Υπάρχουν ἀρκετοί νέοι μέ ὄνειρα καί καλλιτεχνικές ἀνησυχίες. Τήν ἴδια ἐποχή σχεδόν ἡ «”Ενωση Πολυτέκνων Ν. Ιωνίας» ίδρυει τίς «Τεχνικές Σχολές», πού ἀργότερα θά μποῦν κάτω ἀπό τήν αἰγίδα τοῦ Δήμου καί νά συνεχιστεῖ μ’ ἐπιτυχία ἡ λειτουργία τους ίσαμε σήμερα. Ή ἀνάγκη νά βοηθηθοῦν τά παιδιά, πού τά λιώνει ἡ ἀδενοπάθεια κάνει νά λειτουργήσουν ἀπό διάφορους φορεῖς καλοκαιριάτικες κατασκηνώσεις. Ο Δῆμος στήν

άρχη καί μετά τό «"Ιδρυμα 'Εργαζόμενου Παιδιοῦ», ή «Λέσχη 'Εργαζομένου Κοριτσιοῦ» κ.λ.π. βάζουν σέ λειτουργία Παιδικές κατασκηνώσεις στήν Πεντέλη, τόν "Αγιο Ἀντρέα, τό Καθούρι, σέ τοποθεσίες πραγματικά ἔξοχικές καί πεντακάθαρες τότε.

Ἡ κοινωνική ζωή τῆς πόλης εἶναι μαζεμένη στήν ὁδό Ἡρακλείου, στό «νυφοπάζαρο» ὅπως εἶχε ὄνομαστεῖ. Τίς Κυριακές, ἀφοῦ πρῶτα κατάβρεχε τ' αὐτοκίνητο τοῦ δήμου, γινόταν ἐκεῖ ὁ μεγάλος περίπατος, ἐπάνω – κάτω, κάτω – ἐπάνω. Τότε λειτουργοῦσαν τό ούζερί τοῦ Μπαλλή, τά «Κυθέλεια» (ζαχαροπλαστεῖο, ἀκριθῶς κάτω ἀπό τό Δημαρχεῖο· σήμερα μετατράπηκε σέ καταστήματα), τοῦ Μωραλόγλου (ἀπέναντι ἀπό τά σημερινά «Βαλκάνια» του), τό καφενεῖο «'Αθέρωφ» (στή γωνιά Ἡρακλείου καί Ἐλ. Βενιζέλου μέ τίς μεγάλες μουριές· κατάστημα κι αὐτό τώρα πιά) καί τοῦ Περουτσῆ ὅπου εἶναι καί σήμερα. Σ' αὐτά συγκεντρώνονταν οἱ περιπατητές γιά ἔνα ούζάκι ἔνα καταΐφι, ἔναν μπακλαβά, ἔνα γαλακτομπούρεκο.

Ἡ βόλτα ἄρχιζε ἀπό τό ὕψος τοῦ Τροχονόμου (σήμερα τό χωροφύλακα τῆς Τροχαίας ἀντικατάστησαν τά φανάρια), ὅπου στά παραπήγματα, πού ὑπῆρχαν ἐκεῖ, στεγαζόντουσταν τά σουβλατζήδικα καί τέλειωνε λίγο ψηλότερα ἀπό τό Μιρουάρ στό... ἔξοχικό κέντρο «τ' Ἀμπελάκι», πού φάνταζε τό βράδυ μέ τά χρωματιστά του λαμπιόνια μέσα στά δέντρα. Γιά τούς πιό παραλήδες ὁ δρόμος ἔθγαζε στό «Ζέφυρο», τό κέντρο μέ τά μπουζούκια, ἀπ' ὅπου πέρασαν πολλοί λαϊκοί τραγουδιστές.

Ἄλλα μιά καί μιλᾶμε γιά περίπατο, ἃς μήν ξεχάσουμε νά ποῦμε πώς στούς πρώτους μετακατοχικούς χρόνους, ὅταν τ' αὐτοκίνητα μετριόντουσταν σέ δεκάδες μόνο, οἱ Ἰωνιώτες τό εἶχαν εύχαριστηση νά περπατοῦν. Οἱ ἔξοχές ἄλλωστε ἔφταναν ὡς τά ὅρια τῆς πόλης. Πεζοπορία λοιπόν πρός τό Ἡράκλειο (τό ὕψωμα τῆς Ἀγια–Τριάδας ἥταν ἀγαπημένο στέκι, ἡ ὅμορφη ἐκκλησιά πάντα τραβοῦσε τούς Ἰωνιώτες μέ τό μεγάλο πανηγύρι τῆς), τή Νέα Φιλαδέλφεια καί τά «Μάρμαρα». Τί ἥταν τά «Μάρμαρα»; Μιά είδυλλιακή τοποθεσία πρός τό Μενίδι, ὅπου οἱ Ἰωνιώτες συνήθιζαν νά γιορτάζουν τά Κούλουμα, δίπλα στόν Κηφισό καί τά πανύψηλα πεύκα, σιμά στήν ὄλόδροση πηγή πού ὅλους μᾶς ξεδίψαγε ἐκεῖνα τά χρόνια, ἀφοῦ δυστυχῶς σήμερα ὅλα αὐτά ἔχουν ἔξαφανιστεῖ, βορά στό πέρασμα τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν–Λαμίας.

Τό 1948, ὅπως εἴδαμε, ὁ Βασίλης Βασιλειάδης φέρνει σέ φῶς τά ἀγγεία τῆς πρωτογεωμετρικῆς τέχνης τῶν Δαιδαλιδῶν.

Τό 1951 σημαδεύεται μέ τήν ἴδρυση τοῦ πρώτου πνευματικοῦ κι ἐκπολιτιστικοῦ σωματείου τῆς πόλης τοῦ «Ἰωνικοῦ Συνδέσμου». Πρῶτος του πρόεδρος ἔνας ἀπόστρατος ἀντισυνταγματάρχης δικαστικοῦ, ὁ Θεόδωρος Κυρκίδης. Ὁ «Ἰωνικός Σύνδεσμος» ἀναπτύσσει τά πρῶτα χρόνια μιά μοναδική δραστηριότητα. Διοργανώνει διαλέξεις μέ σημαντικούς ὅμιλητές, δίνει ρεσιτάλ, παρουσιάζει ἐκθέσεις καί φτιάχνει τήν πρώτη ἀξιόλογη δημόσια βιβλιοθήκη στή Ν. Ἰωνία, πού ἔδωσε διέξοδο γιά κάμποσα χρόνια στίς ἀνησυχίες καί τίς ἀπορίες τῶν Ἰωνιωτῶν καί ἰδιαίτερα τῶν νέων. Δυστυχῶς τό 1967, μέ τήν ἐπιβολή τῆς δικτατορίας, ὅταν κλείστηκε τό σωματεῖο,

κατασχέθηκε καί ἵσαμε τώρα δέν ἔχει ἐπιστραφεῖ. 'Ο «'Ιωνικός Σύνδεσμος» στεγάστηκε σ' ἔνα μικρό σπιτάκι στή γωνιά 'Ηρακλείου καί Τσουρουκτσόγλου, πού σιγά σιγά μετάτρεψε σέ διώροφο οίκοδόμημα, πού στά χρόνια τῆς δικτατορίας (1967–1974) στέγασε τό Ταχυδρομεῖο Ν. 'Ιωνίας.

'Ο Νίκος Μηλιώρης, ό Βάσος Μπατζόγλου, ό Νίκος Ξανθόπουλος, ό Χρ. Ρουμελιώτακης ἥταν ἀπ' αύτούς πού κινήθηκαν δραστήρια στήν πρώτη δεκαετία τῆς δράσης του. 'Από τίς πρώτες ἐνέργειες τοῦ 'Ιωνικοῦ ἥταν ἡ κατασκευή κι ἡ τοποθέτηση τῆς προτομῆς τοῦ ποιητή "Αγγελου Σημηριώτη στή μικρή πλατεία τῆς 'Ηρακλείου κι ἡ ὄργανωση ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων πανιωνικοῦ χαραχτήρα, πού εἶχαν ὀνομαστεῖ «'Ιωνική 'Εθδομάδα».

Τό 1951 γίνονται κι οί πρώτες μεταπολεμικές δημοτικές ἐκλογές. Νικητής ὁ Κυριάκος Κιοφτερτζής, πού μαζί μέ τούς συνεργάτες του προγραμματίζει τή λύση τῶν δυό μεγάλων προβλημάτων τῆς ἐποχῆς: τῆς ὕδρευσης καί τῆς ὄδοποιΐας. Σέ λίγα χρόνια ἡ Ν. 'Ιωνία ἀποχτᾶ ἔνα πολύ καλό ὄδικό δίχτυο, ἐνῶ τό νερό φτάνει πιά σέ κάθε σπίτι κι οἱ ἀτέλειωτες οὔρές στίς θρύσες τῶν δρόμων ἥ τά βυτία σταματοῦν. Γιά τή δραστηριότητα του αὐτή ἀργότερα ὁ Κιοφτερτζής βραβεύεται καί γίνεται πρόεδρος τῆς 'Ενώσεως Δήμων καί Κοινοτήτων.

Τό 1952 στά πλαίσια τῆς ἀνάπτυξης θερμοῦ φιλικοῦ κλίματος μέ τήν Τουρκία ἐπισκέφτεται τήν 'Ελλάδα ό νομάρχης καί δήμαρχος τῆς Κωνσταντινούπολης Φαχρετίν Γκιοκάϊ ἐπικεφαλής ὁμάδας δημοτικῶν συμβούλων. 'Ο Τούρκος ἐπίσημος ἔρχεται στή Ν. 'Ιωνία καί στά «Κυθέλεια» τοῦ παρατίθεται δεξίωση ἀπό τό δήμαρχο. Συγκεντρώνεται τό προσφυγικό στοιχεῖο, καθώς γίνεται προσπάθεια ν' ἀναβιώσει τό κλίμα Βενιζέλου – Κεμάλ. 'Εντύπωση προκαλεῖ ἡ προσλαλιά τοῦ 'Αντώνη Σαπουντζάκη, πού ἐπικαλεῖται μαρτυρίες τοῦ μεγάλου Τούρκου ιστορικοῦ Φουάτ Κιοπρουλού, τοῦ ὅποίου ἡ νύφη εἶναι, ώς δημοτική σύμβουλος, ἀνάμεσα στούς Τούρκους ἐπίσημους. 'Η κυρία Κιοπρουλού συγκινημένη σπεύδει νά συγχαρεῖ ἀλλά καί νά εύχαριστήσει τόν 'Αντώνη Σαπουντζάκη καί τό ὅλο θέμα παίρνει μεγάλες διαστάσεις καθώς προθάλλεται ἐντυπωσιακά ἀργότερα ἀπό τίς μεγαλύτερες ἡμερήσιες ἐφημερίδες τῆς Πόλης. Στά δυό ἐπόμενα χρόνια οἱ ἐπισκέψεις τῶν προσφύγων τῆς Ν. 'Ιωνίας στή Μικρασία γίνονται μέσα σ' ἔνα θερμό κλίμα. Οἱ Σπαρταλῆδες, τό 1954, γίνονται δεκτοί μέ τιμές στά Σπάρτα. Τό ἴδιο οἱ 'Ατταλειώτες.

Αύτά τά χρόνια ἀρχίζει κι ἡ διαμόρφωση τῆς 'Αλσούπολης ώς ξεχωριστῆς συνοικίας. 'Επεκτείνονται τά δίχτυα ὕδρευσης καί φωτισμοῦ. Οἰκογένειες πού τήν κατοικοῦσαν τότε: 130(!).

Τό 1953 τοποθετεῖται ώς ἐφημέριος στήν ἐκκλησία τοῦ Αγίου Γεωργίου 'Ελευθερουπόλεως ό πατέρας Γρηγόριος Πουλάκης φέρνοντας μιάν ἐπαναστατική ἀλλαγή στά καθιερωμένα. Σύγχρονος, δυναμικός, δημιουργικός κεντρίζει ἀμέσως καί κερδίζει τή συμπάθεια τῶν νέων. 'Ιδρύει τήν «'Εταιρεία 'Αναστηλώσεως 'Ηθικῶν ἀξιῶν» (1956) καί μαζί σχεδόν τόν «'Ομιλο Νέων». Στόν "Ομιλο συγκεντρώνονται ὅλοι οἱ ἀνήσυχοι νέοι, τελειόφοιτοι τότε τοῦ Γυμνασίου. Δέν εἶναι ἔνα παρεκκλησιαστικό ὄργανο. Παράλληλα

τά μαθήματα στό Ανώτερο Κατηχητικό Σχολεῖο Άγ. Γεωργίου έχουν μεγάλη άπήχηση, γιατί δέν περιορίζονται μόνο σε ήθικές διδαχές ή έπισκεψεις φιλανθρωπικές. Γίνεται μιά βαθιά τομή. Γρήγορα όργανώνονται Κέντρα Νεότητας καιύποδοχής και περίθαλψης άναξιοπαθούντων. Ο π. Γρηγόριος πρωτοστατεί και σέ πάρα πολλές πολιτιστικές έκδηλώσεις. Ή δραστηριότητά του, μέ μικρές διακοπές, φτάνει ώς τίς ήμέρες μας και κορυφώνεται μέ τήν ίδρυση και λειτουργία τοῦ μοναδικοῦ μας Όρφανοτροφείου, τής «Στέγης Παιδιοῦ» στή Σαφράμπολη (όδός Γαληνοῦ· Όρφανοτροφείο άρρενων).

Ανάμεσα στά 1952–1956 τό Γυμνάσιο Ν. Ιωνίας, πού στεγάζεται στό χτίριο τοῦ «Αναξαγόρειου» και στό λεγόμενο «Παράρτημα», γνωρίζει μεγάλες έπιτυχίες στή σχολική ζωή άλλα και στίς έξετάσεις στά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ίδρυματα. Τό δνομά του γίνεται πανελλήνια γνωστό. Τό 1953–54 ή Γ' τάξη (τότε τή λέγανε Ε') τυπώνει μαθητική έφημερίδα, τή «Μαθητική Φλόγα». Αρχισυντάκτης της ό Κώστας Θανόπουλος (νομάρχης σήμερα) και μέλη τής Επιτροπής έκδοσης: ό Λεων. Βογιατζόγλου (γνωστός δικηγόρος), ό Λάκης Βασιλειάδης (καθηγητής σχεδίου κι άξιόλογος ζωγράφος), ό Δαμ. Κοκκινίδης (ληξιαρχος), ό "Άγγ. Αρναούτογλου (πρόεδρος τῶν Εμπόρων) κι ό συγγραφέας τούτου τοῦ βιβλίου. Συνεργάζονται ό Γ. Μιχαη-

1951: Οι τελειόφοιτες τοῦ Γυμνασίου στή γωνία της Ελ. Βενιζέλου – Π. Πατρών Γερμανοῦ. Χαρακτηριστική ή γράμμη τοῦ προσφυγικοῦ σπιτιοῦ, πού σώζεται και σήμερα.

Η Α.Ε.Ν. Ιωνίας τό 1950. Βλέπουμε, μεταξύ άλλων, τόν Τζανετή, τόν Κουντούρη, τό Βαμβακόπουλο, τό Μπαζίμα, τό Φιλιππίδη, τόν Πετρίδη...

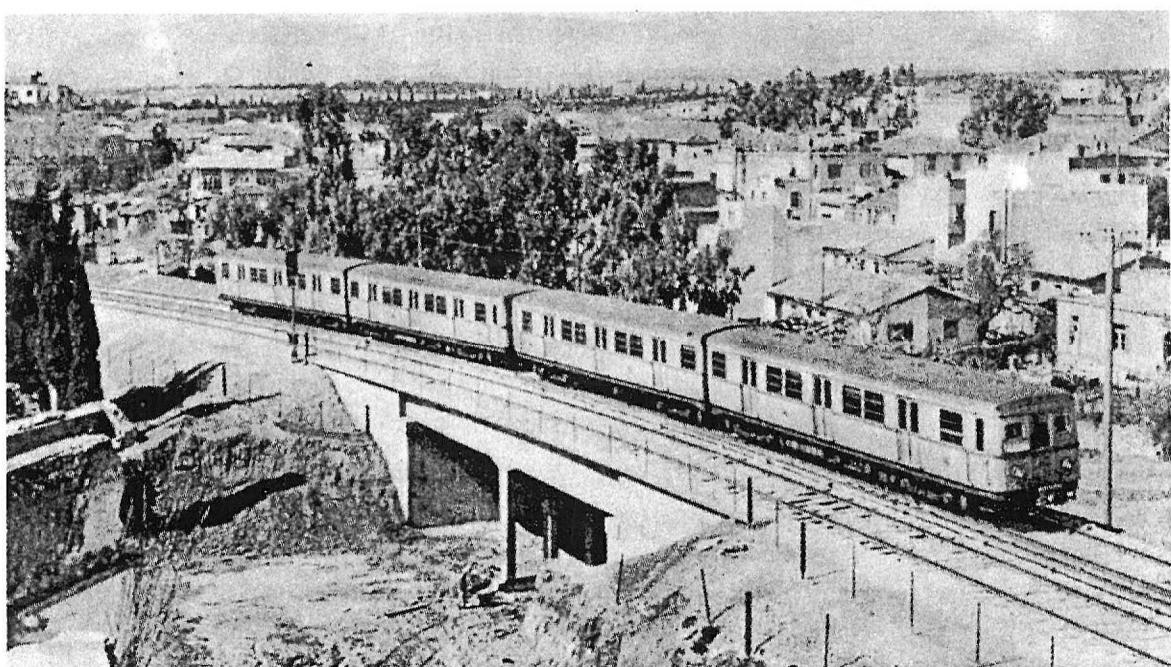
λίδης (λαμπρός σκηνοθέτης), ό Ν. Ξανθόπουλος (μεγάλος πρωταγωνιστής), ό Σαρδελής (άξιόλογος συγγραφέας) και πολλοί άλλοι.

Τήν ίδια χρονιά οι μαθητές τής τελευταίας τάξης δίνουν μιά θεατρική παράσταση, πού σκηνοθέτησε ό μαίτρ Βασίλης Βασιλειάδης. Άνεβάζουν τό εργο τού ἀλησμόνητου φιλόλογου Σ. Ρωμέση: «Ηρωίδες τής Νάουσας». Πρωταγωνιστής ό Νίκος Ξανθόπουλος. Δέν άντεχω στόν πειρασμό και παραθέτω τά όνόματα και τῶν ἡθοποιῶν: Α. Βλυσίδης, Μ. Έφραίμογλου, Λ. Μωϋσίδου, Β. Βογιατζόγλου, Χαλκιόπουλος, Τενές, Βαμβακόπουλος, Ακριθάκης, Φωτάκης, Λυκόπουλος, Σαρδελής, Μπότσης, Παπαγεωργίου, Κοσκινᾶ, Μπότση, Αγιοργίτου, Ζερμπίνη... Άξεχαστα χρόνια...

Στή δεκαετία 1950–1960 ό αθλητισμός τής πόλης γνωρίζει μιά χρυσή, θά λέγαμε, ἐποχή, πού δυστυχώς πέρασε χωρίς γυρισμό. Παρόλο πού τό μοναδικό στά μεταπολεμικά χρόνια γήπεδο τού «Ομίλου», στό χῶρο ἀκριβῶς ἀπέναντι ἀπό τό Επισκοπεῖο, μετατρέπεται σέ οἰκόπεδα και τό γήπεδο τού «Σινάνογλου», κοντά στήν ἐναέρια γέφυρα τής Χαλανδρίου, καταργεῖται, οί όμαδες μας τραβοῦν κατά χιλιάδες (ναί, κατά χιλιάδες) τούς φιλάθλους στά γήπεδα τής Α.Ε.Κ (Ν. Φιλαδέλφεια) και τού Άπολλωνα (Ριζούπολη), ὅπου δίνουν σκληρές μάχες μέ τά πανίσχυρα τότε ιστορικά συγκροτήματα τού Ατρόμητου, τού Αθηναϊκοῦ, τού "Αρη, τού Εθν. Αστέρα, τού

"Εσπερου, τῆς Δάφνης... Έκεī πού χαλοῦσε ὅμως ὁ κόσμος ἡταν ὅταν ἀγωνιζόνταν ἡ Α.Ε. Ν. Ιωνίας μέ τήν Α.Ε. Ελευθερουπόλεως. (Ἡ Καλογρέζα ἔπαιζε σέ κατώτερη κατηγορία, ἐνῶ ἡ μόλις τότε ίδρυμένη Σαφράμπολη ἔκανε μιά καταπληκτική πορεία ἀνεβαίνοντας κάθε χρόνο καὶ μιά κατηγορία). ቩ νίκη τῆς μιᾶς ἡ τῆς ἄλλης ὁμάδας ἔπαιρνε τή μορφή θριάμβου, ἀκολουθοῦσαν ἐπινίκειο πανηγυρισμοί, παρελάσεις κ.λ.π. ቩταν ἡ ἐποχή τοῦ Τζανιδάκη, τοῦ Συμβουλίδη, τοῦ Κατραμάδου, τοῦ Πετρίδη, τοῦ Φιλίππου, τοῦ Μανταράκη, τῶν ἀδελφῶν Βαμβακόπουλων, τοῦ Ἐμβαλωμένου, τοῦ Καραγκιαούρη, τοῦ Ντ. Παπαγεωργίου, τοῦ Μεταλλόπουλου, τοῦ Ἀναστασιάδη, τοῦ Κατσούλη, τοῦ Πανάκη, τοῦ Δουρίδα, τοῦ Θωμαΐδη, τοῦ Σκευοφύλακα, τοῦ Παναγιωτίδη, τοῦ Τσαούση καὶ τόσων ἄλλων. Ἀρκετοί ἀπ' αὐτούς ἔπαιξαν ἀργότερα στήν Α.Ε.Κ. στόν Π.Α.Ο., μερικοί ἔγιναν διεθνεῖς, ὁ Λέλος Βαμβακόπουλος ἔφτασε νά θεωρηθεῖ ὁ πρώτος διαιτητής τῆς Ἑλλάδας (Μούτσιος καὶ Παζαρόπουλος, διεθνεῖς διαιτητές). Τότε ὅμως ὑπῆρχαν καὶ διοικητικοί παράγοντες, πού θυσιάζονταν γιά τήν ὁμάδα. Μερικοί ἀπ' αὐτούς ἔφτασαν καὶ σέ σημαντικές διοικητικές θέσεις (ό κ. Δαυΐδ γ. γραμματέας τῆς Ε.Π.Ο, ὁ κ. Χαϊτόγλου ἀντ/δρος τῆς Ε.Π.Σ.Α., ὁ κ. Ρουμπεΐδης στήν ἐπιτραπέζια ἀντισφαίριση κ.λ.π.).

Τό 1956 είναι μιά σημαντική χρονιά γιά τή Νέα Ιωνία. Ιδρύεται ἐπιτέλους κι ἀρχίζει νά λειτουργεῖ τό Είρηνοδικεῖο Ν. Ιωνίας, παλιό κι ἐπίμονο αἴτημα τῶν κατοίκων. Πρώτος είρηνοδίκης, πού ἔμεινε ἀρκετά χρόνια στήν ἔδρα, ὁ Δημ. Σγοῦντζος. Στή γραμματεία ἀπό τήν ἀρχή σχεδόν ὁ κ. Νικ. Πολάτογλου.

1956: ὁ ἡλεκτρικός σιδηρόδρομος φτάνει στή Ν. Ιωνία. Στό βάθος ἀριστερά διακρίνονται τά παραπήγματα πού ὑπῆρχαν στήν εἰσόδο τῆς πόλης.

Τήν ίδια χρονιά ό ἡλεκτρικός σιδηρόδρομος φτάνει στή N. Ιωνία καί στίς 14 Μαρτίου ἐκτελεῖται τό πρώτο δρομολόγιο. Είναι μιά σημαντική ἔξελιξη γιά τή συγκοινωνία τῆς πόλης. Δεξιά κι ἀριστερά τοῦ σταθμοῦ δημιουργεῖται μιά καινούρια ἐμπορική «πιάτσα», ἐνῶ κάποια προβλήματα πού πήγαιναν νά δημιουργηθοῦν ἀπό τή διχοτόμηση τῆς πόλης εύτυχῶς ξεπεράστηκαν μέ τήν κατασκευή ἀρκετῶν ὑπογείων κι ἐναέριων διαβάσεων ὄχημάτων καί πεζῶν.

Τό 1956 ἀκόμη θεμελιώνεται ό «Οἶκος Σπάρτης», τό χτιριακό συγκρότημα τῆς "Ἐνωσης Σπάρτης M. Ασίας." Ετσι σέ λίγο καιρό ἡ N. Ιωνία ἀποχτά τήν πρώτη ἀξιόλογη αἴθουσα διαλέξεων καί πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων.

Στά τελευταῖα χρόνια τῆς δεκαετίας αύτῆς ἄρχισε ἡ κατασκευή τοῦ γηπέδου Νέας Ιωνίας. Στήν ἀρχή αύτό χρησιμοποιήθηκε χωρίς κερκίδες. Μετά τό 1964, ἀφοῦ γιά κάμποσο καιρό ἔκλεισε, ἄρχισε ἡ κατασκευή τῶν ἔξεδρῶν (περίπου 5.000 θέσεων). Υπήρχαν πολλά φιλόδοξα σχέδια γιά τό

Τό 1960 ἡ N. Ιωνία συνδέεται μέ τήν Οὔλεν. "Ετσι τ' ἀρτεσιανό τοῦ Ποδονίφτη (1946) καταργεῖται.

γήπεδο αύτό, μιᾶς καί ἡ ἔκτασή του τό ἐπέτρεπε (δημιουργία ποδηλατοδρομίου, κολυμβητήριου, χώρου γιά στίβο κ.λ.π.), ὅμως τελικά παράμεινε ἀποκλειστικά γήπεδο ποδοσφαίρου. Σήμερα ὑπάγεται στή Γενική Γραμματεία Ἀθλητισμοῦ. Δέν είναι δημοτικό. Γίνονται ὅμως προσπάθειες νά περιέλθει στή δικαιοδοσία τοῦ δήμου.

Τό 1960 ἡ εύρυτερη περιοχή τῆς N. Ιωνίας συνδέθηκε μέ τό δίχτυο τῆς Οὔλεν (E.E.Y.), τῆς όποίας τά διυλιστήρια βρίσκονται στά ὅρια τοῦ δήμου μέ τό Γαλάτσι. "Ετσι τελειώνει ἡ ταλαιπωρία τῶν Ιωνιωτῶν. Ἡ ἐποχή τῶν ἀρτεσιανῶν τοῦ Ποδονίφτη ἀνήκει πιά στό παρελθόν.

Τό I.K.A. N. Ιωνίας.

Z' ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ

Από τό 1960 καί μετά ή άλλαγή στήν őψη τής πόλης είναι θεαματική. Μιλάει άλλωστε τόσο εύγλωτα ή αὕξηση τοῦ πληθυσμοῦ: 33.821 κάτοικοι τό 1951, 54.906 τό 1961! Μέσα σέ 10 χρόνια αὔξηση 60%...

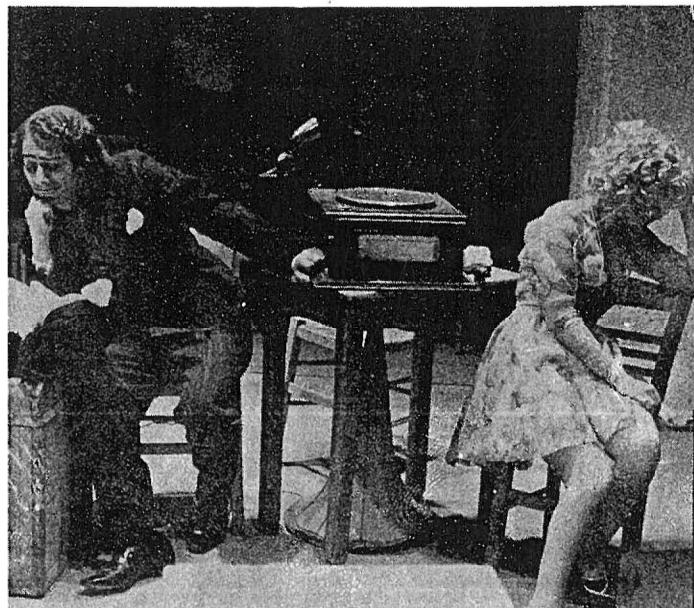
Όσο έπαιρνε ύψος ή πόλη καί τά προσφυγικά σπίτια ένα ένα γκρεμίζονταν γιά νά φυτρώσουν άκαλαιόθητοι ὄγκοι άπό τά μπετόν τῶν πολυκατοικιῶν καί αύξανόταν ραγδαία δ' ἀριθμός τῶν I.X. αὐτοκινήτων, τό ἔνωμα μέ τήν Ἀθήνα είχε φτάσει. Παράλληλα παρατηρεῖται καί μιά φυγοκεντρική κίνηση. Ἀνατέλλει ή ἐποχή τῆς μεγάλης ἔξόδου! Οι Ἰωνιώτες ἀνακαλύπτουν τή θάλασσα καί τά ἔξοχικά τους σπίτια στή Λούτσα, τή Ραφήνα, τό Μάτι, τό Δήλεσι ξεφυτρώνουν σάν μανιτάρια, ἔτσι ὥστε γειτονιές ὀλόκληρες στίς ἔξοχές αύτές Ἰωνιωτοκρατοῦνται... Ό περίπατος στήν όδό Ἡρακλείου δέν ἔχει πιά νόημα, ἄλλωστε ποῦ νά πᾶνε τά χιλιάδες τροχοφόρα;

Τό 1963 ὀλόκληρώνεται ή ἀνέγερση τοῦ ὑποκαταστήματος τοῦ I.K.A. N. Ιωνίας. Γιά τήν ἐποχή του θεωρήθηκε κόσμημα τής πόλης. Μέ τή λειτουργία του λυνόταν ή φοβερή συμφόρηση πού είχε δημιουργηθεῖ στό παλιό μισθωμένο οἴκημα τής όδοῦ Π. Πατρῶν Γερμανοῦ. Ή περίθαλψη τῶν ἀσφαλισμένων γίνεται τώρα ἀνθρωπινότερη. Παράλληλα σχεδόν ἀρχίζει καί ή ἀνέγερση τοῦ νέου κτιρίου τοῦ O.T.E. στή λεωφόρο Ἡρακλείου, πού θ' ἀποπερατωθεῖ τό 1970. Τό μικρό γραφείο τής όδοῦ Ελ. Βενιζέλου θά ἀντικατασταθεῖ μ' ένα ἐντυπωσιακό οἰκοδόμημα τεράστιων δυνατοτήτων.

Τό 1964 γίνονται δημοτικές ἐκλογές. Ό Κυρ. Κιοφτερτζής γιά πρώτη φορά χάνει καί περνᾶ στήν ἀντιπολίτευση. Δήμαρχος ἐκλέγεται, κι αύτός γιά πρώτη φορά, ό κ. Γιάννης Δομνάκης. Σημαντικότατο ἐπίτευγμα στό πρῶτο αύτό διάστημα τής δημαρχίας του (1964–1967) είναι η ἵδρυση καί λειτουργία τοῦ Θεάτρου N. Ιωνίας στίς αἱθουσες τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν, ἀπό τόν Ἰωνιώτη σκηνοθέτη Γιώργο Μιχαηλίδη.

Ήταν μιά ἐπαναστατική ἄλλαγή στά θεατρικά κατεστημένα τής ἐποχῆς. "Ενα θέατρο ἔξω ἀπό τό Κέντρο!... Σέ συνοικία!..

Από μιά παράσταση του Θεάτρου Ν. Ιωνίας.

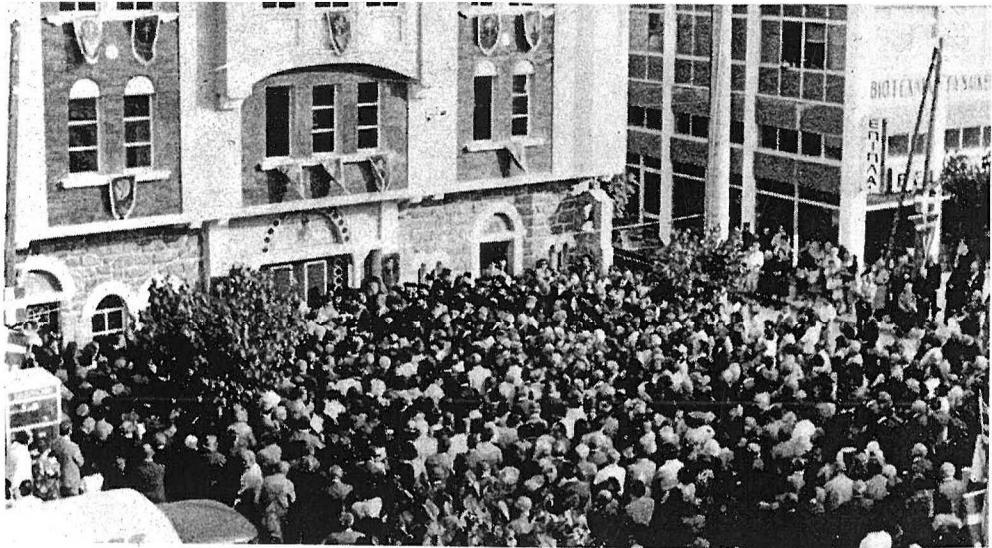

Άλλα προπαντός ένα θέατρο πρωτοποριακό σέ ολα: στήν έπιλογή του ρεπερτορίου, στόν τρόπο άνεβάσματος τών έργων, στήν παράλληλη λειτουργία έκθεσεων, στήν κριτική άναλυση και συζήτηση σκηνοθέτη, ήθοποιών και κοινού στό τέλος κάθε παράστασης, άκομη και στό τευχος του προγράμματος, πού δέν είχε πιά φωτογραφίες και διαφημίσεις, άλλα όλοκληρο τό κείμενο του έργου! Η Αθήνα έτριβε τά μάτια της και ό Γιωργος Μιχαηλίδης καταξιώθηκε ως πρωτοπόρος σκηνοθέτης. Τό θέατρο Ν. Ιωνίας κλείστηκε κι αύτό το 1967, όταν παύτηκε κι έξορίστηκε ό χορηγός του δήμαρχος Δομνάκης. Χρόνια τώρα γίνονται προσπάθειες γιά νά ξαναλειτουργήσει, χωρίς δυστυχώς άποτέλεσμα.

Στή δεκαετία του 1960 άνατέλλει στήν έλληνική όθόνη ένα μεγάλο άστέρι: «τό παιδί του λαοῦ», ό Νίκος Ξανθόπουλος! Τόν εϊδαμε ώς μαθητή Γυμνασίου, νά ξεχωρίζει γιά τό ταλέντο του. Ετσι όταν τέλειωσε τό Γυμνάσιο άφιερώθηκε στό θέατρο. Ξεκίνησε άπό τό Έθνικό, άλλα πρωταγωνίστησε στό θίασο τής Κατερίνας. Άμεσως μετά τόν κέρδισε ό κινηματογράφος. Εγινε άστέρι δεκάδων έμπορικων ταινιών, παίζοντας πάντα τό ρόλο τού καλού παλικαριοῦ. Στήν έπαρχια ίδιαίτερα οί ταινίες του «έσπαζαν τά ταμεῖα»!...

Τό 1971 ή Ν. Ιωνία όριστηκε, έπιτέλους, ώς έδρα Έπιθεωρητή Δημοτικής Έκπαίδευσης (ΙΓΡ' Έπιθεώρηση). Πρώτος Έπιθεωρητής ό Χατζηαντωνίου γιά λίγο και μετά ό Β. Ντεμίρης. Τό 1974 γίνεται νέα άναδιάρθρωση, μέ άποτέλεσμα νά έχουμε 2 Έπιθεωρήσεις: τή Θ' Περιφέρεια Διαμ. Αν. Αττικής, πού περιλαβαίνει τά σχολεῖα, πού είναι νότια τής γραμμῆς τού ήλεκτρικοῦ και τή Ι' Περιφέρεια, πού, έκτος άπό τά ύπόλοιπα σχολεῖα τής Ν. Ιωνίας, έχει και τά σχολεῖα τού δήμου Μεταμορφώσεως.

Τό 1974 έγινε πανηγυρικά η έγκατάσταση τού σεβασμιότατου μητροπολίτη μας κ.κ. Τιμοθέου στή Ν. Ιωνία, πού όριστηκε ώς έδρα τής Ιερᾶς

1978: γίνονται τά έγκαίνια τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου.

Μητροπόλεως Ν. Ιωνίας καί Φιλαδελφείας. Ή ίδρυση τή χρονιά αύτή τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως καί ὁ ὄρισμός ὡς ἔδρας τῆς πόλεώς μας ἔχει ἐντελῶς ξεχωριστή σημασία γιά ὅλους τούς Ιωνιῶτες. Ή ἐπί δεκαετίες παρουσία ἐδῶ ἐνός τόσο ἄξιου ποιμενάρχη, τοῦ δεσπότη Πατάρων Μελετίου, ζητοῦσε τήν ἀνάλογη μετά τό θάνατό του, συνέχεια. Τό προσφυγικό στοιχεῖο, πού εἶναι ἴδιαίτερα θρησκευόμενο ἔνιωσε πραγματική ἀγαλλίαση.

Ἡ ιερά Αρχιεπισκοπή περιλαβαίνει τούς δήμους Ν. Ιωνίας, Ν. Φιλαδελφείας, Ν. Ηρακλείου καί τήν κοινότητα Ν. Χαλκηδόνας. Γιά λίγα χρόνια στεγάστηκε σέ μισθωμένο χτίριο ἀπέναντι ἀπό τό σταθμό τοῦ ἡλεκτρικοῦ, στήν Ελευθερούπολη, ὥσπου τό 1978 ἔγιναν τά έγκαίνια τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου στήν ὁδό Ηρακλείου, κοντά στή διασταύρωση μέ τή Χαλανδρίου, στό χῶρο ὅπου ἦταν πρίν ὁ ξύλινος ναΐσκος τοῦ Αγίου Κωνσταντίου.

Τό 1975 γίνονται οἱ πρῶτες μεταδικτατορικές δημ. ἐκλογές. Ἐπανεκλέγεται ὁ κ. Δομνάκης. Τήν ἴδια χρονιά ἰδρύεται καί ἀρχίζει νά λειτουργεῖ σέ μισθωμένο οἴκημα ἡ Δημοτική Βιβλιοθήκη. Στό πεντάχρονο διάστημα τῆς λειτουργίας τῆς ὄργανωθηκαν πολλές ἐκθέσεις (συγγραφέων καί ποιητῶν Ν. Ιωνίας, ζωγράφων, κεραμιστῶν, γλυπτῶν κ.λ.π.), προκηρύχτηκαν διαγωνισμοί (παιδικοῦ σχεδίου, φωτογραφίας κ.λ.π.), δόθηκαν κινηματογραφικές παραστάσεις, ὄργανωθηκαν διαλέξεις. Ὑπάρχει ἔνας ἀξιόλογος ἀριθμός βιβλίων (ξεπερνᾶ τίς 4.000) καί ἔνα ζεστό ἐνδιαφέρον, πού ἔχει πολύ καλά ἀποτελέσματα στά πολιτιστικά πράγματα τοῦ τόπου. Διευθυντής τῆς Βιβλιοθήκης εἶναι ἔνας ἀξιόλογος καλλιτέχνης καί πνευματικός ἄνθρωπος, ὁ Πολύκαρπος Πολυκάρπου.

Στά τελευταῖα χρόνια ἔγιναν προσπάθειες, γιά τήν ὄργανωση δημοτικῆς χορωδίας, πού, ἀφοῦ πέρασαν ὄρισμένες φάσεις, κατάληξαν στή δημιουργία μιᾶς μικρῆς σέ ἀριθμό, ἀλλά ίκανοποιητικῆς σέ ἀπόδοση χορω-

‘Ο Ποδονίφτης σήμερα σκεπάζεται. ’Εδώ φαίνεται πλημμυρισμένος (περιοχή Καλογρεζας).

δίας. Ή δημοτική φιλαρμονική, πού παράλληλα όργανώθηκε, δέν έχει δείξει άκομη τίς δυνατότητές της.

Σημαντικό γιά τήν κίνηση τῶν τροχοφόρων, ἀλλά καί τόν ἔξωραϊσμό τῆς πόλης ἦταν τό ἔργο τῆς διαπλάτυνσης τῆς κεντρικῆς λεωφόρου Ἡρακλείου, πού ἔγινε διπλῆς κατευθύνσεως μέ νησίδα δενδροφυτευμένη. Παράλληλα ἔξωραϊστηκαν σημαντικά όρισμένες πλατείες (ἰδιαίτερα τῶν Πευκακίων, τῆς εἰσόδου καί τοῦ Φιλήντα) καί προχώρησαν ἀρκετά τά ἔργα κάλυψης τῶν ρεμάτων Ποδονίφτη καί Γιαμπούρλα.

Τό 1979 ἡ τοπική ἐφημερίδα ΙΩΝΙΚΗ ὄργάνωσε δύο σπουδαῖες ἐκδηλώσεις Τιμῆς γιά τό συγγραφέα λαογράφο Νίκο Μηλιώρη καί τό μεγάλο ποιητή Τάκη Σινόπουλο, πού ἔζησαν καί ζοῦν στήν πόλη μας. Γνωστοί ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων μίλησαν γιά τά τιμώμενα αὐτά πρόσωπα (Β. Βογιατζόγλου, Τ. Μιχαηλίδης, Γιάννης Κορίδης, Βασ. Βασιλειάδης, Χαρ. Δ. Σαπουντζάκης, Κίμων Φραΐερ, Σπ. Τσακνιάς, Βασ. Στεριάδης, Γιάννης Πλαχούρης). Παράλληλα ἡ ἕδια ἐφημερίδα πρωτοστάτησε καί στήν ὄργάνωση Λαογραφικοῦ Μουσείου γιά τή συγκέντρωση, ύλικοῦ ἀπό τίς ἀξέχαστες πατρίδες καί τή ζωή τῆς πόλης.

Τέλος παρουσιάζεται μεγάλη ἐκδοτική κίνηση ἀπό ’Ιωνιώτες λογοτέχνες καί συγγραφεῖς. ’Ο Βάσος Βογιατζόγλου (γιατρός ἀλλά καί γνωστός

ποιητής) βγάζει δυό πολύ άξιόλογα βιβλία: τήν «Ιστορία τῆς Πισιδίας» (έκδοση "Ενωσης Σπάρτης) και τό «Ν. Ἰωνία, 60 χρόνια παρουσίες στά Γράμματα» (έκδοση Ἰωνικῆς "Ενωσης), πού ἔχουν πέρα ἀπό τό λογοτεχνικό και γενικότερο ιστορικό ἐνδιαφέρον γιά τούς κατοίκους τῆς Ν. Ἰωνίας. Ἐπίσης σέ βιβλίο ἐκδίδονται και οἱ ὄμιλίες πού ἔγιναν πρός τιμήν τοῦ Νίκου Μηλιώρη (έκδοση «Ἰωνικῆς»), ἐνῶ ὁ συγγραφέας αὐτοῦ τοῦ βιβλίου κυκλοφορεῖ τό ἔργο του: «Ἀλ. Δελμοῦζος. Μ. Φιλήντας: οἱ δάσκαλοι τῆς Ἰδέας» ὅπου μεταξύ ἄλλων διαπραγματεύεται τή ζωή και τό ἔργο ἐνός μεγάλου γλωσσολόγου, πού ἔζησε πολλά χρόνια και πέθανε στή Ν. Ἰωνία, τοῦ Μένου Φιλήντα. Βιβλία ἐκδίδουν και ὁ Δ. Δούκαρης, ὁ Κορίδης, ὁ Πλαχούρης και φυσικά ὁ πολυγραφότατος Νίκος Μηλιώρης, ὁ Βασ. Μπατζόγλου, ὁ Μήλας κ.ἄ.

Κατά τήν τελευταία 3/ετία ἐγακαινιάστηκε και τό νέο κτίριο τοῦ Ταχυδρομικοῦ Γραφείου Ν. Ἰωνίας στό κέντρο (γωνία Ἡρακλείου, Ἀγ. Βασιλείου), στό χῶρο ἀκριθῶς ὅπου ύπηρχε τό παλιό Ταχυδρομεῖο, ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἵδρυσης τῆς πόλης, ἐνῶ ἀκριθῶς ἀπέναντι κατεδαφίστηκε (δυστυχῶς!) τό νεοκλασσικό κτίριο τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας. Παράλληλα στό χῶρο δίπλα στή δεξαμενή ἀνεγέρθηκε τό Γηροκομεῖο Ν. Ἰωνίας, ἔργο φιλανθρωπικό τῆς Ἱερᾶς Μητρόπολης Ν. Ἰωνίας και Φιλ/φείας.

‘Ο ποιητής
Τ. Σινόπουλος
διαβάζει
ποίηση
σέ γιορτή
πού ἔγινε
πρός τιμήν του
στή Ν. Ἰωνία.

Τμήμα άπό τό έμπορικό κέντρο.

Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Α' ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ καί ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η πόλη τής Νέας Ιωνίας, ὅπως εἴδαμε, ἀπό τό 1934 ἀποτελεῖ Δῆμο. Σήμερα ἀνήκει στό Διαιμέρισμα Ἀνατ. Ἀττικῆς τοῦ Νομοῦ Ἀττικῆς, πού ἔχει πρωτεύουσα τήν Ἀγία Παρασκευή.

Ἐκλέγει 25 δημοτικούς συμβούλους καί φυσικά δήμαρχο. Κάθε χρόνο οἱ δημοτικοί σύμβουλοι ἐκλέγονται μεταξύ τους τόν πρόεδρο, τό γραμματέα, τά μέλη τῆς δημαρχιακῆς ἐπιτροπῆς, τά μέλη διαφόρων ἄλλων ἐπιτροπῶν τοῦ δήμου κ.λ.π.

Δήμαρχος, μετά τίς δημοτ. ἐκλογές τοῦ 1978, είναι ὁ κ. Γιάννης Δομνάκης, ἐνώ ἀρχηγός τῆς ἀντιπολιτεύσεως είναι ὁ κ. Στέφ. Ιωακειμίδης. Γιά τό 1980 πρόεδρος τοῦ δημοτ. συμβουλίου ἔχει ἐκλεγεῖ ὁ κ. Ιωσήφ Πολυκάρπου.

Τό δημαρχεῖο τῆς Ν. Ιωνίας στεγάζεται σέ μισθωμένο κτίριο στή λεωφόρο Ἡρακλείου (Βασ. Γεωργίου 6') 23.

Στό δῆμο Ν. Ιωνίας λειτουργοῦν οἱ ἔξης ὑπηρεσίες:

1. Η Διεύθυνση Διοικητικῶν καί Τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν.
2. Η Δ/νση Τεχνικῶν Υπηρεσιῶν.
3. Η Υπηρεσία καθαριότητας καί ἀποκομιδῆς ἀπορριμμάτων.
4. Η Υπηρεσία κινήσεως αύτοκινήτων.
5. Η Υπηρεσία συντηρήσεως αύτοκινήτων.
6. Η Υπηρεσία συντηρήσεως διχτύου ἡλεκτροφωτισμοῦ.
7. Η Υπηρεσία ἀποχωρητηρίων.
8. Η Υπηρεσία καθαρισμοῦ ὑπονόμων.

Σήμερα στό δῆμο μας ὑπηρετοῦν 30 δημοτικοί ὑπάλληλοι καί 112 ἐργατοτεχνίτες.

Κύρια ἔργα τοῦ Δημάρχου καί τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὅπως φαίνεται κι ἀπό τίς ὑπηρεσίες πού λειτουργοῦν, είναι ἡ ἀντιμετώπιση κι ἐπίλυση ζητημάτων καθαριότητας, φωτισμοῦ, ὕδρευσης, ὁδοποιίας, προνοίας καί

Τό Δημαρχεῖο.

Ο δήμαρχος κ. Γιάννης Δομνάκης. Δίπλα του ό κ. Νικολαΐδης (πρόεδρος Ένώσεως Σπάρτης).

κοινῆς ώφελείας, ἐξωραϊσμοῦ, δημόσιας ύγειας, ἀποχετεύσεως, πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων κ.λ.π.

Στό Δημαρχεῖο ὅμως λειτουργοῦν καὶ ὄρισμένα εἰδικά γραφεῖα, πού ἐνδιαφέρουν ἀπόλυτα τούς δημότες. Αὐτά εἶναι:

1. Τό Ληξιαρχεῖο, πού τηρεῖ βιβλία στά όποια καταγράφονται οἱ ληξιαρχικές πράξεις γεννήσεως, γάμου καὶ θανάτου. Ληξιαρχος εἶναι ό κ. Δαμ. Κοκκινίδης.

2. Τό Μητρῶο Ἀρρένων καὶ τό Δημοτολόγιο, πού τηρεῖ δυό βιβλία: α) τό Δημοτολόγιο, ὅπου γράφονται ὅλοι οἱ πολίτες, ἄντρες καὶ γυναῖκες. Είναι χωρισμένο σέ μερίδες, ὅπου κάθε οίκογένεια ἔχει τή δική της «οίκογενειακή μερίδα», β) τό Μητρῶο Ἀρρένων, στόν όποιο ξεχωριστά γράφονται μόνο οἱ ἄρρενες κάτοικοι, κατά τά ἔτη γεννήσεως τους. Τά γραφεῖα αὐτά ύπαγονται στή Δ/νση Διοικητικών Ὑπηρεσιῶν, τής όποίας προϊστάμενος εἶναι σήμερα ό κ. Παν. Λεοντῆς, μετά τή συνταξιοδότηση τοῦ κ. Μωϋσόγλου.

Στήν πόλη μας ἀπό τό 1934 μέχρι σήμερα ἀνέλαβαν καθήκοντα δημάρχου οι ἔξης:

1. Ο Γεώργιος Φελέκης τό 1934 (αίρετός).
2. Ο Ἰωάννης Ριζογιαννόπουλος τό 1935 (διορισμένος).

3. Ὁ Αθ. Παράσχος τό 1936 (διορισμένος).
4. Οι Γκούμας, Μωραΐτης, Βέσσενος γιά μικρά χρονικά διαστήματα ώς διορισμένοι.
5. Ὁ Άλ. Παγουλάτος τό 1946 (διορισμένος).
6. Ὁ Κυρ. Κιοφτερτζής τό 1946 καί τό 1949 (διορισμένος).
7. Ὁ Βασ. Δημόπουλος τό 1947 (διορισμένος).
8. Ὁ πρωτοδίκης Δημ. Γαλανός τό 1950 (ύπηρεσιακός).
9. Ὁ Κυρ. Κιοφτερτζής τό 1951 (ώς αίρετός) καί πάλι τό 1954 καί τό 1958, ώς αίρετός, δηλαδή ἐπί τρεῖς 4/ετίες, συνεχῶς.
10. Ὁ Γιάννης Δομνάκης τό 1964 (αίρετός).
11. Ὁ Κυρ. Κιοφτερτζής τό 1967 (ώς διορισμένος) – πέθανε ἐνώ δημάρχευε τό 1970.
12. Ὁ Νικ. Σταυριανός τό 1970 (διορισμένος).
13. Ὁ Ανδρέας Χαλεπλίδης, ὁ Διονύσιος Καραμπάγιας, ὁ Κων/νος Ἀναστασιάδης, ώς διορισμένοι μεταξύ 1971–1974.
14. Ὁ πρωτοδίκης Μιχ. Σπηλιωτακάρας τό 1974 (ύπηρεσιακός).
15. Ὁ Γιάννης Δομνάκης τό 1975 ώς αίρετός. Ἐκλέχθηκε καί πάλι τό 1978.
Δημοτικές ἐκλογές λοιπόν ἔγιναν: τό 1934, τό 1951, τό 1954, τό 1958, τό 1964, τό 1975 καί τό 1978. Μία πῆρε ὁ κ. Γ. Φελέκης, τρεῖς ὁ Κ. Κιοφτερτζής, τρεῖς ὁ κ. Γ. Δομνάκης.

Β' ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ – Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ

Ἡ Ν. Ἰωνία ἀπό τό 1974 εἶναι ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας. Τό Ἐπισκοπεῖο βρίσκεται στήν ὁδό Ἡρακλείου 142. Εἶναι ἔνα ἀξιόλογο ἀρχιτεκτονικά κτίριο, πού στεγάζει τίς ύπηρεσίες τῆς Μητροπόλεως. Ὁπως εἴδαμε στήν ιστορία τῆς πόλης μητροπολίτης μας ἀπό τῆς ἰδρύσεώς της εἶναι ὁ σεβασμιότατος κ.κ. Τιμόθεος, πού μετατέθηκε ἐδῶ ἀπό τή Μητρόπολη Μαρωνείας. Ὁ σεβασμιότατος εἶχε καί παλαιότερα ύπηρετήσει στή Ν. Ἰωνία (1935 – 1938) ώς λαϊκός ιεροκήρυκας καί ώς κατηχητής.

Οι ἐνοριακοί ναοί τῆς Ν. Ἰωνίας εἶναι 11. Καθεδρικός ναός εἶναι ὁ τῶν Ἄγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καί Δαμιανοῦ, πού θεμελιώθηκε τό 1928 κι ἀποπερατώθηκε τό 1934. Γιορτάζει δυό φορές τό χρόνο: Τήν 1η Ιουλίου καί τήν 1η Νοεμβρίου. Τήν 1η Νοεμβρίου ἔχει καθιερωθεῖ ν' ἀργοῦν τά σχολεῖα τοῦ δήμου. Πρῶτος ἐφημέριος τοῦ ναοῦ ἡταν ὁ ἴδρυτής τῆς πόλης παπά Ἰωακείμ Πεσματζόγλου. Σήμερα ιερουργοῦν οἱ ἀρχιμανδρίτες Ναθαναήλ Ποδάρας καί Παντελεήμων Ἀποστολόπουλος, οἱ πρεσβύτεροι Σωτήριος Ἀγιωργίτης, Χρυσόστομος Ἐνωτιάδης.

Οἱ ἄλλοι ναοί:

1. Ὁ ναός τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στήν Ἰνέπολη (Πευκάκια). Πανηγυρίζει στίς 15 Αύγουστου. Θεμελιώθηκε τό 1923. Στό ναό φυλάγεται ἡ τίμια κάρα τοῦ ἱερομάρτυρα Ἀγίου Ἐλευθερίου. Λειτουργεῖ Ἐστία ἀγάπης. Ἐφημέριοι εἶναι οἱ πρεσβύτεροι Ἀγγελος Ἀναστασίου καί Χαρ. Φακιρίδης.

‘Ο σεβασμιότατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Τιμόθεος. Δίπλα του ό πατέρας Γρ. Πουλάκης.

2. ‘Ο ναός του ‘Αγίου Εύσταθίου στή Νεάπολη. Πανηγυρίζει στίς 20 Σεπτεμβρίου. Τά έγκαινια έγιναν τό 1956. Παλιότερα ύπήρχε ό ξύλινος ναός. Στό ναό φυλάγεται όλόκληρο τό ιερό σκήνωμα τού ‘Αγίου Γεωργίου Νεαπολίτου. Έφημέριοι είναι ό άρχιμανδρίτης Θεοφ. Μπουγελέκας, ό πρεσβύτερος Θαλ. Φουσέκας κι ό διάκονος Χαρ. Έλμαλόγλου.

3. ‘Ο ναός τού ‘Αγίου Κωνσταντίνου καί ‘Αγίας ‘Ελένης στήν περιοχή Κομμάτι Λαζάρου. Πανηγυρίζει στίς 21 Μαΐου. Ό νέος ναός θεμελιώθηκε τό 1960. Λειτουργεῖ ‘Εστία ‘Αγάπης γιά τή σίτιση γερόντων κι άπόρων. Ίερουργούν ό άρχ. Νεκτ. Μοστράτος κι ό πρεσβ. Μιλτ. Πατρινός. Λείψανο τής ‘Αγ. ‘Ελένης φυλάσσεται στό ναό.

5. ‘Ο ναός τού ‘Αγίου Γεωργίου στήν ‘Ελευθερούπολη. Γιορτάζει στίς 23 Απριλίου ή τή Δευτέρα τής Διακαίνησίμου. Έγκαινιάστηκε τό 1935. Στόν όμορφο περίβολό του ύπάρχει προτομή τού άειμνηστου μητροπολίτη Πατάρων Μελετίου. Λειτουργεῖ ‘Εστία ‘Αγάπης καθώς καί Πνευματικό Κέντρο Νεότητας. Προϊστάμενος ήταν μέχρι τής άποσπάσεώς του, στήν πατρίδα του Χίο, ό άρχιμ. Γρηγόριος Πουλάκης. Ύπηρετούν ό ιερέας ‘Αναστ. Σπαθῆς, ό άρχ. Δημ. Μπίρης κι ό Πρεσβ. Γεώργ. Σουλαδάκης.

6. ‘Ο ναός τής ‘Αγίας ‘Αναστασίας στόν Περισσό. Γιορτάζει στίς 22 Δεκεμβρίου. Ό νέος ναός θεμελιώθηκε τό 1954. Λειτουργεῖ ‘Εστία άγάπης.

Ιερουργούν οι ιερεῖς Ἰω. Σωτηράκος, Βλάσ. Θεοδωρακόπουλος καί Σωτ. Γεωργίου.

7. Ὁ ναός τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς στήν Καλογρέζα. Πανηγυρίζει τήν Παρασκευή τῆς Διακαινήσιμης ἑβδομάδας. Θεμελιώθηκε τό 1925. Λειτουργεῖ Ἐστία ἀγάπης. Ἐφημέριος εἶναι ὁ ἀρχιμ. Τίτος Χορτάτος καί οἱ ιερεῖς Ἀθαν. Κωτσάκης καί Γ. Λυράκης.

8. Ὁ ναός τοῦ Ἅγίου Στεφάνου στή Σαφράμπολη. Γιορτάζει στίς 27 Δεκεμβρίου. Ἀποπερατώθηκε τό 1949. Στό ναό φυλάγεται τό τίμιο χέρι τοῦ Πρωτομάρτυρα Στεφάνου. Ἐφημέριοι εἶναι ὁ ἀρχιμ. Ἀρσ. Ξάνθος κι ὁ Πρ. Θεοφ. Καλλινάκης.

9. Ὁ ναός τοῦ Ἅγίου Σπυρίδωνα, κοντά στό τέρμα λεωφορείων N. Ἰωνίας. Πανηγυρίζει στίς 12 Δεκεμβρίου. Ἰδρύθηκε τό 1958. Ἐφημέριοι εἶναι ὁ ἀρχιμ. Τιμ. Μαυροειδῆς κι ὁ πρ. Γρηγ. Ἀσημακόπουλος.

10. Ὁ ναός τῆς Μεταμόρφωσης τοῦ Σωτῆρα στήν Αλσούπολη. Πανηγυρίζει στίς 6 Αύγούστου. Ἰδρύθηκε τό 1958. Τό πρωί τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1979 ὁ ναός κάηκε ἀπό ἐμπρησμό. Πολύ κοντά σήμερα ἀνεγείρεται νέος ναός. Ιερουργούν ὁ ἀρχ. Διον. Παπαδάκης κι ὁ πρεσβ. Νικόλ. Χελιώτης.

11. Ὁ ναός τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στή Νεάπολη. Καινούρια ἐκκλησία. Πανηγυρίζει στίς 25 Μαρτίου. Ιερουργούν ὁ ἀρχιμ. Τίτος Καράντζαλης κι ὁ πρ. Δημ. Ρωσσίδης.

Σέ κάθε ἐκκλησία ὑπάρχει Ἐπιτροπή, πού φροντίζει γιά ὅλα τά ἔργα πού πρέπει νά γίνουν σ' αύτή. Ἐπίσης λειτουργεῖ Φιλόπτωχο Ταμεῖο καί Κατώτερο Κατηχητικό σχολεῖο. Σέ μερικούς ναούς ὑπάρχουν μέσα καί ἀνώτερα κατηχητικά σχολεῖα. Στήν ἔδρα τῆς Ἰ. Μητροπόλεως λειτουργούν αἴθουσα διαλέξεων, ἀναγνωστήριο, μουσεῖο, Ιερό Βαπτιστήριο γιά μεγάλους καί 2 παρεκκλήσια.

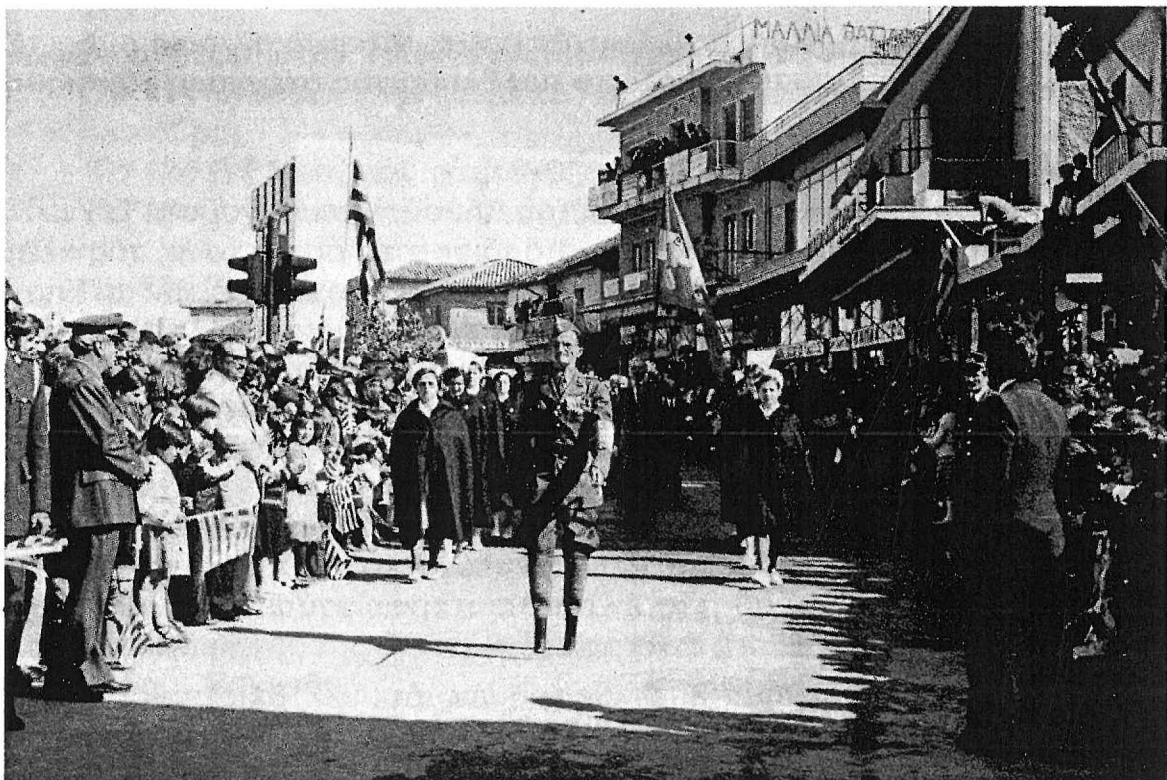
Στό λίγο χρονικό διάστημα ἀπό τήν ἴδρυσή της ἡ Ιερά Μητρόπολη N. Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας ἐπέτυχε πολλά στό κοινωνικό καί φιλανθρωπικό ἔργο της.

Στήν περιοχή N. Ἰωνίας βρίσκονται δυό πολύ σημαντικά ἵδρυματά της. Είναι α) τό Γηροκομεῖο, ἔνα τριώροφο κτίριο, πού στεγάζει 40 ἀπόμαχους τῆς ζωῆς. Θεμελιώθηκε τό 1977 κι ἀποπερατώθηκε πέρυσι. Σημαντική ἦταν γιά τό ἔργο αύτό μεταξύ πολλῶν ἄλλων, ἡ δωρεά τοῦ κ. Ἐφραίμογλου καί β) ἡ Στέγη Προστασίας Θηλέων (Βοσπόρου καί Κρήνης στήν Καλογρέζα), πού προορίζεται γιά ὄρφανά ἡ ἀπροστάτευτα κορίτσια.

Γ' Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μέση Εκπαίδευση

Στή Νέα Ἰωνία σήμερα λειτουργούν 4 ἡμερήσια δημόσια Γυμνάσια, 4 ἡμερήσια δημόσια Λύκεια, 1 ἐσπερινό δημόσιο Γυμνάσιο καί 1 ἐσπερινό δημόσιο Λύκειο. Φέρουν τίς ἔξης ὄνομασίες: 1ο, 2ο, 3ο μιχτό Γυμνάσιο N. Ἰωνίας, μιχτό Γυμνάσιο Αλσούπολης, Ἐσπερινό Γυμνάσιο N. Ἰωνίας· 1ο, 2ο μιχτό Λύκειο N. Ἰωνίας, Λύκειο Αλσούπολης, Ἐσπερινό Λύκειο N. Ἰωνίας,

Παρέλαση στό Κέντρο τής πόλης. Πρώτος ό ώρως τοῦ Τεπελενιοῦ Γ. Τρύπος.

Τεχνικό Λύκειο Ν. Ιωνίας. Τά 1ο, 2ο, 3ο Γυμνάσια καί τά 1ο, 2ο Λύκεια καθώς τά 'Εσπερινά στεγάζονται στό κτίριο τής όδος Παπαφλέσσα (βασικά έπικουρικά χρησιμοποιείται καί τό κτίριο τής παλιᾶς Σχολῆς Πετρίδη στόν Περισσό). "Οπως εἴπαμε άκριθως άπεναντι άπό τό κτίριο τῶν Γυμνασίων καί Λυκείων ἀνεγείρεται τό οίκοδόμημα τοῦ 2ου Γυμνασίου-Λυκείου. Τά σχολεῖα τής 'Αλσούπολης στεγάζονται στό νεόδμητο κτίριο τους.

Στήν πόλη μας ἐντελῶς πρόσφατα ἔχει ίδρυθεί καί λειτουργεῖ Τεχνικό καί 'Επαγγελματικό Λύκειο (όλα τ' ἄλλα είναι Γενικῆς Κατευθύνσεως). Τά Σχολεῖα Μ. Έκπ/σεως Ν. Ιωνίας ύπαγονται στή Δ' Περιφ. Γ.Ε. πού έδρεύει στήν 'Αγ. Παρασκευή.

Τό οίκοδόμημα τοῦ παλιοῦ «'Αναξαγόρειου» στήν όδό Ρ. Φεραίου στεγάζει σήμερα τό μοναδικό 'Ιδιωτικό Γυμνάσιο καί Λύκειο «Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός» τοῦ κ. Χαλεπλίδη, πού ίδρυθηκε τό 1968.

Συνολικά στά σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως τής Ν. Ιωνίας φοιτοῦν 4.000 περίπου μαθητές καί διδάσκουν 150 καθηγητές ὅλων τῶν εἰδικοτήτων. Λυκειάρχες – Γυμνασιάρχες κατά τό σχολικό ἔτος 1980–1981 είναι οι ἔξης:

1ο Γυμνάσιο: ὁ κ. Χ. Πανταζάτος, 2ο Γυμνάσιο: ἡ δ/νίδα Μ. Καλλῆ, 3ο Γυμνάσιο: ἡ κ. Κυριαζῆ.

1ο Λύκειο: ὁ κ. Α. Αναστασίου, 2ο Λύκειο: ὁ κ. Ι. Καρούσος. Γυμνάσιο 'Αλσούπολης: ὁ κ. Εύστρ. Παρασκευαΐδης. Λύκειο 'Αλσούπολης: ἡ κ. Αἰκ.

‘Αναγνωστοπούλου – ‘Εσπερινό Γυμνάσιο ή κ. Κίτσου και Λύκειο: ό. κ. Σ. Τσουλουχόπουλος. Παραμένει όξυ τό πρόβλημα τής στέγασης τῶν μαθητῶν.

Τεχνική Έκπαίδευση

‘Από τό 1951, κάτω ἀπό τήν αἰγίδα τοῦ Δήμου, λειτουργοῦν οἱ Τεχνικές Σχολές «ΟΜΗΡΟΣ» πού στεγάζονται στό ίδιόκτητο κτίριο τους, τῆς όδοῦ Ισμήνης και Ἀντιγόνης στόν Περισσό. Τμήματα τῶν σχολῶν είναι: α) Ἐπαγγελματικές σχολές Ν. Τύπου (Ν. 576/77) μέ τμήματα Μηχανολογικά, Ἡλεκτρολογικά, Αὐτοκινήτων κλπ. Ἐγγράφονται μαθητές πού ἔχουν τελειώσει τή Γ’ Γυμνασίου ἢ Κατώτερη Τεχνική Σχολή, β) Σχολές Ἐργοδηγῶν και γ) Κατώτερες σχολές μέ τμήματα Μηχανοτεχνιτῶν, ἡλεκτροτεχνιτῶν και τεχνικῶν αὐτοκινήτων.

Οἱ σχολές διαθέτουν πλούσιο ἐποπτικό ύλικό. Γενικός διευθυντής είναι ό. κ. Λοθέρδος Κοσμᾶς. Διδάσκουν 21 τεχνολόγοι καθηγητές και 5 θεωρητικοί. Σήμερα φοιτοῦν 500 μαθητές, ἐνῶ παλαιότερα είχαν φτάσει τούς 1.000.

Δημοτική Έκπαίδευση

Στή Ν. Ἰωνία ἔδρεύουν 2 Ἐπιθεωρήσεις Δημοτ. Ἐκπ/σεως: τῆς Θ’ Περιφέρειας Διαμ. Ἀν. Ἀττικῆς, στήν όδό Χάλκης 16 και τῆς Ι’ Περιφέρειας, στήν όδό Ἀγ. Κων/vou 21. Στήν πρώτη ύπαγονται τά 4ο, 5ο, 6ο, 7ο, 8ο, 9ο, 10ο, 11ο, 13ο, 14ο, 15ο, 16ο και 18ο. Δημοτικά σχολεῖα Ν. Ἰωνίας καθώς και τά 2ο, 3ο, 4ο, 5ο, 6ο, 7ο, 9ο, 10ο, 13ο, 14ο 15ο, 16ο Νηπιαγωγεῖα. Στή δεύτερη ύπαγονται τά 1ο, 2ο, 3ο, 12ο, και 17ο Δημοτικά σχολεῖα και τά 1ο, 8ο, 11ο, 12ο και 17ο Νηπιαγωγεῖα.

Συνολικά, δηλαδή, λειτουργοῦν στήν πόλη μας 18 δημόσια δημοτικά και ἄλλα τόσα νηπιαγωγεῖα, ὅπου διδάσκουν 125 διδάσκαλοι και 19 νηπιαγωγοί σέ 4.000 περίπου μαθητές και 600 νήπια.

‘Ανατολικότερα τά δημοτ. σχολεῖα Νέας Ἰωνίας είναι:

Τό 1ο 7/θέσιο, πού στεγάζεται στό δημόσιο κτίριο τῆς όδοῦ Κρήτης 49 (δ/ντής Χρ. Θεολόγου).

Τό 2ο 8/θέσιο στό δημόσιο κτίριο τῆς όδοῦ Κιλκίς 1 (δ/ντής Εύάγγ. Καραμαλούδης).

Τό 3ο 9/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 1ο (δ/ντρια Παν. Σμυρνῆ).

Τό 4ο 6/θέσιο τῆς όδοῦ Π. Ἰωακείμ 2 (δ/ντής Ἰω. Σαράκης).

Τό 5ο 6/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 4ο (δ/ντής Ἀθ. Ἀθανασίου).

Τό 6ο 7/θέσιο, πού στεγάζεται στό δημόσιο κτίριο τῆς Πλ. Τυάννων 27, στή Σαφράμπολη (δ/ντρια Μαρ. Καφίρη).

Τό 7ο 12/θέσιο, πού φιλοξενεῖται στίς αἴθουσες τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν (Ἀντιγόνης και Ἰσμήνης) (δ/ντρια Ἐλ. Βασιλοπούλου).

Τό 8ο 14/θέσιο, πού στεγάζεται στό δημόσιο κτίριο τῆς όδοῦ Πλαταιῶν και Σωκράτους, στόν Περισσό (δ/ντρια Φανή Σασσάλου).

Τό 9ο 7/θέσιο, πού στεγάζεται στό δημόσιο κτίριο τῆς όδοῦ Μουταλάσκη 64, στήν Καλογρέζα (δ/ντής Ἀθ. Τσιάμης).

Τό 10ο 9/θέσιο, πού στεγάζεται στό δημόσιο κτίριο τῆς όδοῦ Τήνου-

Δωδεκανήσου, στήν ’Αλσούπολη (δ/ντρια Μαγδ. ’Ανδρουτσοπούλου).

Τό 11ο 6/θέσιο στήν πλατεία Τσαλδάρη, στή Νεάπολη (δ/ντρια Βασ. Γιαννακούρα).

Τό 12ο 6/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 2ο (δ/ντής Αύγερης Δημ.).

Τό 13ο 7/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 6ο (δ/ντρια ’Αφρ. Κουτρουβέλη).

Τό 14ο 7/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 9ο (δ/ντρια ’Αθ. Μουμούση).

Τό 15ο 6/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 11ο (δ/ντής Κ. ’Αρμόνης).

Τό 16ο 10/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 10ο (δ/ντής Δημ. Χασιώτης).

Τό 17ο 6/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 2ο (δ/ντρια Παναγιώτου ”Αννα”).

Τό 18ο 6/θέσιο, πού συστεγάζεται μέ τό 11ο (δ/ντρια Νίκη Κουτσούμπη).

”Ολα τά Νηπιαγωγεία τῆς Θ’ Περιφερείας, ἐκτός ἀπό ἕνα, στεγάζονται σέ μισθωμένα κτίρια, ἐνῶ ὅλα τῆς Ι’ φιλοξενοῦνται σέ αἴθουσες δημοτικῶν σχολείων.

’Επιθεωρητής τῆς Θ’ Περιφέρειας είναι ό κ. ’Αθαν. Μανουσίδης καί τῆς Ι’ ό κ. Δημ. Βαγενᾶς.

Στήν πόλη μας ἐξ’ ἄλλου λειτουργοῦν καί τά ἐξῆς ἴδιωτικά σχολεῖα:

1. ’Η Σχολή Σαπουντζάκη (ΚΑΔΜΟΣ), πού ίδρυθηκε τό 1927, ἀπό τόν ’Αντώνη Σαπουντζάκη. Σήμερα διευθύνεται ἀπό τό γιό του κ. Χαρ. Σαπουντζάκη. ”Εχει Δημοτικό καί Νηπιαγωγεῖο. Βρίσκεται στήν ὁδό Π. Μελᾶ.

2. Τό Ίωνικό Λύκειο, πού ίδρυθηκε τό 1951 ἀπό τή Μαρία Χαρβαλιά. Σήμερα ἀκόμη διευθύνεται ἀπό τήν ίδια. ”Εχει Δημοτικό σχολεῖο καί Νηπιαγωγεῖο. Βρίσκεται στήν ὁδό ’Αγ. Κων/vou.

3. ’Η Σχολή Κακαδιάρη (Ἐλληνοαγγλική Σύγχρονη ’Αγωγή), πού ίδρυθηκε τό 1963 καί διευθύνεται ἀπό τότε ἀπό τόν κ. Γ. Κακαδιάρη. ”Εχει Δημοτικό χολεῖο καί Νηπ/γεῖο. Βρίσκεται στήν ὁδό Κασταμονῆς (Καλογρέζα).

4. ’Η Σχολή ’Αναστόπουλου, πού ίδρυθηκε τό 1969 καί διευθύνεται ἀπό τότε ἀπό τόν κ. Παν. ’Αναστόπουλο. ”Εχει Δημοτ. σχολεῖο καί Νηπιαγωγεῖο. Βρίσκεται στήν ὁδό Κορδελιοῦ (Περισσός).

5. Τό Νηπ/γεῖο Μεζέ–Παπαδά στήν Καλογρέζα.

Παλιότερα στήν πόλη μας λειτουργοῦσαν καί τά ἴδιωτικά σχολεῖα Δριμηλιώτη–Πετρίδη (στό οἰκημά του στεγάζεται τό 3ο Γυμνάσιο), Μαρκόπουλου, ’Αθ. Κωτσάκη καί Φ. ’Αρσλαμπαλόγλου (»”Ατταλος»). Τώρα ἔχουν κλείσει, ἐκτός ἀπό τό τελευταῖο, πού μεταφέρθηκε στό ’Ηράκλειο.

’Επίσης λειτουργοῦν καί σχολεῖα, πού δέν ὑπάγονται στήν ἀρμοδιότητα τοῦ ’Υπουργείου Παιδείας, ὅπως είναι: τό Νηπιαγωγεῖο τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α στήν ’Ελευθερούπολη (όδός Κυδωνιῶν), ό Παιδικός Σταθμός Περισσοῦ κι ό Βρεφονηπιακός Σταθμός, πού στεγάζεται στό ὅμορφο κτίριο τοῦ «Πηνελοπείου» ’Ιδρύματος. Αύτό τό τελευταῖο είναι δημιούργημα τῆς ἴδιωτικῆς πρωτοβουλίας καί συγκεκριμένα τοῦ Συλλόγου «Θυγατέρες τῆς Πηνελόπης».

Στήν ὁδό Χαλανδρίου λειτουργοῦσαν οἱ Σχολές τοῦ ’Ιδρύματος ’Εργα-

ζομένου Κοριτσιού. Είχαν τμήματα Κοπτικής—Ραπτικής, Ξένων Γλωσσῶν κ.λ.π. Παράλληλες, περίπου, σπουδές παρέχονται κι ἀπό τήν «Ἐργατική Ἐστία» στό μέγαρό της τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Κωνσταντίνου.

Διάφορες ἄλλες σχολές – Φροντιστήρια – Ὁδεῖα

Πέρα ἀπό τά σχολεῖα πού παραπάνω ἀναφέραμε στή Ν. Ἰωνία σήμερα λειτουργοῦν ἄκομη:

α) **Φροντιστήρια** Μέσης Ἐκπ/σεως, πού προγυμνάζουν τά παιδιά γιά τίς ἔξετάσεις ἀπό τό Γυμνάσιο στό Λύκειο, γιά τίς Πανελλήνιες ἔξετάσεις τοῦ Λυκείου κ.λ.π. Τά πιό γνωστά είναι: 1) ὁ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ (δ/ντές: Μπατζόγλου—Καρρᾶς), 2) ὁ ΚΥΚΛΟΣ (δ/ντές: Βλάχος—Μπράτιμος κ.ἄ...) 3) ὁ ΚΥΒΟΣ (δ/ντές: Βερίκοκος—Γουναρίδης), 4) τοῦ Γ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ (δ/ντής Γεωργιάδης).

β) Ἰνστιτοῦτα ξένων γλωσσῶν γιά τήν ἐκμάθηση τῆς Ἀγγλικῆς, τῆς Γαλλικῆς, τῆς Γερμανικῆς ἢ τῆς Ἰταλικῆς γλώσσας. Τά πιό γνωστά είναι: Ν. Ρούτση, Χρ. Σχινᾶ, Π. Σχινᾶ, "Α. Ἀλεξανδρίδη, Μ. Σαπουντζάκη, Μαγγίνας—Παϊδᾶ, Ντ. Καραγιάννη, Κ. Δαγδηλέλλη, Μιχαηλίδη, Χριστοφορίδη, Κωνσταντοπούλου, ὁ ΟΜΗΡΟΣ.

γ) **Σχολές Μουσικῆς.** Είναι τό παράρτημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁδείου τῆς κ. Τρανταφυλλίδη, στήν ὁδό Ἐλ. Βενιζέλου καί τό Ὁδεῖο Περισσοῦ.

δ) **Σχολή Ρυθμικῆς καὶ χοροῦ** τῆς κ. Βέρας Ἀλεξοπούλου στήν ὁδό Ἡρακλείου 42.

Ἐδῶ καί μερικά χρόνια λειτουργεῖ μ' ἐπιτυχία μέ δ/ντή τόν κ. Ἀθ. Ταξιάρχου τό Κέντρο Ἐπιμορφώσεως Ἐνηλίκων Ν. Ἰωνίας, ὅπου σέ εἰδικά γκρούπ διδάσκονται Χειροτεχνικά μαθήματα, Κοπτική – Ραπτική, Παιδαγωγική καί Ψυχολογία γιά γονεῖς κ.λ.π.

Πρίν κλείσουμε τό κεφάλαιο αύτό δέν θά πρέπει νά λησμονήσουμε ν' ἀναφέρουμε μερικές μορφές καθηγητῶν καί δασκάλων, πού ἐργάστηκαν στή Ν. Ἰωνία, κατά τά μεταπολεμικά χρόνια κι ἔγιναν εὔρυτερα γνωστοί γιά τό ἔργο τους καί τήν ἀγάπη τους πρός τό παιδί, καθώς γιά πολλά χρόνια συνέχεια πρόσφεραν τίς ύπηρεσίες τους στόν τόπο μας. Είναι ὁ γυμνασιάρχης Χαρίλαος Ἰωαννίδης, ἡ γυμνασιάρχις Ἐλθίρα Μποσταντζόγλου, οί καθηγητές Ρωμέσης, Φίλης, Γιαννόπουλος, Παλιατσέας, τό ζεῦγος τῶν φιλολόγων Μπούρκα, ὁ Θεοδ. Παντελιός, οί δ/ντές δημ. σχολείων: Ροδόπουλος, Πιπερίδης, Σαραντόπουλος, Πόθος, Σιόλας, Γεωργακόπουλος, Μαρκόπουλος, ἡ Μαρία Χαρθαλιᾶ, ὁ Παιδαγωγός Θ. Γέρου, ὁ δάσκαλος καί λογοτέχνης Ν. Καμβύσης, ἡ κ. Καλλιόπη Καμπᾶ, ἡ δ/νίς Εύτ. Καμπᾶ, ὁ κ. Ντρούλιας, ὁ Γεώργιος Μαλλιώρας, καί τόσοι ἄλλοι.

Πολλοί βέθαια Ἰωνιῶτες καθηγητές, δάσκαλοι, φροντιστές κ.λ.π. πρόσφεραν καί προσφέρουν τίς ύπηρεσίες τους καί ἔκτός Ν. Ἰωνίας. Ὅπάρχει μιά πλειάδα τέτοιων ἐκπαιδευτικῶν: Ὁ λογοτέχνης–φιλόλογος Βασίλης Μπατζόγλου, ὁ Τζεθελέκης, ὁ Κιντζογλανάκης, ὁ Καμακάρης, ὁ δάσκαλος Νικ. Παπανικολάου, αίρετός ἐκπρόσωπος τῶν δασκάλων τῆς

‘Ανατ. Αττικῆς στό ΠΥΣΔΕ ‘Αγ. Παρασκευῆς, ό Στ. Γαλανός ό Ζαραχωβίτης καί τόσοι ἄλλοι.

Δ' ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ Ν. ΙΩΝΙΑΣ

Γιά τήν τάξη καί τήν ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν φροντίζουν τά ἀστυνομικά ὅργανα. Ἡ πόλη μας βρίσκεται στήν περιοχή πού ἔχει στήν εὔθυνη της ἡ Ἑλληνική Χωροφυλακή. “Ετσι στό κεντρικό κτίριο τῆς ὁδοῦ Ἡρακλείου, στόν Περισσό, ἔχει τήν ἔδρα της ἡ ‘Υποδιεύθυνση’ Ασφαλείας Προαστίων Πρωτεύουσας, πού ἀντιμετωπίζει ὅλες τίς περιπτώσεις ἐγκληματικῶν πράξεων στά προάστια τῆς Ἀθήνας. Μαζί στεγάζονται ἀκόμη ἡ ‘Υποδιεύθυνση’ Αγορανομίας Προαστίων, ἡ “Αμεση” Ἐπέμβαση Χωροφυλακῆς (τό γνωστό 109) καί τό τμῆμα Τροχαίας Ν. Ιωνίας.

Στή διασταύρωση τῶν ὁδῶν Ἡρακλείου καί Βασ. Αμαλίας στεγάζονται ἡ ‘Υποδιεύθυνση’ Αστυνομίας Ν. Ιωνίας, τό ‘Αστυνομικό Τμῆμα Ν. Ιωνίας, τό Παράρτημα Ασφαλείας Ν. Ιωνίας κι ὁ Δημόσιος Κατήγορος τοῦ Πταισματοδικείου Ν. Ιωνίας.

Περιφερειακά ἀκόμη στίς συνοικίες τῆς πόλης βρίσκονται οἱ ἔξης ἀστυν. ἀρχές: στόν Περισσό τό Αστυν. Τμῆμα Περισσοῦ καί τό Παράρτημα Ασφαλείας Περισσοῦ (Μαδύτου 30), στή Νεάπολη τό ‘Αστυνομικό Τμῆμα Νεαπόλεως (‘Αναγεννήσεως 66) καί στήν Καλογρέζα τό ‘Αστυνομικό Τμῆμα Καλογρέζας καθώς καί τό Παράρτημα Ασφαλείας Καλογρέζας (Ζωοδ. Πηγῆς 50).

Ἐπεξηγοῦμε περισσότερο; γιά τούς μικρούς ἀναγνῶστες, ὅτι Αγορανομία είναι ἐκείνη ἡ κρατική ὑπηρεσία πού ἔχει καθῆκον νά παρακολουθεῖ τήν ποιότητα καί τίς τιμές τῶν ἀγαθῶν, πού πουλιοῦνται στίς ἀγορές, νά κάνει μήνυση στούς κερδοσκόπους καί τούς νοθευτές.

Ἡ Τροχαία πάλι φροντίζει γιά τή σωστή κίγηση στούς δρόμους ἀπό τά τροχοφόρα καί τούς πεζούς. Στίς κυριότερες διασταυρώσεις τῆς πόλεως (Τροχονόμος, Ἡρακλείου καί Ἐλ. Βενιζέλου, Ἡρακλείου καί 28ης Οκτωβρίου, Ἡρακλείου καί Χαλανδρίου) ὑπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες, πού ρυθμίζουν τήν κυκλοφορία. Παντοῦ θέβαια ὑπάρχουν σήματα, πού βοηθοῦν τούς ὁδηγούς.

Στή Σαφράμπολη καί ἀκριθῶς πίσω ἀπό τό ναό τοῦ Αγ. Στεφάνου ἔχει τήν ἔδρα του ὁ Σταθμός Πυροσβεστικῆς ‘Υπηρεσίας, γιά τήν ἀντιμετώπιση περιπτώσεων πυρκαγιῶν (τηλέφωνο κλήσεως τῆς Πυροσβεστικῆς τό 199).

Ε' ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

Στήν πόλη μας, κι ἀπό τά πρώτα χρόνια τῆς ἰδρυσής της σχεδόν λειτουργεῖ τό κρατικό Γενικό Νοσοκομεῖο «Αγία Ολγα», πού διαθέτει σήμερα 160 περίπου κλίνες γιά ἀσθενεῖς. Στό Νοσοκομεῖο λειτουργοῦν ἀκόμη Εξωτερικά ιατρεῖα γιά τήν ἔξέταση ἀσθενῶν, πού πληρώνουν ἔνα μικρό ποσό

Τό νοσοκομείο «Άγια Ολγα» στή Σαφράμπολη.

καθώς και Σταθμός Α΄ Βοηθειών γιά τήν άντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών και Κέντρο Αίμοδοσίας. Τό κτίριο τοῦ Νοσοκομείου είναι σήμερα βέβαια παλιό, όμως έφετος, χάρις στή δωρεά τῆς κ. Άλικης Περρωτῆ-Κωνσταντοπούλου, άπό 300 έκατ. δραχμές, θεμελιώθηκε μιά νέα πτέρυγα. Τό Νοσοκομείο είναι έπανδρωμένο μέ έκλεκτούς γιατρούς όλων τῶν εἰδικοτήτων (μερικοί είναι ύφηγητές Πανεπιστημίου): Παθολόγους, χειρούργους, καρδιολόγους, όρθοπεδικούς, γυναικολόγους κ.λ.π., νοσοκόμους και λοιπό θοηθητικό Προσωπικό. Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Νοσοκομείου είναι σήμερα ό κ. Γ. Βαρούχος.

Στή Ν. Ιωνία λειτουργεῖ έπισης και μιά ίδιωτική χειρουργική Κλινική ή «Άγια Λαύρα», πού βρίσκεται στήν όδό Ήρακλείου ἀρ. 87.

Μεταξύ 1961-1976 λειτούργησε και τό «Μαιευτήριο Ν. Ιωνίας» στήν όδό Ατταλείας, ἐνώ παλαιότερα ύπηρχε ή Γυναικολογική κλινική Παπασταύρου, στήν όδό Χαλανδρίου.

Τήν ιατρική έπιστημη ἀσκοῦν στήν πόλη μας πολλοί ίδιωτικοί γιατροί όλων τῶν εἰδικοτήτων καθώς και όδοντίατροι, πού δέχονται στά ιατρεῖα τους τούς ἀρρώστους. Έπισης στό κέντρο και τίς συνοικίες λειτουργοῦν περισσότερα ἀπό 20 Φαρμακεία.

Γιά τούς ἀσφαλισμένους στό Ι.Κ.Α. (Ίδρυμα Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων) ύπάρχουν τό «Υποκατάστημα Ν. Ιωνίας στήν όδό Χρυσοστόμου Σμύρνης 3 κι ό Υγειονομικός Σταθμός Καλογρέζας στήν όδό Βυζαντίου 93. Τά ιατρεῖα τοῦ Ι.Κ.Α. δέχονται τούς ἀσφαλισμένους τῆς περιοχῆς, πού πλησιάζουν τίς 50.000. Τό έπιστημονικό προσωπικό τῶν ιατρείων είναι ἔξαιρετικό, ίσως

ὅμως ὅχι καί ἀρκετό γιά νά ίκανοποιήσει τίς ἀνάγκες τόσων ἀνθρώπων. Στά ίατρεῖα N. Ἰωνίας προσφέρουν τίς ύπηρεσίες τους περίπου 60 γιατροί, ἐνῶ τῆς Καλογρέζας 10.

Στήν ὁδό Ἐλ. Ἀλαμέιν λειτουργεῖ Ἱατροκοινωνικό κέντρο τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. (Πατριωτικό Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας καί Ἀντιλήψεως), πού ἔχει ως κύριο σκοπό τήν παρακολούθηση τῆς ὑγείας τῶν παιδιῶν (ἐμβολιασμοί, ὄδοντολογική ἐξέταση, χορήγηση βιβλιαρίων ὑγείας, διάφορες μετρήσεις τῶν βρεφῶν κ.λ.π.).

Στή Σαφράμπολη (όδός Σαφραμπόλεως) λειτουργεῖ Δημόσιο Ὀφθαλμιατρεῖο, ἐνῶ στό κτίριο τῆς Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης (όδός Μεσολογγίου) ἔδρεύει ἐλεγκτής-γιατρός πού παρακολουθεῖ τούς δημόσιους ὑπαλλήλους τῆς N. Ἰωνίας.

ΣΤ΄ ΑΛΛΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Στήν πόλη μας λειτουργοῦν καί οἱ ἔξης δημόσιες ύπηρεσίες:

1. Τό Δημόσιο Ταμεῖο N. Ἰωνίας (Ἀγ. Κων/νου 2), πού μέ τούς ταμειακούς ὑπαλλήλους του φροντίζει γιά τήν εἰσπραξή τῶν φόρων, τῶν τελῶν, τήν ἐξόφληση ἐνταλμάτων πληρωμῆς κ.λ.π.

2. Ἡ Οἰκονομική Ἐφορία N. Ἰωνίας (Ἀγ. Κων/νου 2), πού μέ τούς ἐφοριακούς ὑπαλλήλους της ἐνεργεῖ γιά τόν καταλογισμό τῶν φόρων, δέχεται καί ἐλέγχει τίς φορολογικές δηλώσεις κ.λ.π. Οἰκ. Ἐφορος N. Ἰωνίας ὁ κ. Βασ. Κωνσταντίνου.

3. Ἡ Ἐπιθεώρηση Ἐργασίας (Λυκούργου 5). Ἡ ύπηρεσία αὐτή παρακολουθεῖ τίς συνθῆκες ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων στά ἐργοστάσια, τίς ἐπιχειρήσεις, τά καταστήματα, τήν κανονική πρόσληψή τους, τήν ἀμοιβή τους κ.λ.π. καθώς καί τήν εὕρεση δουλειᾶς στούς ἀνέργους. Στό γραφεῖο αὐτό βρίσκεται κι ὁ Ἐπόπτης Ἐργασίας.

4. Τό Ὑποθηκοφυλακεῖο N. Ἰωνίας (Ἀγν. ἡρώων 58). Στό γραφεῖο αὐτό είναι καταθετημένα τά διάφορα ἔγγραφα (συμβολαιογραφικές πράξεις κ.λ.π.), πού δείχνουν τήν ἴδιοκτησία καθενός πολίτη τίς ἀγοραπωλησίες οἰκοπέδων κ.λ.π.

5. Τό Εἰρηνοδικεῖο N. Ἰωνίας (Ἀλαΐας 1). Ἐδῶ ἔδρεύει ὁ Εἰρηνοδίκης N. Ἰωνίας, δικαστής πού ἀσχολεῖται μέ τήν ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης σέ διάφορες ύποθέσεις, ὅπου ύπάρχουν διαφορές πολιτῶν ἐπάνω σέ θέματα ὅχι ποινικά ἀλλά ἀστικά καί ύποβάλλονται οἱ λεγόμενες ἀγωγές. Γιά τήν ἐπίλυση ποινικῶν ύποθέσεων, μετά ἀπό μηνύσεις πού γίνονται, ἀρμόδιο είναι ἄλλο δικαστήριο, πού λέγεται Πταισματοδικεῖο (γιά μικρές διαφορές κι ἀδικήματα). Εἰρηνοδίκες N. Ἰωνίας σήμερα είναι οἱ κ.κ. Κων/νος Βασιλόπουλος καί Λάμπρος Μποτέτσιος.

Ζ΄ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Μέ τήν ταχύτατη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ της τά τελευταῖα χρόνια ἡ N.

Ίωνια έγινε έδρα πολλών όργανισμάν κοινής ώφέλειας, πού έχουν σκοπό νά έξυπηρετούν τούς πολίτες, χωρίς σύμως νά είναι καί δημόσιες ύπηρεσίες. "Έτσι έχουμε:

1. Τά ΕΛΤΑ ('Ελληνικά Ταχυδρομεῖα), μέ τό κεντρικό κατάστημά τους στή γωνία 'Ηρακλείου καί 'Αγ. Βασιλείου καί τό ύποκατάστημα τοῦ Περισσοῦ (Μαδύτου 31).

Χάρις σ' αύτά καί μέ τούς ταχυδρομικούς ύπαλλήλους καί διανομεῖς διακινεῖται ή άλληλογραφία (γράμματα, έπιταγές, δέματα). Δ/ντής σήμερα είναι ό κ. Γ. Κορακοβούνης. Γιά πολλά χρόνια δ/ντής διετέλεσε ό κ. Κουέλλης, ένω δημοφιλέστερος ταχυδρ. διανομέας είναι ό κ. Γιάννης Λύκος.

2. Τόν Ο.Τ.Ε ('Οργανισμό Τηλεπικοινωνιῶν 'Ελλάδας). Τό μέγαρό του στήν όδο 'Ηρακλείου 49–53 άποπεραθήκε πρίν άπο 10 περίπου χρόνια. Ή ύπηρεσία αύτή άπο τό 1972 έχει γίνει τηλεπικοινωνιακή περιοχή κι άπασχολεῖ προσωπικό άπο 80 ύπαλλήλους (διοικητικούς, τεχνίτες κ.λ.π.), έξυπηρετεῖ δέ κάπου 27.000 συνδρομητές τηλεφώνου. Ο Ο.Τ.Ε. κάνει τίς συνδέσεις τών τηλεφώνων, άλλα δέχεται καί τά τηλεγραφήματα πού στέλνουμε, είτε καταθέτοντάς τα στά γραφεία, είτε τηλεφωνώντας τα άπο τό σπίτι μας. Δ/ντές τοῦ Ο.Τ.Ε. Ν. Ίωνίας: στίς Τεχνικές ύπηρεσίες ό κ. Χρ. Τσιγαρίδας, στίς Διοικητικές ό κ. Μαρτιναΐος.

3. Τή Δ.Ε.Η. (Δημόσια 'Επιχείρηση 'Ηλεκτρισμοῦ), μέ τό είδικό Πρακτορεῖο της γιά τούς καταναλωτές Ν. Ίωνίας, πού σύμως δέ βρίσκεται στά όρια τοῦ δήμου, άλλα στήν όδο 'Ορφανίδου 51, στά "Άνω Πατήσια.

4. Τό Μονοπάλιο Ν. Ίωνίας, πού βρίσκεται στήν όδο 'Ηρακλείου καί τροφοδοτεῖ τό κοινό μέ είδη τοῦ 'Ελληνικοῦ Μονοπωλίου (πετρέλαιο, άλατι, παιγνιόχαρτα κ.λ.π.)

Στήν πόλη μας άκομη λειτουργοῦν ύποκαταστήματα τών έξης Τραπέζων, μέ τίς όποιες συναλλάσσεται τό κοινό (καταθέσεις χρημάτων, άναληψεις, δάνεια κ.λ.π.):

- α) 'Εθνικής Τράπεζας τής 'Ελλάδας (όδός 'Ηρακλείου καί 'Ελπίδας)
- β) 'Εμπορικής Τράπεζας (Βασ. Κων/vou)
- γ) Γενικής Τράπεζας ('Ελ. Βενιζέλου 28)
- δ) Τράπεζας 'Εργασίας (Εύαγγ. Σχολής 1)
- ε) 'Αγροτικής Τράπεζας τής 'Ελλάδας (28ης 'Οκτωβρίου).

Στήν όδό Π. Πατρῶν Γερμανοῦ 10 λειτουργεῖ ύποκατάστημα τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου.

'Η 'Εθνική Τράπεζα έχει ύποκαταστήματα άκομη καί στήν Καλογρέζα (Βυζαντίου 83) καί στόν Περισσό (Λ. Κατσώνη 12).

Η' ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ – ΕΜΠΟΡΙΟ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

'Από τήν ūδρυσή της ή Ν. Ίωνία διακρίθηκε, ὅπως εϊδαμε, στή βιομηχανία, τή βιοτεχνία καί τό έμπόριο, μιᾶς καί τό προσφυγικό στοιχεῖο ỿφερνε

‘Η Έμπορική
Τράπεζα.

μαζί του τίν αγάπη του γιά τίς έπιχειρήσεις και την άκαταπόνητη έργατικότητά του.

Οι άπό τή Σπάρτη Πισιδίας καταγόμενοι ξανάστησαν έδω τά έργαλειά τους γιά τήν παραγωγή χαλιών, φημισμένοι διεθνώς τεχνίτες ταπητουργοί (τύπος «Σπάρτα») καθώς ήσαν. “Ομως μέ τόν καιρό εύδοκίμησε περισσότερο ή ‘Υφαντουργία. Τό πρώτο μεγάλο έργοστάσιο τοῦ Κυρκίνη στόν Περισσό άνοιξε τό δρόμο. Άκολούθησαν ή Βαμβακουργία, ή Μεταξουργία τοῦ Μποδοσάκη (σήμερα έχει κατεδαφιστεῖ), τό έργοστάσιο τῶν Στύλογλου—Εφραίμογλου, τό ΤΡΙΑ ΑΛΦΑ, ὅπως είναι γνωστό, τό έργοστάσιο τοῦ Σινάνογλου, ή «Μουταλάσκη», ό “Εσπερος”, τοῦ Καθαδία, ή «Έλληνίδα», τοῦ Σαραντόπουλου (Νίκη) καί ἄλλα μέσα στά ὅρια τῆς πόλης ή λίγο ἔξω ἀπ’ αὐτά, πού έδωσαν τεράστια ὥθηση στήν οἰκονομική ζωή τῆς πόλης. Σιγά σιγά σιγά καί νέες βιομηχανίες προστέθηκαν, ὅχι ἀποκλειστικά πιά ύφαντουργικές. Ή «Ανατόλια», πού παράγει μηχανοποίητα χαλιά, ή ΒΥΕΚΑ, πού παράγει φόδρες, τά «Κλωστήρια Αττικῆς», τοῦ Τζοβάνου, οί καλτσοβιομηχανίες Πακυρτζόγλου, Νουθέλογλου, Κατσογιάννη, Μαλέρου, Ραβάνη, Σταυρίδη, ή βιομηχανία κουρτινῶν Δαούτη, τά βαφεία Θωμόγλου, ή βιομηχανία πλεχτῶν Λέκκα, ή ΤΡΙΟΥΜΦ, ή ΕΛΒΙΤΕΞ τοῦ Περτσεμλίδη, ή βιομηχανία ἔτοιμων παπούτσιών ΓΚΡΕΚΑ (Κουλάκογλου) κ.λ.π. κ.λ.π.

Σήμερα, σύμφωνα μέ μιάν ἔγκυρη στατιστική, λειτουργούν στή Ν. Ιωνία 170 βιομηχανίες, βιοτεχνίες, καί έργαστήρια ύφαντουργίας, 50 έργαστήρια καλτσοποιίας, καί έργοστάσια ύποδηματοποιίας καί 25 έργαστήρια πλαστικῶν. Τό έργατικό δυναμικό πού ἀπασχολοῦν ἀνέρχεται στίς 4.500 ἄτομα.

Από τόν παραπάνω πίνακα φαίνεται καθαρά ότι τά κύρια προϊόντα τῶν βιομηχανικῶν μονάδων μας καὶ τῶν βιοτεχνιῶν εἶναι σήμερα τά ύφασματα (βαμβακερά, μάλλινα, μεταξωτά, κασμήρια, ζέρσεϋ, φόδρες κ.λ.π.), οἱ κάλτσες, τά ύποδήματα, τά πλαστικά καὶ φυσικά τά χαλιά καὶ οἱ κουρτίνες. Θά πρέπει ἀπαραίτητα νά σημειώσουμε ότι πολλές ἐπιχειρήσεις, πού ἀνήκουν σέ Ἰωνιῶτες βρίσκονται ἔξω ἀπό τά ὅρια τῆς πόλης, ὅπως π.χ. στή βιομηχανική περιοχή τοῦ Καπανδριτίου Ἀττικῆς, ὅπου εἶναι ἡ μεγάλη βιομηχανία ύφασμάτων Μανδάλακα, στό Μενίδι (περιοχή Χαμόμυλος), ὅπου βρίσκονται πολλές βιοτεχνίες, στά Οἰνόφυτα Βοιωτίας, ὅπου βρίσκονται τά βαφεῖα Θωμόγλου ἡ καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδας (στήν Ξάνθη π.χ. ἔχει μεταφερθεῖ ἡ ELVITEX τοῦ Γ. Περτσεμλίδη, στή Χαλκίδα, εἶναι ἡ κλωστοβιομηχανία Ζούθελου κ.λ.π.).

Ἡ βιομηχανική περιοχή τῆς ὁδοῦ Χαλανδρίου.

Τά ἐργοστάσια, οἱ βιοτεχνίες καὶ τά ἐργαστήρια τῆς Ν. Ἰωνίας εἶναι διάσπαρτα στήν πόλη. Θά μπορούσαμε ὅμως βασικά νά διακρίνουμε δυό ζῶνες βιομηχανικές. Ἡ πρώτη ζώνη βρίσκεται δεξιά κι ἀριστερά τῆς ὁδοῦ Χαλανδρίου ἀπό τό τέρμα της ἕως τήν Καλογρέζα καὶ πού περιλαβαίνει: α) ἀπό τήν πλατεία Φιλήντα ἕως τή διασταύρωση τῆς Χαλανδρίου μέ τή Γούρδουνος κυρίως βιομηχανίες κουρτινῶν καὶ καταστήματα πωλήσεώς τους (Δαούτη, Ἀγγελίδη, Ἰντζόγλου) ἀλλά καὶ τήν Ἑλληνική Δαντελοποιία καὶ τό ἐργοστάσιο «Νίκη», β) ἀπό τό σημεῖο αὐτό μέχρι τή διασταύρωση τῆς

‘Ηρακλείου ένα πλήθος άπό συνεργεία αύτοκινήτων, γ) άπό τήν άερογέφυρα τοῦ ήλεκτρικοῦ καί μέχρι τήν Καλογρέζα τίς μεγάλες βιομηχανίες ΤΡΙΑ ΑΛΦΑ, ΕΛΛΗΝΙΔΑ, ΜΟΥΤΑΛΑΣΚΗ (σήμερα άνήκει στήν Πειραιϊκή–Πατραϊκή), ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ, τά βαφεῖα Θωμόγλου (παλαιά) κ.λ.π. Σέ παρόδους τῆς Χαλανδρίου βρίσκονται άκόμη ή ΙΩΝΙΚΗ, ή ΑΘΗΝΑ, ή βιομηχανία κρυστάλλων Μαραγκουδάκη κ.ä. Λίγο μακρύτερα καί συγκεκριμένα στήν εἴσοδο τῆς Καλογρέζας είναι ή βιομηχανία χαλιῶν ’Ανατόλια, πού άπασχολεῖ καί τό περισσότερο προσωπικό άπ’ όλες τίς βιομηχανίες (500 περίπου έργατες κι έργατριες).

‘Η δεύτερη ζώνη βρίσκεται άνάμεσα ήλεκτρικοῦ σταθμοῦ Περισσοῦ καί σταθμοῦ Πευκακίων, δεξιά κι άριστερά τῆς ‘Ηρακλείου. Πρώτα έρχονται τά μαρμαράδικα καί μετά ή Βαμβακουργία, ή ’Εριουργία, ή βιομηχανία πλευτῶν Λέκκα, ή βιομηχανία ἐσωρρούχων ΤΡΙΟΥΜΦ, ή καλτσοβιομηχανία ΓΕΠΑ (Πακυρτζόγλου), τά Κλωστήρια ’Αττικῆς, ή βιομηχανία γραφικῶν τεχνῶν ΓΚΡΑΦΙΚΟ κ.λ.π.

Στήν όδό ’Εργασίας ἐξ ἄλλου είναι συγκεντρωμένα τά περισσότερα μικρά ύφαντήρια, πού δίνουν τήν ξεχωριστή εἰκόνα τῆς βιοτεχνίας τοῦ τόπου.

Παράλληλα ὅμως μέ τή βιομηχανία καί τή βιοτεχνία ἀκμάζει στήν πόλη καί τό ἐμπόριο μέ φανερό σημάδι τή μεγάλη ἀγοραστική κίνηση, πού παρατηρεῖται στά καταστήματα ἀπό τούς κατοίκους ὅχι μόνο τῆς Ν. ’Ιωνίας ἀλλά καί τῶν γειτονικῶν δήμων ὡς καί τῆς ’Αθήνας. ’Υπολογίζεται ὅτι σήμερα στήν πόλη λειτουργοῦν 600 περίπου ἐμπορικά καταστήματα, πού άπασχολοῦν 2.000 ίδιωτικούς ύπαλλήλους.

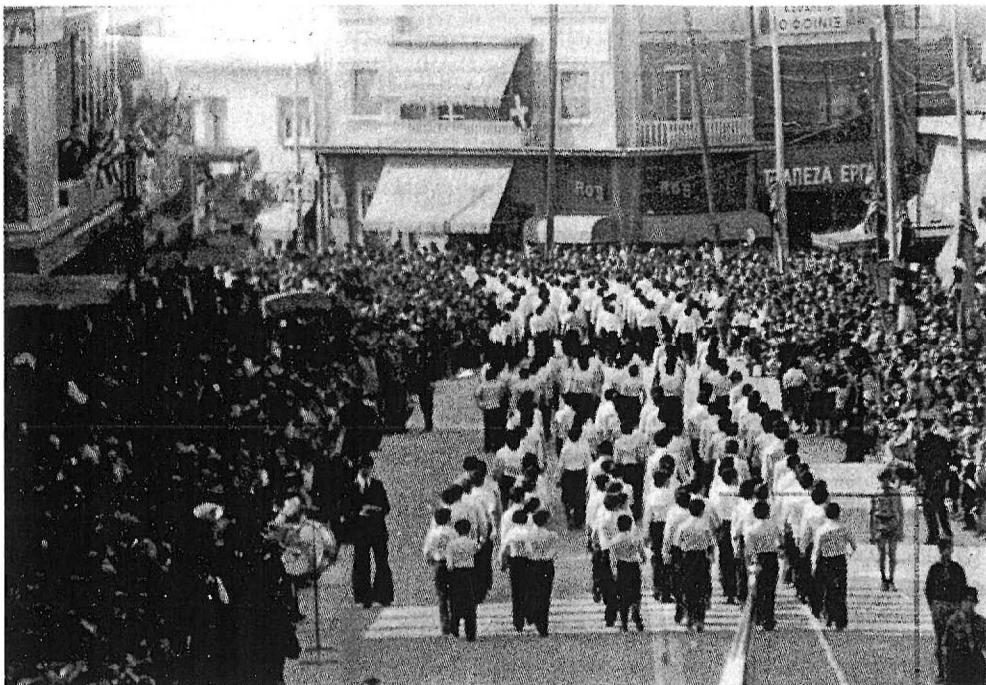
Χαρακτηριστικό τῆς φήμης πού ἔχει ἀποχτήσει ή Ν. ’Ιωνία, ὡς ἐμπορική πόλη μέ μεγάλη ἀγορά, είναι τό γεγονός ὅτι μεγάλες ἐπιχειρήσεις τῆς ’Αθήνας ἔχουν ίδρυσει καί ίδρυουν ύποκαταστήματά τους ἐδῶ (Κριτζᾶς, Μινιόν, Ξυλάνης κ.λ.π.).

Τό πρώτο μεγάλο ἐμπορικό κατάστημα στά πρώτα χρόνια τῆς Ν. ’Ιωνίας ἦταν ή ΝΕΑ ΜΟΔΑ τοῦ ’Ιππ. ’Αρναούτογλου στή γωνιά ’Ηρακλείου καί Βασ. ’Αμαλίας. Σήμερα είναι τό Φαρμακείο τῆς Ζίνας ’Αγαθονικιάδου.

’Από τά παλιότερα καί μεγαλύτερα ἐμπορικά τῆς πόλης θά πρέπει κανείς ν’ ἀναφέρει τήν «’Εκλογή» ἀφ/ῶν ’Αρναούτογλου, τά καταστήματα νεωτερισμῶν τοῦ ”Ανθιμου Φιλιππίδη καί τῶν Πρόδρ. καί Πλ. Φιλιππίδη, τῶν ἀ/φῶν Μπαλτατζῆ, τό Market τοῦ ’Ανδριώτη, τό Ef–Em (’Ανδριώτη–Φιλιππίδη), τοῦ Χαραλαμπίδη, τοῦ ’Αναστασιάδη, τό «’Ιωνικό» τοῦ ’Αναγνωστόπουλου κ.λ.π.

’Η Ν. ’Ιωνία ἀνέκαθεν εἶχε φημισμένους τεχνίτες παπούτσιῶν καί θαυμάσιους ραφτάδες.

Στίς ήμέρες μας βέβαια ή βιομηχανοποίηση τούς ἐξαφάνισε σχεδόν ὅμως ἂν ψάξει κανείς θά βρεῖ ἀκόμη καί σήμερα μερακλῆδες παπούτσηδες καί ραφτάδες. Μερικοί, ἀνοιξαν καί ὅμορφα καταστήματα (ὅπως ὁ Μίλτον) στά παπούτσια ἡ ὁ Γιαννακόπουλος, ὁ Γερασιμίδης, ὁ Φιλιππίδης στά κουστούμια, ἄλλοι ἀνοιξαν μεγάλα καταστήματα ύποδημάτων (Καργιμπατζά-

"Αποψη τοῦ κέντρου.

κης, Τάσος, Paris κλπ) κι ἄλλοι ἔξακολουθοῦν μέ μεράκι νά ἀσκοῦν τήν ἐμπορορραπτική (Μαξούρης, Ἰατρίδης, κ. ἄ). Ὁ Δουρβέκης, ὁ Ταμβάκης είναι οἱ παλιοὶ ράφτες, ὁ Καμπούρογλου ὁ παλιός καλός παπούτσης. Μεγάλη φίρμα καὶ στήν Ἀθήνα ὁ Σικιαρίδης.

Κουρεῖς, κομμωτές, σιδεράδες καὶ ξυλουργούς γέννησε κι ἀνάθρεφε πολλούς αὐτός ὁ τόπος. Δέν είναι λίγοι αὐτοί πού ἔχουν μέχρι καὶ θραβεῖα διεθνή νά ἐπιδείξουν.

Οι ἀδελφοί Εύάγγελος καὶ Ἀθανάσιος Ἐμβαλωμένος, ὁ Στ. Δανιηλίδης, ὁ Μπίγαλης, οἱ ἀ/φοί Μιχαηλίδη είναι οἱ μαίτρι θά λέγαμε τῆς χρυσοχοΐας καὶ τῆς ώρολογοποιΐας, ἐνῶ ὁ Γιώργος Λουκᾶς καὶ οἱ ἀ/φοί Σκιτζῆ ἔχουν τά πιό μεγάλα καταστήματα παιχνιδιῶν.

Μεγάλη είναι ἡ κίνηση πού ἐμφανίζουν τά καταστήματα ἡλεκτρικῶν εἰδῶν Κυλίκογλου–Χαθατζόγλου, Χρηστίδη, Κουρτίδη, Καπασακαλόγλου κ.λ.π.

Μιλώντας γενικότερα γιά τά καταστήματα καὶ τίς ἐπιχειρήσεις θά ἔπρεπε νά ἀναφερθοῦμε στίς ἐκθέσεις ἐπιπλώσεων τοῦ Παλτόγλου, τοῦ Οίκονομίδη, τοῦ Κούρτακα, τοῦ Καραογλάνογλου κ.λ.π., τά φωτογραφεῖα τῶν Ἐλευθ. καὶ Νικολ. Βογιατζόγλου, τοῦ Παπαϊωακείμ, τοῦ φωτο-Πέτρος, τοῦ Ναυπλιώτη κ.λ.π., τή μεγάλη ἐπιχείρηση εἰδῶν σίδερου καὶ τσιμέντων τῶν ἀ/φῶν Λιανοῦ, τήν οἰνοποιΐα Χρυσάφη Δουθλίδη. Παλαιότεροι βιθλιοπῶλες ἦταν ὁ Βαρθαρέσος, ὁ Τατσιράμος κι ὁ Στεφανίδης, πού τόν διαδέχτηκε ὁ Καρφόπουλος. Τά κεντρικά βιθλιοπωλεῖα σήμερα είναι: τοῦ Ἀλεξανδρῆ, τοῦ Ἀνθρακίδη, τοῦ Παπάζογλου, τοῦ Νικήτα τῶν διαδόχων τοῦ

Καρφόπουλου. Πολλά βιβλιοπωλεῖα ἔχουν γίνει καί σ' ὅλες τίς συνοικίες.

Ἡ Νέα Ἰωνία φημίζεται γιά τά εἰδη ἀρτοποιίας καί ζαχαροπλαστικῆς της. Ὁ πρῶτος ἀρτοποιός Βαλοῦρδος ἔχει μεταφέρει στήν Ἀθήνα ἀπό πολλά χρόνια τήν ἐπιχείρησή του. Ὑπάρχουν ὅμως ἀρκετά ἀκόμη ὄνομαστά ἀρτοποιεῖα ὅπως εἶναι τοῦ Βογιατζόγλου, τοῦ Γιάνπαπα (παλιά Τσοπάνογλου), τοῦ Φλώρου, τοῦ Φωκίτη, τοῦ Μαλίμογλου, τοῦ Χατζημποτόζη κ.λ.π. Τά γλυκά ὅμως τῶν ζαχαροπλαστῶν μας εἶναι φημισμένα σ' ὅλη τήν Ἐλλάδα. Ὁ Μωραλόγλου (Βαλκάνια), ὁ Περουτσῆς, ὁ Ἀγιακλόγλου (Γιούλια), ὁ Τσοπανάκης, ὁ Λεωνίδας κάνουν περίφημα γλυκά. Ὁ Μακρόπουλος μόνο ἔδω καί χρόνια ἔκλεισε τά ὄνομαστά «Κυθέλεια».

Στόν τομέα τῶν καταστημάτων εἰδῶν διατροφῆς τά Σοῦπερ μάρκετ ἔχουν πληθύνει ἀφάνταστα τόν τελευταῖο καιρό. Εἶναι τό Alimenta, τό Hellaw Spar, ἡ Κνωσσός, ἡ Κοινή Ἀγορά κ.ἄ.

Στόν τομέα τοῦ ἐμπορίου τῶν εἰδῶν τροφίμων οἱ παλιότεροι Ἰωνιῶτες, πού ἔφτιαξαν μεγάλες ἀποθήκες, εἶναι ὁ Μόρτογλου, ὁ Κιλίκογλου καί ὁ Χαβατζόγλου, ἐνῶ στά Τυποποιημένα ὁ Κατερινόπουλος.

Ἡ Κεντρική Ἀγορά τῆς Ν. Ἰωνίας (ἀγορά τροφίμων, ὅπωρολαχανικῶν καί ψαριῶν) βρίσκεται στό τμῆμα τῆς ὁδοῦ Βασ. Ἀμαλίας ἀπό τή διασταύρωσή της μέ τή λεωφόρο Ἡρακλείου ἔως τίς γραμμές τοῦ τρένου. Δίπλα στίς γραμμές κι ἀπό τό 1948 ἔχει κατασκευαστεῖ ἡ Ψαραγορά, πού ὅμως σήμερα δέ λειτουργεῖ κανονικά.

Λαϊκές ἀγορές ἔξ ἄλλου λειτουργοῦν στή Ν. Ἰωνία ώς ἔξης: κάθε Δευτέρα στήν Καλογρέζα (όδος Βοσπόρου), κάθε Πέμπτη στό κέντρο τῆς πόλης (Βασ. Ἀμαλίας ἡ Σπάρτης) καί κάθε Σάββατο στόν Περισσό (όδος Καψάλη).

Θ' Η ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἡ Νέα Ἰωνία ἔξυπηρετεῖται σήμερα μέ τόν ἡλεκτρικό σιδηρόδρομο Πειραιῶς – Ὁμόνοιας – Κηφισιᾶς καί μέ τά Λεωφορεῖα τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀστικῶν Συγκοινωνιῶν. Ὁ σιδηρόδρομος καθώς περνάει μέσα ἀπό τήν πόλη σταθμεύει στόν Περισσό, τά Πευκάκια καί τή Ν. Ἰωνία (στό κέντρο).

Ἡ λεωφορειακή γραμμή Ἀθηνῶν – Ν. Ἰωνίας ἔχει τόν ἀριθμό 55. Ἡ ἀφετηρία της στήν Ἀθήνα εἶναι στήν ὁδό Βερανζέρου καί τό τέρμα της στήν Ν. Ἰωνία στήν πλατεία Φιλήντα (ἐργατικές πολυκατοικίες Φιλ/φειας).

Τή Νέα Ἰωνία καί τίς συνοικίες τής ἔξυπηρετοῦν καί ἄλλες λεωφορειακές γραμμές: ἡ γραμμή Ἀθηνῶν – Περισσοῦ (Νεαπόλεως) μέ τόν ἀρ. 56, Ἀθηνῶν – Καλογρέζας – Ἀλσουπόλεως μέ τόν ἀρ. 122 καί ἡ γραμμή Ἀγ. Παρασκευῆς – Ν. Ἰωνίας – Ἀγ. Ἀναργύρων – Πειραιᾶ μέ τόν ἀρι. 157. Μέσω Ν. Ἰωνίας περνοῦν καί τά λεωφορεῖα Ν. Ἡρακλείου (120), Ἀμαρουσίου (121) καί Πεύκης (155).

Σταθμοί ταξί ύπαρχουν: α) στήν ὁδό Βενιζέλου (κεντρικός), β) στό σταθμό τοῦ ἡλεκτρικοῦ Ν. Ἰωνίας, γ) στόν Περισσό, δ) στήν Καλογρέζα, ε) στή Σαφράμπολη καί στ) στή Νεάπολη.

Γενικά ή έξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς πόλης ἀπό συγκοινωνιακής πλευρᾶς εἶναι μᾶλλον ίκανοποιητική. "Ισως χρειάζεται κάποια πύκνωση τῶν δρομολογίων τῶν λεωφορείων.

Σέ μερικές λεωφόρους (Έλ. Βενιζέλου, Βιζαντίου, Χαλανδρίου κ.ἄ.) παρατηρεῖται μιά συμφόρηση ὁρισμένες ὥρες, ἀπό τή μεγάλη κίνηση ιδιωτικῶν αὐτοκινήτων, φορτηγών, ταξί καί λεωφορείων.

I' ΠΛΑΤΕΙΕΣ – ΔΡΟΜΟΙ – ΠΑΡΚΑ – ΠΑΙΔΟΤΟΠΟΙ

"Οπως ἔχουμε πεῖ καί σ' ἄλλο κεφάλαιο ἡ βιαστική οἰκοδόμηση τῆς πόλης δέν ἄφησε δυστυχῶς πιεριθώρια γιά τίς κατάλληλες μελέτες πολεοδομίας, ὥστε νά προβλεφτοῦν πάρκα, πολλές πλατεῖες καί ἄφθονο πράσινο. Τά τελευταῖα χρόνια, εἰν' ἀλήθεια, ἔγινε μιά συστηματική προσπάθεια ἀπό τή δημοτική ἀρχή, γιά τήν, ὅσο γίνεται, ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν «ἐκ γενετῆς» ἐλαττωμάτων. Πάρκο φυσικά δέν μποροῦσε νά γίνει. Ἡ λύση γιά τούς Ἰωνιῶτες βρίσκεται σέ δυσδ ἀξιόλογα γειτονικά ἄλση: τό ἄλσος τῆς Ν. Φιλαδελφείας, μέ τή λίμνη καί τά ζῶα καί τό ἄλσος Προμπονᾶ στή Ριζούπολη. Κάμποσο πράσινο ἔχει διαφυλαχτεῖ μόνο στήν Ἀλσούπολη καθώς καί στό χῶρο πού εἶναι τό ἄλσος Βεΐκου. "Ενας μεγάλος κῆπος θά μποροῦσε νά χαρακτηρισθεῖ ὁ κυκλοτερής χῶρος τοῦ «Παναιτώλιου» μεταξύ Καλογρέζας καί Ἀλσούπολης.

Οι σπουδαιότερες πλατεῖες τοῦ δήμου σήμερα εἶναι:

1. Ἡ πλατεία τοῦ ἡρώου, πού βρίσκεται στήν ὁδό Έλ. Βενιζέλου. Ἐδῶ εἶναι στημένο καί τό ἄγαλμα τῆς Ἑλληνίδας μάνας, ἔργο τοῦ γλύπτη Φερεντίνου.

Σ' αὐτό τό χῶρο γίνονται οί καταθέσεις στεφάνων κατά τίς ἐθνικές ἐπετείους ἀπό σχολεῖα καί ὄργανώσεις.

2. Ὁ κῆπος τῆς εἰσόδου, ἀριστερά ἀπό τίς γραμμές τοῦ τρένου, μέ ἀρκετό γκαζόν, δέντρα καί νερά (Πευκάκια).

3. Ἡ πλατεία Τροχονόμου, ὅπου ἡταν παλιά τά παραπήγματα. Σήμερα ὁ χῶρος ἔχει ἀνοίξει καί εἶναι καταπράσινος.

4. Ἡ μικρή πλατεία Σημηριώτη στό κέντρο τῆς Ἡρακλείου, ὅπου εἶναι στημένη ἡ προτομή τοῦ ποιητῆ Ἀγγελου Σημηριώτη.

5. Ἡ πλατεία Φιλήντα στό τέρμα τῶν λεωφορείων, ὅπου βρίσκεται κι ἡ προτομή τοῦ γλωσσολόγου–δασκάλου Μένου Φιλήντα, ἔργο τοῦ Βασ. Βασιλειάδη.

6. Ἡ πλατεία (Παιδική Χαρά) τῆς ὁδοῦ Ἀναξαγόρα (ἀπέναντι στόν «Οἶκο Σπάρτης»).

7. Ἡ πλατεία Ἀγίου Γεωργίου (κῆπος), γύρω ἀπό τό ναό. Ἐδῶ εἶναι στημένη ἡ προτομή τοῦ μητροπολίτη Πατάρων Μελετίου.

8. Ἡ πλατεία Ἀγίου Στεφάνου (Σαφράμπολη).

9. Ἡ πλατεία Παναγίτσας (Ἰνέπολη).

10. Ἡ πλατεία σταθμοῦ Περισσοῦ.

‘Η πλατεία Φιλήντα.

11. ‘Η πλατεία άγίας Αναστασίας (Περισσός).
12. ‘Η πλατεία Τυάννων (Σαφράμπολη)
13. Οι πλατείες Τσαλδάρη και Φλέμιγκ στή Νεάπολη, καθώς καί ή ‘Ελευθερίας.

14. ‘Η μεγάλη κεντρική πλατεία Αναπήρων στήν Καλογρέζα.

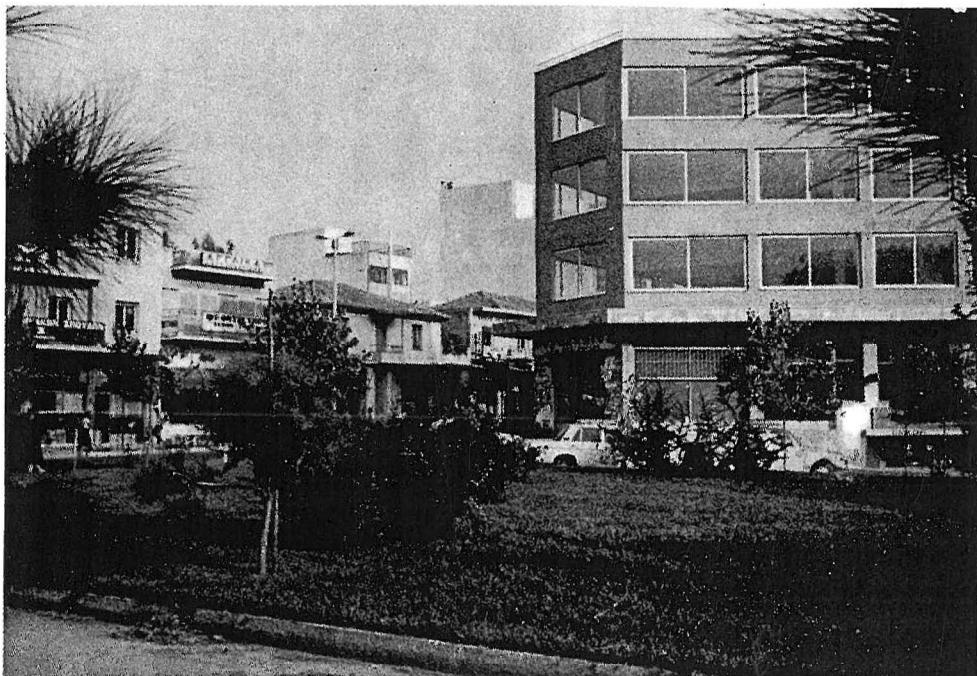
Βέβαια ύπαρχουν κι άλλες άκομη πλατείες μικρότερης σημασίας σ' ὅλες τίς συνοικίες.

Άκομη ύπαρχουν έκτεταμένοι χῶροι γύρω από τό έρειπωμένο χτίριο τοῦ «Παλαιολόγου», κοντά στά διυλιστήρια τῆς Ούλεν καί στίς παρυφές τῶν Τουρκοβουνίων, πού μένουν ἀναξιοποίητοι. Θά μποροῦσαν νά γίνουν θαυμάσια ἄλση.

Τελευταῖα ίδρυθηκαν καί τέσσερις Παιδότοποι στά ὅρια τοῦ δήμου. ‘Ο πρῶτος ἀπ’ αὐτούς πού βρίσκεται στήν ὁδό Π. Μελᾶ, μπροστά ἀπό τή Σχολή Σαπουντζάκη ἔχει σχεδόν ἀποπερατωθεῖ. Οἱ ἄλλοι είναι στήν Καλογρέζα, στόν Περισσό καί στήν ‘Ελευθερούπολη.

‘Η πόλη μας μπορεῖ νά ύστερει στό πράσινο. “Ομως ἔχει ἔνα καλό όδικό δίχτυο. Τά 95% τῶν δρόμων τῆς ἔχουν ἄσφαλτο.

Κεντρικότερη λεωφόρος τῆς Ν. Ιωνίας είναι ἡ ‘Ηρακλείου (Βασ. Γεωργίου Β’), πού ἀρχίζει ἀπό τό Ÿψος τοῦ Τροχονόμου (φανάρια) καί διασχίζοντας ἀπό Ν.Δ. πρός Β.Α. τήν πόλη προχωρεῖ στό γειτονικό Ν. Ήράκλειο. Στή μέση, τά δυό τελευταῖα χρόνια, ἔχει κατασκευαστεῖ νησίδα, πού ἔχει δεν-

Η πλατεία Τροχονόμου.

τροφυτευτεῖ. Ἔτσι ἔγινε διπλῆς κατεύθυνσης, χωρίς νά πειραχτεῖ ἡ ἐμπορική κίνηση τῶν καταστημάτων.

Δεύτερη σέ σπουδαιότητα καί κίνηση εἶναι ἡ ὁδός Βυζαντίου στήν Καλογρέζα, πού ἐνώνει Ν. Ἰωνία καί Φιλοθέη.

Στόν Περισσό κεντρικότερη ὁδός εἶναι ἡ Θ. Κολοκοτρώνη μέ τήν προέκτασή της τήν Αίμιλιανοῦ Γρεβενῶν.

Σημαντικότατη γιά τή συγκοινωνία, λόγω τῆς τεράστιας κίνησης τροχοφόρων, εἶναι ἡ Χαλανδρίου, πού ἐνώνει τήν ἐθνική ὁδό Ἀθηνῶν – Λαμία (μέσω ὁδοῦ Ἀναγεννήσεως) μέ Φιλοθέη, λεωφ. Κηφισίας, Χαλάνδρι, Ἀγ. Παρασκευή κ.λ.π.

Ἐμπορικότατη, ἀν καί μικρή, εἶναι ἡ ὁδός Μ. Ἀσίας, μεταξύ Ἡρακλείου καί σταθμοῦ ΕΗΣ Ν. Ἰωνίας. Σ' αὐτήν εἶναι συγκεντρωμένα πολλά καλά καταστήματα μόδας καί νεωτερισμῶν.

Οδοί σημαντικοί γιά τήν κίνηση τῶν τροχοφόρων, πού παρουσιάζουν, ἀλλά καί γιά τήν ἐμπορικότητά τους εἶναι: ἡ Ἐλ. Βενιζέλου, ἡ 28ης Ὁκτωβρίου, ἡ Μηδείας (Νεάπολη), ἡ Βοσπόρου (Καλογρέζα), ἡ Ἀγίου Γεωργίου (Ἐλευθερούπολη), ἡ Βασ. Κων/νου (παράλληλη πρός τίς γραμμές τῶν ΕΗΣ), ἡ Ἐλ–Αλαμέϊν – Χρυσ. Σμύρνης, ἡ Σινώπης καί Σαφραμπόλεως (στή Σαφράμπολη), ἡ Κυδωνιῶν (στήν Ἐλευθερούπολη) κ.ἄ.

ΙΑ΄ ΤΕΧΝΕΣ – ΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ – ΤΥΠΟΣ

Στήν πόλη μας γεννήθηκαν, ἔζησαν γιά χρόνια, πέθαναν ἢ ἀκόμα δια-

Χαρακτηριστική γειτονιά στήν Έλευθερούπολη.

μένουν σήμερα πολλοί άξιόλογοι ἀνθρωποι τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

Στήν πρώτη γραμμή ἀπό τούς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων βρίσκονται:

1. Ὁ ποιητής Τάκης Σινόπουλος (γεννήθηκε τό 1917 στήν Αγουλινίτσα Ηλείας), πού τό ἔργο του τόν ἔκαμε διάσημο ὅχι μόνο στήν Έλλαδα, ἀλλά καὶ στό ἔξωτερικό, "Ἔχει ἐκδόσει πολλές ποιητικές συλλογές («Μεταίχμιο», «Νεκρόδειπνος», «Τό Χρονικό», «ὁ Χάρτης», «τό Νυχτολόγιο»κ.λ.π.). Ἀπό τό 1946 μένει στόν Περισσό καὶ ἐργάζεται ως γιατρός.

2. Ὁ λογοτέχνης, λαογράφος, ἐρευνητής Νίκος Μηλιώρης (γεννήθηκε στά Βουρλά Μ. Ἀσίας τό 1896), πού ἐγκαταστάθηκε στή Ν. Ἰωνία ἀπό τά πρώτα χρόνια της κι ἔδωσε ἐδῶ μαζί μέ τούς πρόσφυγες ὄλες τίς δυνάμεις του γιά τήν πολιτιστική ἀνέλιξη τοῦ τόπου. "Ἔχει γράψει πολλά βιβλία μικρασιατικοῦ, κυρίως, περιεχομένου («Τά Βουρλά», «Μικρασιατικές ἐπιφυλλίδες», «Μικρασιατικά κείμενα» κ.λ.π.) κι ἔνα καθαρά λογοτεχνικό: «Τό κύλισμα».

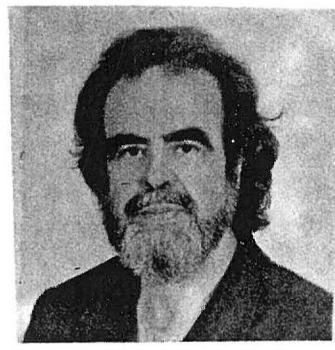
3. Ὁ γλωσσολόγος, δάσκαλος καὶ ποιητής Μένος Φιλήντας (γεννήθηκε στήν Αρτάκη Κυζίκου Μ. Ἀσίας τό 1870). Ὁ Φιλήντας θεωρήθηκε ως ἔνας ἀπό τούς κορυφαίους γλωσσολόγους μας. Μέ τά βιβλία του («Γραμματική τῆς Ρωμέικης γλώσσας», «Γλωσσολογία καὶ Γλωσσογραφία Ἑλληνική» κ.λ.π.) ἀποδείχνει τή μεγάλη ἀξία τῆς δημοτικῆς γλώσσας. Στή Ν. Ἰωνία ἔζησε τά τελευταῖα 10 χρόνια τῆς ζωῆς του (1924 – 1934). "Ἔχει τιμηθεῖ ἀπό τή δημοτική ἀρχή μέ στήσιμο προτομῆς του στήν πλατεία πού φέρνει τ' ὄνομά του.

Ν. Μηλιώρης

Γ. Μιχαηλίδης

Δ. Δούκαρης

Β. Μπατζόγλου

Β. Βογιατζόγλου

Γ. Κορίδης

4. Ο λυρικός ποιητής "Αγγελος Σημηριώτης (γεννήθηκε στό Δικελί Μ. Ασίας τό 1870). Στή Ν. Ιωνία ἐγκαταστάθηκε ἀμέσως μετά τή μικρασιατική καταστροφή. Πέθανε τό 1944. Μαρμάρινη προτομή του ύπαρχει στή μικρή πλατεία τῆς Ήρακλείου. Άπο τό πλούσιο ἔργο του σταχυολογῶ ἔνα μικρό δεῖγμα, πού ἐνώνει θαρρεῖς τήν παλιά μέ τή νέα πατρίδα:

"*Ηλιε, σ' ἀγάπησα, βουνά τῆς Ἀττικῆς, κ' ἐσένα
ῷ καταγάλανε οὐρανέ κι ὡ νύχτα ἀστροσπαρμένη,
λεπτό ἀεράκι όλόδροσο, δεντράκια σκονισμένα,
ἡμερη θάλασσα, νησιά, πού θεῖο τό φῶς σας φαίνει...*

*M' ἀπό τό διάστημα, ἄθαφτη νεκρή, πού σ' ἔχει κρύψει,
σάν κελαϊδήσει ἡ θύμηση κι ό πόνος σου σπαράξει,
κάθε ἄλλη ἀγάπη μέσα μου ξάφνους βογγᾶ σάν τύψη,
καί κάνει ό πόθος μου πανιά, νά πάει σ' ἐσέ ν' ἀράξει.*

5. Ο ποιητής Γιώργος Γεραλής (γεννήθηκε στή Σμύρνη τό 1917). Στή Ν. Ιωνία ἐγκαταστάθηκε μετά τή μικρασιατική καταστροφή. Ή προσφορά τοῦ Γεραλή δέν περιορίζεται στήν ποίηση ἀλλά προχωράει καί στήν παιδική λογοτεχνία μέ θέματα παρμένα ἀπό τήν ἀρχαία ἐλληνική μυθολογία καί τόν πολιτισμό. "Εχει τιμηθεῖ μέ κρατικά βραβεῖα ποίησης.

Λογοτέχνες πού γεννήθηκαν ἡ ἐγκαταστάθηκαν νωρίς στή Ν. Ιωνία μέ πολύ σημαντικό ἔργο είναι ἀκόμη καί οι ἔξης: Δημήτριος Δούκαρης, Βάσος

Βογιατζόγλου, Βασίλης Μπατζόγλου, Νίκος Καμβύσης, Γιάννης Κορίδης, Νίτσα Παραρά-Εύτυχίδου, Άντ. Δωριάδης, Δημ. Μιχαηλίδης, Χρ. Καμπούρογλου, Γιάννης Πλαχούρης κ.ά.

Άλλα και οι είκαστικές τέχνες καλλιεργήθηκαν μέθαυμάσια άποτελέσματα στή Ν. Ιωνία. Τούτο φαίνεται άπο τό λαμπρό έργο του Βασίλη Βασιλειάδη, κατά πρώτο λόγο, άλλα και μιᾶς πλειάδας ἄλλων ζωγράφων, γλυπτῶν, κεραμιστῶν.

Είναι ό Νίκος Γαζέπης, ό Νίκος Βαγενᾶς, ό Νίκος Βουλγαρέλλης (και γελοιογράφος), ό Χρ. Καμπούρογλου, ό Φωτ. Κότσινας, ό Λάκης Βασιλειάδης, ό Μαν. Τουφέκης, ό Χρ. Κουτσούρης, ό Ιωσήφ Πολυκάρπου, ό Χρ. Βαμβακᾶς, ή κ. Λύτρα, ό Σ. Μανιάτης στό χώρο τῆς Ζωγραφικῆς. Ό Ν. Παζαρόπουλος στήν άγιογραφία. Ό Σ. Λεοντιάδης στή ζωγραφική μέγαρματόσημα.

Στό χώρο τῆς κεραμικῆς έχουμε τούς: Ν. και Εύστ. Δαζελίδη, Δ. Ατματζίδη, Τ. Μπεκιάρη, Τσαούση, Κ. Μαλιακρίδα, Ντία Κακάζη.

Στό χώρο άνάμεσα σέ τέχνη και τεχνική δικαιωματικά κατατάσσεται ό Χάρης Καχραμάνος μέτο ύπεροχο έργο του «Τό χαλί», πού περιλαβαίνει, ἔκτος τῶν ἄλλων, θαυμάσια σχέδια χαλιῶν.

Ή Μουσική ήταν άπό τά πρώτα χρόνια τῆς ἵδρυσης τῆς Ν. Ιωνίας τό άγαπημένο καταφύγιο άπό τή σκληρή πάλη τῆς ἐπιβίωσης. Μαντολινάτες, χορωδίες, όργανοπαίχτες ξεπρόβαλαν άπό τίς πρώτες ήμέρες. Ίδιαίτερη ήταν ή άγαπη και πρός τή Βυζαντινή μουσική, βαριά κληρονομιά του Βυζαντίου, πού ένιωθαν ξεχωριστά δική τους οι πρόσφυγες. Έδω μάλιστα είχε συσταθεῖ και Έταιρεία φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς μέ πανελλήνια ἀχτινοθολία (πρώτος πρόεδρος ο κ. Βρ. Νικολαΐδης).

Όνομαστοί συνθέτες και διευθυντές όρχηστρας ύπηρξαν ό "Ακης Σμυρναίος κι ό Τίμος Σουγιούλ. Μοναδικός έκπρόσωπος τῆς μικρασιατικῆς γενιάς τῶν αύτοδίδαχτων μουσικῶν σ' ὅλη τήν Έλλαδα σήμερα είναι ό Νίκος Στεφανίδης, πού παίζει τό σπανιότατο όργανο «κανονάκι».

Στό τραγούδι έχουμε πολλούς πού διάπρεψαν και διαπρέπουν: Είναι ή Μαρία Φαραντούρη, ό πρώτος λαϊκός τραγουδιστής Στέλιος Καζαντζίδης, ή Γιώτα Λύδια, ό Γιωργος Λουκᾶς, πού μεσουράνησε στή 10/ετία 1945–55, ό Νίκος Ξανθόπουλος (και ήθοποιός).

Στήν ἔθδομη τέχνη, τόν κινηματογράφο, άλλα και στήν Τηλεόραση ξεχωρίζει ή μορφή του πολύ ἐπιτυχημένου σκηνοθέτη Γιώργου Μιχαηλίδη. Δημοφιλεῖς ήθοποιοί είναι ό Δημ. Ιωακειμίδης (ό πασίγνωστος «Μπουλντόζας» του ἐλληνικοῦ σήριαλ «Θυρωρός»), ό Πολ. Πολυκάρπου και φυσικά, ὅπως έχουμε ήδη πεῖ, ό Νίκος Ξανθόπουλος, τό «παιδί του λαοῦ».

Ή ἵδρυση τῆς ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ τά τελευταῖα χρόνια θοήθησε πολύ στήν ὅλη πνευματική και πολιτιστική/ἀνέλιξη του δήμου μας. Βέβαια ύπάρχουν και σωματεῖα καθαρά μορφωτικά ὅπως ό ΙΩΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ, ή ΕΣΤΙΑ Ν. ΙΩΝΙΑΣ κ.ά. ὅμως δέν μποροῦμε νά πούμε ότι εϊχαμε ἄλλ' οὕτε ότι και τώρα έχουμε ἓνα ίκανοποιητικό ἐπίπεδο πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων, τέτοιων πού νά καλύπτουν ὅλες τίς ἀνάγκες τῶν δημοτῶν. Θά

Δυό τραγουδιστές μας:
ό Γ. Λουκᾶς
και ο Στ. Καζαντζίδης.

ήταν πολύ καλό γιά τόν τόπο ἄν λειτουργοῦσε καί πάλι τό ΘΕΑΤΡΟ Ν. ΙΩΝΙΑΣ καί δραστηριοποιοῦνταν περισσότερο οί σύλλογοι μέ τήν ὥθηση, τή συνεργασία ἀλλά καί τή βοήθεια τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς.

Εἶναι ἀξιοσημείωτο τό γεγονός ὅτι στήν πόλη μας λειτουργεῖ μιά δημοτική βιβλιοθήκη ἔστω καί μέ περιορισμένο ἀριθμό τόμων. 'Υπάρχουν πολλοί πού καταφεύγουν στό βιβλίο γιά διάφορους λόγους. Πρέπει νά τονωθεῖ καί νά ἐνισχυθεῖ ἡ ἀγάπη γιά τήν ἐπιμόρφωση. Πολλά βιβλία προέρχονται ἀπό δωρεές, μερικά δέ πολύ ἀξιόλογα ἀπό τήν προσωπική βιβλιοθήκη τοῦ θερμοῦ φιλέλληνα Ὁκτάβιου Μερλιέ. Πρίν ἀπό λίγους μῆνες ἀρχισε τή λειτουργία της κι ἡ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ τῆς ΕΝΩΣΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ πού περιλαβαίνει 3.000 περίπου τόμους βιβλίων. Εἶναι σημαντικό ὅτι λειτουργεῖ ἴδιαίτερο τμῆμα παιδικῆς μαθητικῆς βιβλιοθήκης μέ ἐντελῶς ξεχωριστό χῶρο ἀναγνωστηρίου. "Ολα σχεδόν τά ἔξοδα ἔχει ἀναλάβει ὁ κ. Γ. Τσακίρης.

Από τό 1924 ἵσαμε σήμερα κυκλοφόρησαν στή Ν. Ἰωνία ἀρκετές τοπικές ἐφημερίδες, μή καθημερινές. Μέσα ἀπ' αὐτές βλέπουμε τή ζωή στήν πόλη ὅλα αὐτά τά χρόνια.

Πρώτη τό 1925 κυκλοφόρησε ἡ «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ» ἀπό τό δικηγόρο κ. Ἀθ. Διακάκη. "Ἐνα τμῆμα της γραφόταν στήν γαλλική γλώσσα (LE DOMINICAL). Λίγο μετά βγῆκε ἡ «ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ». Πιό ὑστερα «Ο ΦΥΛΑΞ». Τό 1934 ὑπῆρχαν μόνο τά «ΙΩΝΙΚΑ ΝΕΑ». Μετά τόν πόλεμο βγῆκαν τά «ΙΩΝΙΚΑ ΝΕΑ» πάλι, τό «ΒΗΜΑ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ», «ἡ ΙΩΝΙΑ» κ.ἄ. Τό 1946 κυκλοφόρησε τό πρώτο φύλλο τοῦ «ΘΑΡΡΟΥΣ» ἀπό τόν Ἰωάννη Διαμαντάκη. Σταμάτησε τό 1975. Ἡταν ἡ πιό μακρόζωη ἐφημερίδα τοῦ τόπου. Τό 1951 κυκλοφόρησαν τά «ΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ», μέ μιά 10χρονη ζωή. Γιά λίγο διάστημα εἶχαμε τήν ἔκδοση τῆς «ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ» τοῦ Κίμωνα Καμάρη, τοῦ «ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ» τοῦ Χρή-

στου Σχινᾶ, πού κατερχόταν τότε ώς άνεξάρτητος βουλευτής. Τελευταία θγῆκαν ἡ «ΙΩΝΙΑ» τοῦ Γ. Ἀμπατζόγλου, ὁ «ΠΑΛΜΟΣ» τῶν Κ. Χαλικιόπουλου – Στ. Ἰωακειμίδη, ἡ «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ» τοῦ Κακάτου πού περνάει στό Γιάννη Πλαχούρη καί μετονομάζεται σέ «ΙΩΝΙΚΗ» (1978). Ἡ «ΙΩΝΙΚΗ» θγαίνει κανονικά τά τελευταία τρία χρόνια βασισμένη σ' ἔνα πόλυ καλό, γιά τά τοπικά δεδομένα, ἐπιτελεῖ συνεργατῶν.

Σέ σχῆμα περιοδικοῦ ἔχουν κυκλοφορήσει τό φοιτητικό ἔντυπο «ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ», οἱ «ΙΩΝΙΩΤΕΣ» καί τό ἐκκλησιαστικό φύλλο «ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΓΡΑΜΜΗ», πού ἔξεδιδε ὁ πατέρας Γρηγόριος Πουλάκης.

Μαθητικά ἔντυπα εύρυτερης κάπως διάδοσης ἦταν τρία: ἡ «ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΦΛΟΓΑ», πού θγῆκε τό 1953 ἀπό μαθητές τοῦ ἡμερήσιου Γυμνασίου Ν. ΙΩΝΙΑΣ, ὁ «ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΥΡΣΟΣ», τόν ἕδιο χρόνο, ἀπό μαθητές τοῦ Ἐσπερινοῦ Γυμνασίου κι ὁ «ΚΑΔΜΟΣ» τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς Σαπουντζάκη. Ὁ «Κάδμος» ἔθγαινε γιά ἀρκετά χρόνια (1969 – 1976) τυπωμένος μέ τρόπο θαυμάσιο στόν πολύγραφο.

Ἡ κίνηση τῶν ἰδεῶν ἦταν πολύ σημαντική στήν πόλη μας. Ἀρκετοί συμπατριώτες μας πολιτεύθηκαν μέ διάφορα πολιτικά κόμματα καί ἄλλοι κατάλαβαν σημαντικές θέσεις σέ δημόσια λειτουργήματα ἡ μεγάλους ὄργανισμούς κοινῆς ὀφέλειας.

Στήν περίπτωση τῶν πολιτικῶν θά τοποθετούσαμε τούς: Ἰασονίδη, Γιάννη Χαραλάμπους, Χρῆστο Ρουμελιωτάκη, Ν. Καμπουλάκη, Μιχ. Κιουρτσόγλου κ.ἄ. Στή δεύτερη περίπτωση τόν Κώστα Θανόπουλο, τόν Ἀντωνίου, τόν Μιχ. Κιουρτσόγλου (ώς γεν. διευθυντή τοῦ ΟΤΕ) κ.ἄ.

Στόν ἐμπορικό καί βιομηχανικό κόσμο καί τά ἀνώτερα καί ἀνώτατα ὅργανά του ξεχωριστή ὑπῆρχε ἡ εύδοκίμηση τοῦ κ. Λεων. Δαούτη καί τοῦ κ. Μιχ. Μανδάλακα, ἐνῶ ὁ κ. Λάκης Ἐφραίμογλου είναι σήμερα πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ καί Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἐλλάδας.

Ἄλλα καί στόν κόσμο τῶν ἐπιστημῶν ἡ παρουσία τῶν Ἰωνιωτῶν είναι ἔντυπωσιακή. Γιατροί, δικηγόροι, δικαστές, μηχανικοί, ἀρχιτέκτονες μετριοῦνται σέ πολλές δεκάδες. Θά ἦταν, ἵσως, ἀνεπίτρεπτο νά ξεχωρίσει κανένας μερικούς, ἀφοῦ ὅλοι τους ὑπηρετοῦν ἡ ὑπηρέτησαν μέ τήν ἕδια θέρμη τήν ἐπιστήμη τους. Θυμίζουμε μόνο, ἐνδεικτικά θά λέγαμε, κάποιους παλιότερους πού ἐπί πολλά χρόνια διαδραμάτισαν (μερικοί διαδραματίζουν ἀκόμη) μέ τή συνεχή τους παρουσία στή Ν. Ἰωνία ἔναν ξεχωριστό γι' αὐτήν ρόλο. Είναι οἱ γιατροί – παθολόγοι: Τάσος Ἰωαννίδης, Γιαννόπουλος (ἄν καί ἡρακλειώτης είχε πολλές συμπάθειες στή Ν. Ἰωνία), Ὁδ. Τσουνίδης, Παντ. Χορευτής, Φ. Τσίπας, Δαλακίδης, Πεσμαζόγλου, οἱ καρδιολόγοι: Ἰάκ. Δαπόλας (συγγραφέας τοῦ σπουδαίου ἔργου «Πῶς νά μή γίνεις καρδιοπαθής»), Φ. Σαμαντάς, οἱ χειρουργοί: Μαντάς καί Ζωγράφος, οἱ μαιευτήρες–γυναικολόγοι: Γιαγτζόγλου, Γιάννης Λάρος, Κων. Παπασταύρου, ὁ ὄφθαλμίατρος Σχοινᾶς, ὁ ἀκτινολόγος Μέλισσας, οἱ μικροβιολόγοι Καραθανάσης καί Μαύρος, οἱ παιδίατροι Βουρλάκης καί Ἀδαμάκης, οἱ ὀδοντίατροι Πετρίτσης καί Χρ. Παπαδόπουλος, ὁ μηχανικός τοῦ δήμου

Μιχαηλίδης, ό συμβολαιογράφος Χριστακόπουλος (πρώτος στή Ν. Ιωνία· τό άρχειο του τηρεῖ σήμερα ό κ. Νίκος Καρανικόλας), οί δικηγόροι Τσακίρης, Χρηστίδης, Κουμπούρας, Ζαφειρόπουλος, οί φαρμακοποιοί Καστάνας, Βασίλης Ακιανίδης, Σταυριανός, Ζίνα Αγαθονικιάδου-Σαμούχου, Δριμηλιώτη καί τόσοι ἄλλοι.

Μεγάλη ύπηρξε στό δικαστικό κλάδο ἡ εύδοκίμηση τοῦ κ. Γυφτάκη ἐνώ ό κ. Χρ. Γιαλούρης ἔφτασε στό βαθμό τοῦ γενικοῦ διευθυντῆ ἀρχαιολογίας.

“Ομως ὅπως κι ἄλλοι ἔχουμε τονίσει, ἡ πρόοδος πού συντελέστηκε ὅλα αὐτά τά χρόνια στήν πόλη μας χρωστιέται στούς πολλούς, στίς χιλιάδες τῶν ἀνώνυμων ἐργατῶν, τεχνιτῶν, ἐπαγγελματιῶν, ὑπαλλήλων, σπουδαστῶν, ἀπόμαχων ἀκόμη τῆς ζωῆς, ἀντρῶν καί γυναικῶν, προσφύγων καί μή, πού μόχθησαν μέσα στά στενά ὅρια τῆς Νέας Ιωνίας μας γιά τήν προκοπή της.

ΙΒ' ΣΩΜΑΤΕΙΑ – ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Σήμερα στήν πόλη μας λειτουργοῦν Σωματεῖα, Σύλλογοι, Ένώσεις κ.λ.π., πού ἔχουν διάφορους σκοπούς: ἐκπολιτιστικούς, ἐπαγγελματικούς, ἐξωραϊστικούς, κοινωνικούς. Τά μέλη τους προσφέρουν τίς ύπηρεσίες τους γιά τό γενικότερο καλό. Καθένας σύλλογος διοικεῖται ἀπό ἕνα διοικητικό συμβούλιο πού ἐργάζεται μέ βάση τό Καταστατικό.

Παρακάτω δίνουμε λίγες βασικές πληροφορίες γιά τούς Συλλόγους τῆς πόλης κατατάσσοντάς τους στό ἔξης σχῆμα:

1. Σύλλογοι προσφυγικῶν συμφερόντων καί μαζί ἐκπολιτιστικοί πού είναι:

α) Η ΕΝΩΣΗ ΣΠΑΡΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ. Τό άρχαιότερο σωματεῖο. Ιδρύθηκε τό 1923 μ' ἄλλη ὀνομασία. "Εχει ίδιοκτητο μέγαρο (Πνευματικό Κέντρο) στήν όδο Ἀλατάτων 21, πού διαθέτει μεγάλη αἴθουσα διαλέξεων, Βιβλιοθήκη, Αναγνωστήριο, Εντευκτήριο. Κατά τήν τελευταία 20ετία πρόεδρος ἐκλέγεται ό κ. Κοσμᾶς Νικολαΐδης, δραστήριο στέλεχος τῆς πρώτης προσφυγικῆς γενιάς, πού ἀνδρώθηκε σχεδόν στήν ἀνατολική πλευρά τοῦ Αἰγαίου. "Ολα τά ἔργα ἔχουν γίνει ἀπό δωρεές μελῶν τοῦ Συλλόγου.

β) Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΝΕΠΟΛΙΤΩΝ-ΚΑΣΤΑΜΟΝΙΤΩΝ. Ιδρύθηκε τό 1924. Από τότε κινήθηκε στά πλαίσια κυρίως τῆς προαγωγῆς καί ἐξυπηρέτησης τῶν συμφερόντων τῶν μελῶν του. Επιτυχία του ἡ ίδρυση καί λειτουργία τοῦ Νυχτερινοῦ Γυμνασίου Ν. Ιωνίας. Πρόεδρος τοῦ συλλόγου είναι σήμερα ό κ. Γεωργιάδης. Αξιόλογη ἡταν παλαιότερα ἡ δράση τοῦ Κοπτερίδη.

γ) Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΝΤΙΩΝ «Ζωοδόχος Πηγή». Είναι νέος σύλλογος. Στό ἐνεργητικό του ἡ ὄργανωση χορευτικοῦ συγκροτήματος Ποντιάκων χωρῶν.

δ) Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΠΕΡΙΣΣΟΥ.

2. Σύλλογοι καθαρά ἐκπολιτιστικοί, πού είναι:

α) ο ΙΩΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ. Ιδρύθηκε τό 1951. "Εχει ώραϊο ίδιοκτητο κτίριο στή γωνία Ήρακλείου καί Τσουρουκτσόγλου. "Εχει ὄργανώσει ἕνα πλῆθος ἀπό μορφωτικές κι ἐκπολιτιστικές ἐκδηλώσεις (όμιλίες, ἐκθέσεις,

παραστάσεις, συναυλίες, τήν «'Ιωνική Έθδομάδα» κ.λ.π.). Πρόεδρος σήμερα είναι ό κ. Γιοβάνης. Τό Μουσικό του τμῆμα λέγεται ξεχωριστά «Κ. Βάρναλης».

6) Η ΕΣΤΙΑ Ν. ΙΩΝΙΑΣ. Ιδρύθηκε τό 1975. Στεγάζεται σ' ένοικιασμένη αίθουσα στήν όδό Αγκύρας. "Έχει πραγματοποιήσει πολλές έκδηλώσεις μορφωτικού και ψυχαγωγικού περιεχομένου, έκδρομές, συνεστιάσεις κ.λ.π. Πρόεδρος είναι ό κ. Λεων. Δαούτης.

γ) Η ΙΩΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ. Σωματείο πρόσφατα ίδρυμένο (1979), πού έχει νά δείξει κυρίως έκδοτική δραστηριότητα. Έξέδωσε τό έργο τοῦ κ. Βογιατζόγλου «Ν. ΙΩΝΙΑ, 60 χρόνια παρουσίες» και ένα τεῦχος τριμηνιαίου περιοδικού. Πρόεδρος ό κ. Γ. Περτσεμλίδης.

δ) Η ΙΩΝΙΚΗ ΛΕΣΧΗ.

3. Σύλλογοι μέ μορφωτικό και κοινωνικό χαρακτήρα, πού είναι:

α) Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΩΣ ΗΘΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ. Ιδρυτής της τό 1956 ό πατέρας Γρηγ. Πουλάκης.

β) Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ Ν. ΙΩΝΙΑΣ.

γ) Η ΕΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ Ν. ΙΩΝΙΑΣ.

δ) ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ τῶν μαθητῶν Δημοτικῶν Σχολείων, Γυμνασίων και Λυκείων τῆς πόλης. Μερικοί ἀπό τούς συλλόγους αὐτούς έχουν νά έπιδείξουν ζηλευτή δραστηριότητα στόν τομέα τους. Στό χώρο Γυμνασίων – Λυκείων μεγάλη ἡ προσφορά τοῦ ἐπίτ. Προέδρου κ. Κωστοπούλου.

4. Έπαγγελματικοί Σύλλογοι μέ εύρυτερους στόχους πού είναι:

α) Ο ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Ν. ΙΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος ό κ. "Αγγ. Αρναούτογλου").

β) Τό ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΩΝ – ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ – ΜΙΚΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ Ν. ΙΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος ό κ. Κ. Μητσάκης).

γ) Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΙΚΑ – ΤΕΑΜΚ (Πρόεδρος ή κ. Φιλιππάκη). Ο Σύλλογος των έχει πρόεδρο τήν κ. Βενετσανοπούλου.

δ) Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ & ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ μέ ἔδρα τή Ν. Ιωνία. Είναι τό μόνο συνδικαλιστικό ἀλλά και μαζί καθαρά ἐπιστημονικό σωματείο. Αριθμεῖ 250 δασκάλους και νηπιαγωγούς τῶν δύο δήμων. Πρόεδρος ό κ. Νούνης (Ηράκλειο). Γ. Γραμματέας ή κ. Αντ. Λαθδιώτη (Ν. ΙΩΝΙΑ).

5. Έξωραϊστικοί Έκδρομικοί Σύλλογοι πού είναι:

α) ο ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ. Ιδρύθηκε τό 1962. Πρόεδρός του ό κ. Ζαχαριάδης.

β) Οι Έξωραϊστικοί Σύλλογοι Περισσοῦ και Ἀλσούπολης.

Τέλος στή Ν. Ιωνία λειτουργοῦν Γραφεῖα Τραυματιῶν και Πολεμιστῶν, Εφέδρων Αξιωματικῶν και "Ομιλος Φίλων Ελλην. Χωροφυλακῆς καθώς και τοπικές Οργανώσεις τῶν διαφόρων κομμάτων.

Ο Προσκοπισμός κι ό Όδηγισμός σημειώνουν ἀξιόλογη πρόοδο στή Ν. Ιωνία. Στήν Τοπική Εφορεία τοῦ Σ.Ε.Π. ἀνήκουν τό Πρώτο Σύστημα Αερο-

προσκόπων Ν. Ιωνίας τό δεύτερο – τρίτο Προσκόπων, οι Πρόσκοποι Καλογρέζας, τό τέταρτο Σύστημα Περισσοῦ, οι Δασοπρόσκοποι Άλσούπολης τό έβδομο Σύστημα Αεροπροσκόπων Νεαπόλεως. Τό τοπικό Σύστημα Όδηγών έξ αλλου έχει παραρτήματα Ν. Ιωνίας και Καλογρέζας. Τοπικός έφορος είναι ό κ. Γ. Κωνσταντινίδης και βοηθοί οι κ.κ. Δήμου, Μαράκης, Γρηγοριάδης, Τσουθαλᾶς.

Η πόλη μας άριθμει 400 περίπου Πρόσκοπους – Λυκόπουλα και Όδηγούς.

ΙΓ' ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η Ν. Ιωνία σήμερα διαθέτει ένα μεγάλο γήπεδο ποδοσφαίρου, έκτασεως 50 περίπου στρεμμάτων, πού άνήκει στή Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Έκει δίνονται οι άγωνες των όμάδων τής περιοχής. Τό γήπεδο έχει καλές έγκαταστάσεις άποδυτηρίων και κερκίδες γιά 5.000 θεατές. Στερείται όμως έντελως άλλων έγκαταστάσεων και βοηθητικών χώρων.

Τελευταία στό χώρο μπροστά άπό τήν Ψαραγορά κατασκευάστηκε άπό τό δήμο γήπεδο μπάσκετ–μπώλ. Πρόχειροι άθλητ. χώροι ύπαρχουν στήν Άλσούπολη και στού Παλαιολόγου.

Πρέπει νά σημειώσουμε άκομη ότι στά όρια τής Καλογρέζας μέ τό Μαρούσι ύπαρχουν οι έγκαταστάσεις τού Ολυμπιακού Σταδίου, πού προορίζεται γιά τήν τέλεση Πανευρωπαϊκών και Ολυμπιακών άγωνων. Πολλές φορές έκει γίνεται ή αθληση των μαθητών στά πλαίσια των πολιτιστικών έκδηλώσεων και τού άθλητισμού.

Η περιφέρεια τού δήμου Ν. Ιωνίας σήμερα διαθέτει πέντε (5) έπισημους άθλητικούς συλλόγους και μερικούς άνεπίσημους (άνεξάρτητους).

Οι έπισημοι σύλλογοι (όμάδες) είναι:

1. Ο Ο.Φ.Ν. Ιωνίας, πού διαθέτει τμήματα ποδοσφαίρου, ποδηλασίας, μπάσκετ–μπώλ και πίνγκ–πόγκ. Η ιστορία τής ποδοσφαιρικής όμάδας είναι μεγάλη. Ιδρύθηκε τό 1926 και γνώρισε πολλές έπιτυχίες στά πρωταθλήματα. Τελευταία περνάει περίοδο πτώσεως. Αγωνίζεται στή Γ' Ερασιτεχνική Κατηγορία Αθηνῶν. Μεταξύ 1960–63 ένωμένη μέ τήν «Ελευθερούπολη» άγωνίστηκε στό Πρωτάθλημα Β' Εθνικής ώς «Ενωση». Τό 1967 μέ τήν όνομασία «Ελπίδα», πάλι σέ συγχώνευση μέ τήν «Ελευθερούπολη» έπαιξε στήν Α' Αθηνῶν. Μεγάλοι παίκτες τής ό Αναστασιάδης (πήγε στήν, Α.Ε.Κ.), ό Μανταράκης (στόν Π.Α.Ο.), ό Τζανιδάκης (Εθνική Ενόπλων) κ.λ.π. Ο πιγκπονίστας Χρ. Χριστοδουλάτος είχε άνακηρυχτεί πρωταθλητής Ελλάδας. Χρώματα γαλάζια και λευκά.

2. Η Α.Ε. Ελευθερούπολεως. Έχει μόνο ποδοσφαιρικό τμῆμα. Ιδρύθηκε τό 1928. Τώρα άγωνίζεται στή Β' κατηγορία Αθηνῶν. Γνώρισε κι αύτή περιόδους μεγάλης άκμής (1950–1960). Ανάδειξε δυό σπουδαία άστέρια τού ποδοσφαίρου: Τό Σκευοφύλακα (διεθνής τής ΑΕΚ) και τόν Παναγιωτίδη (ΠΑΟ). Χρώματα κιτρινόμαυρα.

Φάση από ποδοσφαιρικό αγώνα στό γήπεδό μας.

3. Ό Π.Α.Ο. Καλογρέζας. "Έχει μόνο ποδοσφαιρική όμαδα, πού τώρα άγωνίζεται στήν Α' Αθηνῶν. Μετά τό 1967 είχε συγχωνευτεῖ μέ τόν Π.Α.Ο. Σαφράμπολεως καί μέ τήν όνομασία «ΙΚΑΡΟΣ» διαδραμάτισε σπουδαῖο ρόλο στό πρωτάθλημα Β' Εθνικῆς Κατηγορίας. Παρολίγο ν' άνεθεῖ καί στήν Α' Εθνική. Μεγάλο της ταλέντο ό ποδοσφαιριστής Πανάκης (διεθνής τοῦ Π.Α.Ο.). Χρώματα γαλάζια – λευκά.

4. Ό Α.Ε. Νεαπόλεως. Είναι νέο σχετικά σωματεῖο πού διαθέτει μόνο ποδοσφαιρικό τμῆμα. Άγωνίζεται στή Β' Κατηγορία Αθηνῶν. Ό ποδοσφαιριστής της Έλμαλόγλου είχε προσκληθεῖ στήν Εθνική Νέων. Χρώματα κιτρινόμαυρα.

5. Ό Π.Α.Ο. Άλσουπόλεως. Νέο κι αύτό σωματεῖο πού έχει μόνο ποδοσφαιρική όμαδα στή Β' Αθηνῶν. Χρώματα πράσινα – λευκά.

Οι άθλητικοί σύλλογοι δέν βρίσκονται δυστυχώς στίς κατηγορίες, πού θά έπρεπε, άφοῦ ύπηρξαν φυτώρια τόσων καί τόσων άθλητῶν. Κι αύτό γιατί είναι πολλοί καί κομματιάζεται τό άθλητικό δυναμικό, μέ αποτέλεσμα οι φίλαθλοι νά παρακολουθοῦν τίς γείτονικές όμαδες τής Α.Ε.Κ. (Ν. Φιλαδέλφεια) καί τοῦ Απόλλωνα (Ριζούπολη). Έκείνο πού χρειάζεται είναι ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ ΜΕ ΠΟΛΛΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ.

Θά πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι άπό τήν πόλη μας ξεκίνησαν πολλά ταλέντα σ' όλα τά σπόρ, ὅπως είναι οι παλιοί διεθνεῖς Κλ. Μαρόπουλος, Τρ. Τζανετής, Ξένος, Μάγειρας, Χρ. Ρίμπας, ό προπονητής τής Εθνικῆς Ελλάδας τῶν Νέων Στ. Πετρίτσης, ό μαραθωνοδρόμος Κουσίδης, ό ποδηλάτης Γεωργιάδης, ό σκακιστής Τρικκαλιώτης καί πολλοί άλλοι.

Σημερινοί σπουδαῖοι έπαγγελματίες ποδοσφαιριστές, ό Χρ. Αρδίζογλου, ό Παθιακάκης, ό Κυράστας μένουν στή Ν. Ιωνία.

"Ομως ό άθλητισμός δέν έξαρτιέται μόνο άπό τίς όμαδες. Μπορεῖ καί πρέπει νά δίνεται κι άπό άλλους φορεῖς (σχολεῖα, προσκόπους κ.λ.π.), ώστε νά λείπει ό φανατισμός καί ή όπαδοποίηση. Σ' αύτή τήν κατεύθυνση σωστά σκέφτηκε ή δημοτική άρχη, καί σέ συνεργασία μέ τόν Ο.Φ.Ν.Ι. κι άλλα

σωματεία, τούς προσκόπους καί τά σχολεῖα όργάνωσε τήν «Έθδομάδα Αθλητισμοῦ» (Ιούνιος 1980), γιά νά δοθεὶ ἡ εύκαιρία νά άθληθοῦν ὅλοι οἱ νέοι, ἐνταγμένοι ἡ ὅχι σέ όμάδες, χωρίς τήν ἐπιδίωξη τοῦ πρωταθλητισμοῦ. Καλό θά ἦταν νά πάρει μορφή ἐτήσιων ἐκδηλώσεων ἡ Έθδομάδα αὐτή, ὥστε νά παρακινηθοῦν ὅλοι οἱ νέοι νά πάρουν μέρος στό ἄθλημα πού τούς ἀρέσει.

ΙΔ' ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Στή Ν. Ιωνία, ὅπως εἴδαμε ἄλλωστε στή σύντομη ἱστορική της ἀνασκόπηση, προπολεμικά λειτουργοῦσαν διάφορα χορευτικά κέντρα (τό Miroir κι ἀργότερα τοῦ «Στρατῆ»), ύπηρχαν μαντολινάτες, δίνονταν δεξιώσεις ἀνεβάζονταν ἀπό ταλαντούχους ἐρασιτέχνες θεατρικές παραστάσεις. Γιά τούτες τίς ἐρασιτεχνικές φιέστες ὁ κ. Βογιατζόγλου στό θιβλίο του ἀναφέρεται συχνά. Χρήσιμο θά ἦταν νά θυμίσουμε κι ἐμεῖς ἐδῶ μερικούς ταλαντούχους ἡθοποιούς, σκηνοθέτες, σκηνογράφους, μουσικούς κ.λ.π. Τό Δώρη Μιχαηλίδη, τήν Ἀφρ. Χαραμῆ, τό Μπάρδη, τόν Ξενό, τό σκηνογράφο Μαδωνῆ.

Οἱ παραστάσεις αὐτές δέ σταμάτησαν οὕτε στήν Κατοχή καί συνεχίστηκαν καί μετά! Τό ΘΕΑΤΡΟ Ν. ΙΩΝΙΑΣ ἦταν τό πιό ὅμορφο ἐπιστέγασμα. Εἶχε λίγη ζωή (3 χρόνια) μά ἔδωσε ύπέροχες παραστάσεις. Θυμᾶμαι τήν καταπληκτική ἐπιτυχία τής «Αὔλης τῶν Θαυμάτων» τοῦ Ιάκ. Καμπανέλλη.

Στά τελευταῖα 15 χρόνια, καθώς ἡ Ν. Ιωνία ἐντονα ἀστικοποιήθηκε κι ἐνώθηκε μέ τήν Ἀθήνα ὅλα αὐτά σταμάτησαν. Μόνη διασκέδαση γιά τούς Ιωνιῶτες, πού δέν ἥθελαν νά φύγουν (ἢ δέν μποροῦσαν) πρός τό Κέντρο τής Ἀθήνας ἡ τίς ἐξοχές εἶχε παραμείνει ὁ Κινηματογράφος. Στή χρυσή περίοδο τοῦ Ἑλληνικοῦ Κινηματογράφου (1960 – 1970) ἔφτασε νά λειτουργοῦν στή Ν. Ιωνία 12 χειμερινοί καί θερινοί κινηματογράφοι. Σήμερα ἀπόμειναν 4: Τό «Ριάλτο», «ἡ Ἀφροδίτη», «ἡ Ιωνία» κι ὁ «Ἀστέρας», πού συμπληρώνει 50 χρόνια ζωῆς. Χάθηκαν ὅλοι οἱ δροσεροί καλοκαιρινοί κινηματογράφοι, πού μοσχοθιλοῦσαν ἀγιόκλημα καί γιασεμί. Πάει τό «Μύριαμ» καί τό «Ρέξ».

Ἡ ἔλλειψη τής καλῆς ψυχαγωγίας, πού προσφέρει ἔνα ποιοτικό θέαμα ἡ ἀκρόαμα είναι αἰσθητή. Τό κενό προσπαθεῖ νά συμπληρώσει ἡ Δημ. Βιβλιοθήκη μέ τίς καλοκαιρινές τής προβολές. Πότε πότε δίνεται κι ἀπό καμιά συναυλία ἡ παράσταση ἀθηναϊκοῦ θίασου. «Ομως μόνο ἡ ἐπαναλειτουργία τοῦ θεάτρου καί ἡ δραστηριοποίηση τής Φιλαρμονικῆς καί τής Δημοτικῆς Χορωδίας είναι δυνατό νά δώσουν μιάν ἄλλη εἰκόνα στήν πόλη, πού δέν μπορεῖ, δυστυχῶς νά κρατήσει τούς κατοίκους τής τίς ὥρες πού θέλουν νά ψυχαγωγηθοῦν.

Ξενοδοχεῖα, χορευτικά κέντρα ἡ κέντρα διασκεδάσεως δέ λειτουργοῦν.

Από μιά γιορτή του δήμου στό χώρο του ήρωου.

ΙΕ΄ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΜΑΣ

Τρία είναι τά πιό έπιταχτικά προβλήματα σήμερα πού περιμένουν τή λύση τους: 1) ή έλλειψη Νεκροταφείου, 2) τό άποχετευτικό και 3) τό λιγοστό πράσινο. Μερικότερα, βέβαια, προβλήματα ύπαρχουν σ' όλους τούς τομεῖς, άλλα αύτά τά τρία νομίζουμε δεσπόζουν.

Στά όρια του δήμου δέν ύπάρχει χώρος γιά τό Κοιμητήρι και οι διασπάθειες πού έγιναν στό παρελθόν δέν έφεραν άποτέλεσμα. Παλιότερα μοναδικό Νεκροταφείο τών Ιωνιωτών ήταν τών Κουκουβαούνων. Κατοπινότερα προστέθηκε και τού Κόκκινου Μύλου. Ιωνιώτες είναι θαμένοι και στό 2ο Νεκροταφείο (Ριζούπολη).

Μόνο 20% στό σύνολο τών κατοικιών έχει άποχέτευση κι αύτό είναι ένα τρομερό και δυσεπίλυτο πρόβλημα, πού πρέπει έπειγόντως ν' άντιμετωπισθεί, γιατί είναι φοθερός ό κίνδυνος γιά τήν ύγεια τών κατοίκων. "Έχουν γίνει δυστυχώς πολλές συνδέσεις άποχετεύσεων μέ τούς συλλεκτήρες τών όμβριών ύδάτων κι αύτό είναι ιδιαίτερα δυσάρεστο τούς καλοκαιρινούς μήνες. Ή παρουσία τών βυτιοφόρων αύτοκινήτων είναι ένα άσχημο, άλλα και άναγκατο, καθημερινό θέαμα στούς δρόμους. Ποτέ πιά θά σταματήσει;

Η άποχέτευση είναι ένα από τα μεγάλα προβλήματα του Δήμου.

“Ομως και τό πράσινο πού λείπει από τήν πόλη δέν είναι μικρότερης σημασίας πρόβλημα. Τελευταία γίνονται πολλές προσπάθειες από τή δημοτική άρχη γιά τήν «πρασινοποίηση» κάθε έλευθερου και κοινόχρηστου χώρου. Πρέπει νά φυτευτούν ομως άκομη χιλιάδες δέντρα, όπου ύπαρχει έστω κι ένα τ.μ. γης, γιά νά μπορέσει ή πόλη μας ν' άναπνεύσει.

Στόν τομέα τής Παιδείας παρουσιάζεται έλλειψη διδαχτηρίων, ίδιαίτερα στό χώρο τής Μέσης Έκπ/σης. Ό λόγος είναι ένας: άνυπαρξία οικοπέδων. Σήμερα (1980) ή κατάσταση πρέπει νά όμολογήσουμε τείνει νά θελτιωθεί καθώς, μετά τό ώραίο χτιριακό συγκρότημα τής Αλσούπολης έχουμε τό νέο διδακτήριο τού Γυμνασίου στή συνοικία Κάκκαβα κι' έναν άκομη σημείο στό παλιό Γυμνάσιο.

Μιλήσαμε και γιά πολλά μερικότερα προβλήματα. Άναμεσα σ' άλλα είναι και ή ρύπανση τού περιβάλλοντος από τά έργοστάσια πού λειτουργούν κι ή άναγκη κάλυψης τών ρεμάτων (χειμάρρων) πού διασχίζουν τήν πόλη. Κάποτε τά ρέματα αύτά πρόσφεραν ένα ειδυλλιακό τόνο μέ τό καθάριο νερό πού κυλούσε στήν κοίτη τους, τίς πρασινάδες, τά δέντρα. Τώρα κουθαλούν άπόβλητα και γίνονται έστιες μόλυνσης.

“Όλα αύτά τά προβλήματα πρέπει κάποτε νά λυθοῦν. Νά λυθοῦν, βέβαια, από τούς κατάλληλους κι άρμόδιους κρατικούς φορεῖς ή τή δημοτική άρχη, άφού πρώτα μελετηθούν καλά και σχεδιαστούν οί δυνατοί τρόποι. Ομως ής μήν τά περιμένουμε όλα από τήν Πολιτεία. Είναι πολλές οί περιπτώσεις έκεινες πού μπορούν όλοι μεγάλοι και μικροί ως κι αύτοί οί μαθητές τών σχολείων νά βοηθήσουν. Τό νά μείνει τό πεζοδρόμιο, ή πλατεία, ή δρόμος, ή πόλη μας καθαρή δέ φτάνει νά έργαζονται εύσυνείδητα οί δόδοι καθαριστές πρέπει κι έμείς νά συμβάλουμε μέ τό νά μή πετάμε σκουπίδια έδω κι έκει, μέ τό νά άσθεστώνουμε πότε-πότε τίς αύλες, τά πεζοδρόμια. Τό πράσινο δέν άνασταίνεται μόνο μέ τό φύτεμα τών δενδρυλλίων. Χρειάζεται

καί πότισμα. Κι αύτό μπορεῖ καμιά φορά νά γίνει άπό τούς περίοικους. Άπό μαθητές κάποτε δεντροφυτεύθηκε ό χωρος γύρω άπό τή δεξαμενή. Τώρα άρχιζει νά πρασινίζει. Τό ίδιο θά μπορούσε νά γίνει κι άλλοū.

"Ετσι μέ τή βοήθεια, τή συνεργασία καί τήν καλή θέληση όλων τῶν κατοίκων ύπάρχει βάσιμη έλπιδα ότι θά μπορέσει ή πόλη μας, ή ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ νά γνωρίσει στό μέλλον άκομη καλύτερες ήμέρες.

Τό μέλλον τῆς Ν. Ιωνίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κ. Παπαρρηγόπουλου: 'Ιστορία τοῦ Ἑλλην. "Εθνους
2. Δ. Καμπούρογλου: 'Ιστορία τῶν Ἀθηνῶν (τ. 1-4).
3. Θ. Φιλαδελφέα: 'Ιστορία τῶν Ἀθηνῶν ἀπό 1.400–1800 (τ. 1-2).
4. Δ. Σουρμελῆ: 'Ιστορία τῶν Ἀθηνῶν.
5. Ἀπομνημονεύματα ἀθηναίων ἀγωνιστῶν.
6. Λουδ. Ρός: 'Αναμνήσεις καὶ ἀνακοινώσεις ἀπό τὴν Ἑλλάδα (1832–1833).
7. Βασ. Βογιατζόγλου: Νέα Ἰωνία, 60 χρόνια παρουσίες στά Γράμματα.
8. Βασ. Βογιατζόγλου: 'Η Πισιδία τῆς Μ. Ἀσίας.
9. Παπα-Ίωακείμ Πεσματζόγλου: «'Απομνημονεύματα» (ἀποσπάσματα στήν ἐφημερίδα ΙΩΝΙΚΗ).
10. 'Εγκυκλοπαίδειες: ΠΥΡΣΟΣ, ΠΑΠΥΡΟΣ–ΛΑΡΟΥΣ.
11. Δ.Ν.Ι. – 'Οδηγός τῆς Ν. Ἰωνίας. (1969).
12. 'Αναστ. Ὁρλάνδου: 'Η Ὀμορφοκλησιά.
13. Χάρη Σαπουντζάκη: «'Αλ. Δελμοῦζος – Μ. Φιλήντας»: Οἱ Δάσκαλοι τῆς Ἰδέας.
14. Τοπικές ἐφημερίδες καὶ περιοδικά (ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ, ΘΑΡΡΟΣ, ΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ, ΙΩΝΙΚΗ κ.λ.π.)
15. 'Ελληνικοί Ἡλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι (1869–1969).

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

1. Ἀλ. Δελμοῦζος—Μ. Φιλήντας. Οἱ Δάσκαλοι τῆς ἰδέας. Ν. Ἰωνία 1980.
2. Τά Ἑλληνικά (θοηθητικό γιά μαθητές)—Αθήνα 1970
3. Μορφές τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας (στόν τόμο «Τό θιθλίο τῆς Οἰκογένειας») Αθήνα 1966.

ΜΕΛΕΤΕΣ

1. Τό δημοτικό μας τραγούδι (Δελτίο Διδ/κοῦ Συλλόγου Ξάνθης, 1965).
2. Ἡ Μοντέρνα ποίηση στό δημοτικό σχολειό (περ. Σχολεῖο καὶ Σπίτι, τόμος 1970).
3. Ἡ Παιδεία κατά τούς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας (περ. Σχολεῖο καὶ Σπίτι, τόμος 1972 καὶ ἐφημερίδα «Προσφ. Κόσμος» 1971).
4. Τό ἀνθολόγιο καὶ ἡ σωστή μορφή Ἀναγνωστικοῦ (περ. Σχολεῖο καὶ Σπίτι, τόμος 1976).
5. Ἡ γλώσσα μας σήμερα (περ. «Ἐκπαιδευτική Ἐπικοινωνία» τόμ. 1976)
6. Νίκος Μηλιώρης: 'Ο λαογράφος. (Στόν τόμο «Νίκος Μηλιώρης — Μιά ἐκδήλωση στή Ν. Ἰωνία» — 1980).

΄Ανέκδοτες μελέτες

1. Ό Σεφέρης: παρουσίαση σέ παιδιά
2. Τό παιδί κι ἡ Παιδική λογοτεχνία.

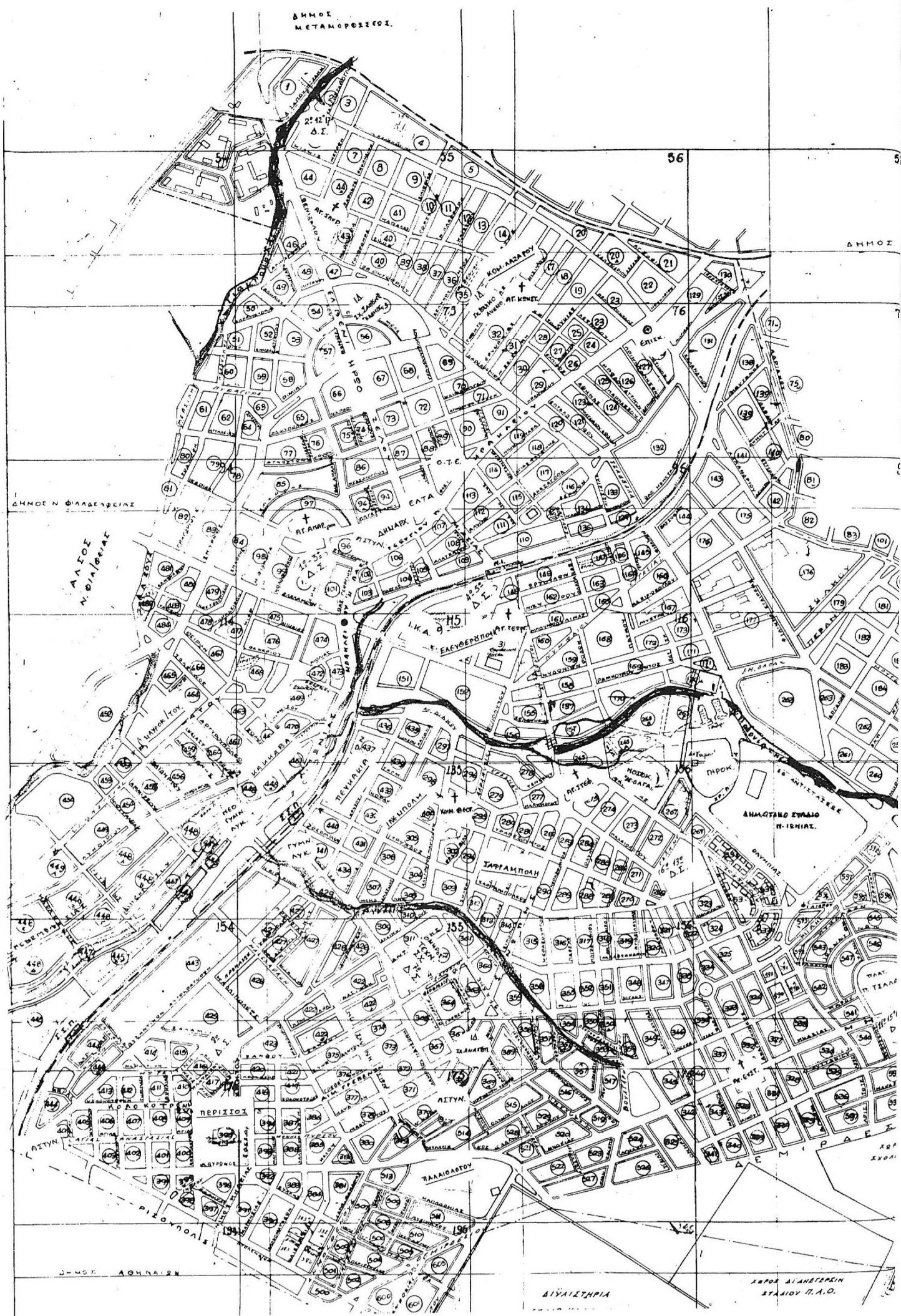
Συγγραφέας: Χαρ. Δ. Σαπουντζάκης
28ης Ὁκτωβρίου 99
Ν. Ἰωνία – Ἀττικῆς
Τηλ: 2772881

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Δυό λόγια	5
Γεωγραφική και ιστορική έξέταση	8
‘Η Νέα Ιωνία τοῦ χτές	25
‘Η Νέα Ιωνία τοῦ σήμερα	59
Διοίκηση – Δημ. ἀρχές καὶ ὑπηρεσίες	60
Ἐκκλησίες τῆς πόλης μας – Ἱερά Μητρόπολη	62
Ἡ ἐκπαίδευση	64
Ἀστυν. ἀρχές	69
Ὑγεία – Κοινωνική ἀντίληψη	69
Ἄλλες δημόσιες ὑπηρεσίες	71
Ὀργανισμοί – Τράπεζες	71
Βιομηχανία – Ἐμπόριο – Ἀπασχόληση	72
Συγκοινωνία	77
Πλατείες – δρόμοι – πάρκα – παιδότοποι	78
Τέχνες – Γράμματα – Ἐπιστῆμες – Τύπος	80
Σωματεῖα – Σύλλογοι	86
Ἀθλητισμός	88
Ψυχαγωγία	90
Τά μεγάλα προβλήματα τοῦ δήμου	91
Βιβλιογραφία	94

NEA IONIA

KAIMAKA

1:5000

